

٢ صفحه

چهارشنبه ۶ آبان ۱۳۹۴ - ۱۴ محرم ۱۴۳۷ - ۲۸ اکتبر ۲۰۱۵ - سال نودم - شماره ۲۶۲۸۹ - ۱۶ صفحه به همراه ۸ صفحه ضمیمه - ۲۰۰ تومان

دکتر عباس آخوندی وزیر راه و شهرسازی در مؤسسه اطلاعات:

* سیاست گذاری غلط مسکن مهر هزینه‌های سنگینی برای کشور
 به جا گذاشت
 * طرح مسکن مهر یک مداخله مستقیم و گسترده دولت به بخش
 مسکن بوده است
 * اعمال برخی مقررات نظیر فروش تراکم ساختمان در شهرهای
 بزرگ یک بازار سوداگرانه در حوزه مسکن ایجاد کرده است
 * در دولت قبلی متوسط قیمت زمین در کشور ۹ برابر و متوسط
 قیمت مسکن ۶ برابر شد
 * مکان‌یابی اشتباه مسکن مهر باعث شده تا در منطقه یک حادثه
 ظرفیت پذیرش ۱۵ هزار نفر جمعیت وجود دارد، برای ۴۰۰ هزار
 نفر فضای مسکونی ایجاد شود
 * ما نباید متقاضیان مسکن مهر را به خاطر خطایی که دولت قبلی
 مرتکب شده، مجازات کنیم
 * دولت ۲۰ هزار میلیارد تومان معادل یک سوم ارزش تولید
 ناخالص داخلی کشور به عرضه کنندگان کالا و خدمات بدهی دارد
 * نسبت مطالبات معوق به کل تسهیلات بانکی به بیش از ۱۵ درصد
 رسیده در نتیجه کل نظام اعتبار دهی بانک‌ها را مختل کرده است
 * پی‌توجهی به میراث معنوی جامعه در سال‌های اخیر موجب
 پدیدایش یک شکاف عمیق اجتماعی شده است
 * سرمایه‌گذاری برای نوسازی حوزه‌های حمل و نقل دریایی
 هوایی، ریلی و جاده‌ای طی ۱۵ سال گذشته بسیار اندک بوده و
 هرگز جبران استهلاک اصل سرمایه اولیه را هم نمی‌کند
 * کشور ایران جوان‌سازی ناوگان هوایی به حدود ۵۰ میلیارد دلار
 سرمایه‌گذاری نیاز مند است
 * درگام دوم پس از برجام باید در منطقه تنش‌زدایی کنیم

۲۵

۲۵۰

۱۶.

 Δa

100

64

حہ ۷

روز

[illegible]

انالله وانا اليه راجعون

خیر خدمتگزار و نیکو کار مرحوم آقای
حاج علی محمد موحدی یزدی (ع.ق. ۱۳۷۲)

یکی از ارادتمندان دیرین حضرت آیت الله مهدوی کنی
 قدس سره و از خادمان نهضت و انقلاب و روحانیت و مؤسسان
 نهادهای وابسته به جامعه الامام الصادق علیه السلام در
 یام عزای سیدالشهدا علیه السلام به لقاء الهی شتافت.

آن مرحوم با خلق خوش و طبع کریم و دست گره گشایش همه
 جادر خدمت اسلام و مسلمین و اهل البیت علیهم السلام بود و
 در جامعه و دانشگاه امام صادق علیه السلام منشأ خیرات.

مراسم تشییع ۹ صبح چهارشنبه از مقابل منزل آن مرحوم
 انجام می شود.

مجلس تر حیم متعاقباً به اطلاع عموم مؤمنین خواهد رسید.

روابط عمومی دانشگاه امام صادق علیه السلام

۱۳۷۲/۸/۹۴ - ۱۳ محرم ۱۴۳۲

نویت دوم

آگهی مناقصه عمومی با اخذ سپرده

درخواست شماره:

RHP-7302507113-T18

موضوع آگهی:

خرید قطعات بدکی گیربکس توربین گازی

برای کسب اطلاعات بیشتر به سایت این شرکت

www.BAORCO.IR مراجعه نماید.

روابط عمومی

روزنامه اطلاعات
سال ۱۳۵۳
شش ماهه اول سال ۱۳۵۴

قیمت هر DVD ۲۲۰۰ تومان

«هوالباقی»

عاشورا تسلیم محض خدا بودن است.
تنها باید ره خدا خواست آن را زینا ببینی.

دیدای دل که غم عشق دگر باره چه کرد
چون بشد دلبر و یا یار وفادار چه کرد

ساقیا جام می آمده که نگارنده غیب
نیست معلوم که در پرده اسرار چه کرد

بانهایت تأسیف و تألم و با قلبی آکنده از اندوه و تسلیم در برابر
مشیت ذات اقدس احدیت.

به استحضار کلیه آشنایان و دوستان گرامی می‌رساند
مراسم ترحیم عزیز سفر کرده به دیار جاودانگی مرحومه
فاطمه کریم الدینی (همسر مرحوم دکتر محمدخلیلی)
را روز شنبه ۱۳۹۴/۹ ساعت ۱۵:۳۰ تا ۱۷:۰۰ در مسجد
اسام خمینی واقع در فاز ۲ شهرک اکباتان بر گزار می گردد
تشریف فرمای شما سروران گرامی در این مراسم موجب
شادی روح آن عزیز و تسلی خاطر بازماندگان خواهد بود.

خواننده های : خلیلی ، کریم الدینی و سایر بستگان

[illegible]

<p>ی به شماره ۴۷/۲۷/۸/۹۴</p> <p>دانشگاه علوم پزشکی کرمان</p>	
<p>ریور دسگه جذب آتمی و خدمات مربوطه</p>	<p>بلغ: ۴/۱۰۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (چهار میلیارد و صد میلیون ریال)</p>
<p>تخصص پزشکی</p>	<p>بلغ: ۲۱۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (دویست و ده میلیون ریال)</p>
<p>تخصص شرکت در مناقصه و ایزر نقدی و ضمانتنامه بانکی</p>	<p>تخصصیاتی: خدمات پزشکی، خدمات الکترونیک، مناقصات دانشگاه</p>
<p>آدرس: کرمان، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۵، روبرو چهارشنبه سرخ</p>	<p>آدرس: کرمان، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۵، روبرو چهارشنبه سرخ</p>
<p>تلفن: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>تلفن: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>پست الکترونیک: info@kmu.ac.ir</p>	<p>پست الکترونیک: info@kmu.ac.ir</p>
<p>وبسایت: http://www.kmu.ac.ir</p>	<p>وبسایت: http://www.kmu.ac.ir</p>
<p>کد پستی: ۷۶۱۳۹۴۵</p>	<p>کد پستی: ۷۶۱۳۹۴۵</p>
<p>شماره حساب: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره حساب: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره کارت: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره کارت: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره فاکتور: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره فاکتور: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره سند: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره سند: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره رسید: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره رسید: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره قرارداد: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره قرارداد: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره مجوز: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره مجوز: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره پروانه: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره پروانه: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره گواهی: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره گواهی: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره تاییدیه: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره تاییدیه: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره مجوز فعالیت: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره مجوز فعالیت: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره پروانه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره پروانه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره گواهی اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره گواهی اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره تاییدیه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره تاییدیه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره مجوز اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره مجوز اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره پروانه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره پروانه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره گواهی اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره گواهی اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره تاییدیه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره تاییدیه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره مجوز اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره مجوز اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره پروانه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره پروانه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره گواهی اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره گواهی اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره تاییدیه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره تاییدیه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره مجوز اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره مجوز اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره پروانه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره پروانه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره گواهی اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره گواهی اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره تاییدیه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره تاییدیه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره مجوز اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره مجوز اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره پروانه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره پروانه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره گواهی اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره گواهی اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره تاییدیه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره تاییدیه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره مجوز اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره مجوز اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره پروانه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره پروانه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره گواهی اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره گواهی اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره تاییدیه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره تاییدیه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره مجوز اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره مجوز اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره پروانه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره پروانه اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>
<p>شماره گواهی اشتغال: ۰۳۵۱۲۲۲۲۲۲۲</p>	<p>شماره گواهی اشت</p>

آگهی مزایده عمومی
(نوبت اول)

شهرداری بافق در نظر دارد نسبت
به واگذاری نهالستان به صورت اجاره از طریق مزایده
عمومی به مدت سه سال به پیمانکار واجد شرایط اقدام
نماید. متقاضیان جهت دریافت اسناد مزایده به سایت
اطلاعات رسانی شهرداری بافق به نشانی www.bafgh.ir
مراجعه نمایند. متقاضیان می توانند جهت کسب اطلاعات
بیشتر با شماره ۰۲۵۳۳۴۲۰۲۰ تماس حاصل نمایند.

روابط عمومی شهرداری بافق

معمری کتاب‌های انتشارات اطلاعات

ق ق

آندری گرومیوکو مد
رئیس به کشور
خارج را بر عهد داد
حاضر بی همتاست.
شوروی دارای سم
بود که گرومیوکو چه
جامه‌های شوروی کر
هنده ما بعد از کن
جناره او شرکت ت
زندگی خصوصی
فعالیت خود در وزارت
ملاقات داشته است
انقلاب، در آستانه ج
تشکیل سازمان ملل
پرو همیشه جوان،

خاطرات
آندری
گرومیوکو

ترجمه مهری لالایی

از نیکسون تاریگان، دیپلمات‌ها و دیگران، حزب شعل‌لین را بیش م
گرومیوکو را یادآوری خاطراتی از وقایع سیاسی و اشخاص دخیل
که به منافع و حیثیت حزب کمونیست لطمه‌ای وارد نیاید. او در همه
عوامل و شرایط خارجی را ریشه اصلی وقوع این جریان‌ها جلوه می‌دهد.

فی‌نگاه‌ها م‌ک، زده اند، ن‌گه خفانه، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴، ۱۴۰۵، ۱۴۰۶، ۱۴۰۷، ۱۴۰۸، ۱۴۰۹، ۱۴۱۰، ۱۴۱۱، ۱۴۱۲، ۱۴۱۳، ۱۴۱۴، ۱۴۱۵، ۱۴۱۶، ۱۴۱۷، ۱۴۱۸، ۱۴۱۹، ۱۴۲۰، ۱۴۲۱، ۱۴۲۲، ۱۴۲۳، ۱۴۲۴، ۱۴۲۵، ۱۴۲۶، ۱۴۲۷، ۱۴۲۸، ۱۴۲۹، ۱۴۳۰، ۱۴۳۱، ۱۴۳۲، ۱۴۳۳، ۱۴۳۴، ۱۴۳۵، ۱۴۳۶، ۱۴۳۷، ۱۴۳۸، ۱۴۳۹، ۱۴۴۰، ۱۴۴۱، ۱۴۴۲، ۱۴۴۳، ۱۴۴۴، ۱۴۴۵، ۱۴۴۶، ۱۴۴۷، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹، ۱۴۵۰، ۱۴۵۱، ۱۴۵۲، ۱۴۵۳، ۱۴۵۴، ۱۴۵۵، ۱۴۵۶، ۱۴۵۷، ۱۴۵۸، ۱۴۵۹، ۱۴۶۰، ۱۴۶۱، ۱۴۶۲، ۱۴۶۳، ۱۴۶۴، ۱۴۶۵، ۱۴۶۶، ۱۴۶۷، ۱۴۶۸، ۱۴۶۹، ۱۴۷۰، ۱۴۷۱، ۱۴۷۲، ۱۴۷۳، ۱۴۷۴، ۱۴۷۵، ۱۴۷۶، ۱۴۷۷، ۱۴۷۸، ۱۴۷۹، ۱۴۸۰، ۱۴۸۱، ۱۴۸۲، ۱۴۸۳، ۱۴۸۴، ۱۴۸۵، ۱۴۸۶، ۱۴۸۷، ۱۴۸۸، ۱۴۸۹، ۱۴۹۰، ۱۴۹۱، ۱۴۹۲، ۱۴۹۳، ۱۴۹۴، ۱۴۹۵، ۱۴۹۶، ۱۴۹۷، ۱۴۹۸، ۱۴۹۹، ۱۵۰۰، ۱۵۰۱، ۱۵۰۲، ۱۵۰۳، ۱۵۰۴، ۱۵۰۵، ۱۵۰۶، ۱۵۰۷، ۱۵۰۸، ۱۵۰۹، ۱۵۱۰، ۱۵۱۱، ۱۵۱۲، ۱۵۱۳، ۱۵۱۴، ۱۵۱۵، ۱۵۱۶، ۱۵۱۷، ۱۵۱۸، ۱۵۱۹، ۱۵۲۰، ۱۵۲۱، ۱۵۲۲، ۱۵۲۳، ۱۵۲۴، ۱۵۲۵، ۱۵۲۶، ۱۵۲۷، ۱۵۲۸، ۱۵۲۹، ۱۵۳۰، ۱۵۳۱، ۱۵۳۲، ۱۵۳۳، ۱۵۳۴، ۱۵۳۵، ۱۵۳۶، ۱۵۳۷، ۱۵۳۸، ۱۵۳۹، ۱۵۴۰، ۱۵۴۱، ۱۵۴۲، ۱۵۴۳، ۱۵۴۴، ۱۵۴۵، ۱۵۴۶، ۱۵۴۷، ۱۵۴۸، ۱۵۴۹، ۱۵۵۰، ۱۵۵۱، ۱۵۵۲، ۱۵۵۳، ۱۵۵۴، ۱۵۵۵، ۱۵۵۶، ۱۵۵۷، ۱۵۵۸، ۱۵۵۹، ۱۵۶۰، ۱۵۶۱، ۱۵۶۲، ۱۵۶۳، ۱۵۶۴، ۱۵۶۵، ۱۵۶۶، ۱۵۶۷، ۱۵۶۸، ۱۵۶۹، ۱۵۷۰، ۱۵۷۱، ۱۵۷۲، ۱۵۷۳، ۱۵۷۴، ۱۵۷۵، ۱۵۷۶، ۱۵۷۷، ۱۵۷۸، ۱۵۷۹، ۱۵۸۰، ۱۵۸۱، ۱۵۸۲، ۱۵۸۳، ۱۵۸۴، ۱۵۸۵، ۱۵۸۶، ۱۵۸۷، ۱۵۸۸، ۱۵۸۹، ۱۵۹۰، ۱۵۹۱، ۱۵۹۲، ۱۵۹۳، ۱۵۹۴، ۱۵۹۵، ۱۵۹۶، ۱۵۹۷، ۱۵۹۸، ۱۵۹۹، ۱۶۰۰، ۱۶۰۱، ۱۶۰۲، ۱۶۰۳، ۱۶۰۴، ۱۶۰۵، ۱۶۰۶، ۱۶۰۷، ۱۶۰۸، ۱۶۰۹، ۱۶۱۰، ۱۶۱۱، ۱۶۱۲، ۱۶۱۳، ۱۶۱۴، ۱۶۱۵، ۱۶۱۶، ۱۶۱۷، ۱۶۱۸، ۱۶۱۹، ۱۶۲۰، ۱۶۲۱، ۱۶۲۲، ۱۶۲۳، ۱۶۲۴، ۱۶۲۵، ۱۶۲۶، ۱۶۲۷، ۱۶۲۸، ۱۶۲۹، ۱۶۳۰، ۱۶۳۱، ۱۶۳۲، ۱۶۳۳، ۱۶۳۴، ۱۶۳۵، ۱۶۳۶، ۱۶۳۷، ۱۶۳۸، ۱۶۳۹، ۱۶۴۰، ۱۶۴۱، ۱۶۴۲، ۱۶۴۳، ۱۶۴۴، ۱۶۴۵، ۱۶۴۶، ۱۶۴۷، ۱۶۴۸، ۱۶۴۹، ۱۶۵۰، ۱۶۵۱، ۱۶۵۲، ۱۶۵۳، ۱۶۵۴، ۱۶۵۵، ۱۶۵۶، ۱۶۵۷، ۱۶۵۸، ۱۶۵۹، ۱۶۶۰، ۱۶۶۱، ۱۶۶۲، ۱۶۶۳، ۱۶۶۴، ۱۶۶۵، ۱۶۶۶، ۱۶۶۷، ۱۶۶۸، ۱۶۶۹، ۱۶۷۰، ۱۶۷۱، ۱۶۷۲، ۱۶۷۳، ۱۶۷۴، ۱۶۷۵، ۱۶۷۶، ۱۶۷۷، ۱۶۷۸، ۱۶۷۹، ۱۶۸۰، ۱۶۸۱، ۱۶۸۲، ۱۶۸۳، ۱۶۸۴، ۱۶۸۵، ۱۶۸۶، ۱۶۸۷، ۱۶۸۸، ۱۶۸۹، ۱۶۹۰، ۱۶۹۱، ۱۶۹۲، ۱۶۹۳، ۱۶۹۴، ۱۶۹۵، ۱۶۹۶، ۱۶۹۷، ۱۶۹۸، ۱۶۹۹، ۱۷۰۰، ۱۷۰۱، ۱۷۰۲، ۱۷۰۳، ۱۷۰۴، ۱۷۰۵، ۱۷۰۶، ۱۷۰۷، ۱۷۰۸، ۱۷۰۹، ۱۷۱۰، ۱۷۱۱، ۱۷۱۲، ۱۷۱۳، ۱۷۱۴، ۱۷۱۵، ۱۷۱۶، ۱۷۱۷، ۱۷۱۸، ۱۷۱۹، ۱۷۲۰، ۱۷۲۱، ۱۷۲۲، ۱۷۲۳، ۱۷۲۴، ۱۷۲۵، ۱۷۲۶، ۱۷۲۷، ۱۷۲

وزارت نیرو و منابع آب

توسعه منابع آب و خاک سیستان

پهنه آبریزایی کیفی فراخوان عمومی

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

معماری: ...

خاطرات اندری گرومیکو

ترجمه مهوش غلامی

قعی، ۴۲۳ صفحه، چاپ چهارم: ۱۸۰۰۰ تومان

سال هجده سال به عنوان سفیر، معاون وزیر خارجه و صدر هیأت شوروی خدمت کرد. او حدود سی سال (۱۹۵۷ تا ۱۹۸۵) مقام وزارت امور خارجه را بر عهده داشت. او به نظر طول مدت تصدی این مقام در کنشواره جهان در قرن بیستم یکی از چهره های برجسته و تأثیرگذار در دینار حکومت تمامی روسای حزب کمونیست شوروی بوده است. او توسط مقامات گروپاچف از کار برکنار شد و این در حالی بود که او به نظر بیشتر شخصاً گروپاچف را نامزد مقام کلی حزب کمونیست اتحاد شوروی می دانست و فکر می کرد که با او می تواند به آسانی رهبری این حزب را در دست گیرد. او به همراه یک از تهرسی مهمان در جرسته شوروی در مراسم تشییع این گرومیکو در این مقام بعد از شرح بودن کردکی و نوجوانی و وقایع در دوران جوانی، به بررسی شخصیت های می پردازد که در طی دوران خارجه به آنها آشنا شده است. او تقریباً با تمامی رهبران کنشواره جهان، سفارت در روزهای تیره چنگ فرهنگ آمریکا، کانادا، ایالات متحده، مسافه تسلیحاتی، انگلیس و مردم آن، در حبه جنگ سرد، اروپا، یگرو اروپا، دوستان و همسایگان، شرق و آفریقا، نقطه بحرانی خاورمیانه، مطالب بیشتری در برده است.

وقایع، بسیاری از کردن جزئیات را شرح دهد و در همه حال مراقب است که به این هدف همیشه به توجیه سیاست خارجی شوروی می پردازد و

میت، ساخته: ۱۵: ۱۰: ۲۹۹۹۳۸۶: تلف:

دکتر آخوندی: گذر از بحران اقتصادی نیازمند تصمیم سخت و شجاعانه است

طرح مسکن مهر به حدی آشفته و فاقد ساختار مناسب است که رفع مشکلات آن حتی به دولت‌های آینده هم خواهد کشتید.

دکتر عباس آخوندی وزیر راه و شهرسازی در گفتگویی اختصاصی با خبرنگاران اطلاعات با اشاره به شرایط سخت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی کشور در سالهای اخیر گفت: در چنین شرایطی هرگونه تصمیم‌گیری به نوعی جَسارت نیاز دارد که اتفاقاً مدیریت فعلی کشور هم به همین جسارت نیازمند است.

وی با اشاره به نحوه آغاز فعالیت دولت یازدهم گفت: در ابتدا دغدغه اصلی فقط این مسأله بود که انتخابات یازدهم چگونه باید برگزار شود که خوشبختانه با تدبیر مقام معظم رهبری و تأکید ایشان است که رأی ملت، حق الناس است و همچنین با اقدام موقع تمام گروه‌های سیاسی از این بیخ دشوار دور کردیم.

وی اثر این اتحاد موفق شلیم برای یافتن جایگاه واقعی خود در صحنه بین المللی نخستین گام را برداشت. البته مردم ایران به دلیل میراث فرهنگی و تاریخی که دارند به موقعیت خود در دنیا اهمیت می دهند. این ملت را نمی توان با پول و جلوه های ظاهری عمرانی قند کرد. این ملت همواره علاقمند است که جایگاه واقعی و مثبت خود را (نه به صورت سلبی و ایجابی) در دنیا داشته باشد.

وزیر راه شهرسازی ادامه داد: به همین دلیل ما ناگزیر بودیم تا پس از اجرای برجام، موقعیت ویژه کشور دچار نتگنایی مالی همیشیم. این عبارت بلکه به عنوان یک قدرت دارای مسئولیت) تثبیت کنیم تا به توسعه منطقه ای بپردازیم. ما ناگزیریم که به توسعه اقتصادانت،تجارت، زمین، سوریه و تمامی کشورهایه که در حوزه تمدنی ما واقع هستند بیاوریدیشیم، زیرا نسبت به آنها مسئولیت تاریخی داریم. بنابراین این در گام دوم پس از برجام باید در منطقه تنش زدائی کنیم.

وی ادامه داد: این تنش زدایی حتی در مدیریت روابط حمل و نقل منطقه هم باید اعمال شود و ضرورت دارد تا تمام روابط حمل و نقلی و ترانزیتی بین کشورهای منطقه را مجدداً تعریف و تنظیم کنیم. یعنی اگر برای تهران تا اهواز یکریور(راهگذر) تعریف می کنیم، باید شکم به فکر ایجاد کریوردر شمال و به جنوب باشیم تا خلیج فارس و دریای عمان را به آسیای میانه متصل کنیم. همچنین اگر در مسیر شرق به غرب کریوردری ایجاد می شود باید به فکر ارتباط دادن چین و آسیای دور به اروپا باشیم. به عبارت دیگر تمامی برنامه های توسعه حمل و نقل هوایی، زمینی، دریایی و ریلی باید منافع کل منطقه را در برگیرد. همچنین اگر ادعا می کنیم که قدرت دریایی منطقه هستیم باید مسئولیت منطقه ای آن را هم تقبل کنیم.

ایمن عضو کابینه دولت گفت: من نگارتم که توطئه های صهیونیستی ما در سرگرم جنجال های منطقه ای کند و ما را از اهداف خود که نقش مثبت است، باز دارد. هم اینکه ممکن است با همانند انبار باروت است و گروه های تروریستی اعم از طالبان، القاعده و داعش با انواع سیستم های مخرب تروریستی در منطقه فعالیت می کنند. به همین دلیل ادامه راه برجام باید یک نوع برنامه تنش زدایی در منطقه و تسهیل ارتباطات بین کشورهای اطراف باشد. صهیونیست ها می خواهند ما در دام آتش آنها گرفتار شویم و مشغول باشیم ولی باید به این مسائل با هوش و فراسمت برخوردیم.

به گفته وی، مشکلی که در سالهای اخیر کشورما

ما را روبرو بود، می توجهی به میراث معنوی جامعه است و این مسئله باعث شده تا هم به ملت وهم به انقلاب بی مهوری شود. این بی توجهی موجب پیدایش یک شکاف عمیق اجتماعی شده که زمینه ساز ریزش مشکلات بزرگ اقتصادی، اجتماعی و سیاسی است.

آمارها و مستندات صحیح و علمی بهترین ابزار برای مدیریت

کنسور است دولت بتواند بر اساس آن برنامه ریزی منسجم و

دقیقی داشته باشد.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی دولت، دکتر جهانگیری معاون

اول رئیس جمهوری در مراسم برگزاریت روز آمار و برنامه ریزی که به مناسبت یکم آبان روز ملی آمار و همچنین برگزاریت ۹۰ ساله تأسیس مرکز آمار ایران در دانشگاه تربیت مدرس برگزار شده بود، این روز را فرصتی مناسب برای توجه به شاخص های آمار در عنوان مهمترین شاخص های برنامه ریزی مدنظر کارشناسان و صاحب نظران این عرصه ارزیابی کرد و گفت: نخستین گام در فرایند برنامه ریزی انتخاب تصوری روشن از واقعیت های موجود جامعه است تا ضمن شناسایی فرصت ها، نیازها و نتگناهی اساسی را شناسایی و برای از بین بردن یا کاهش اثرات آن برنامه ریزی مناسب کرد.

وی مهمترین نیاز امروز کشور برای حل چالش های موجود، نظیر مسائل زیست محیطی، قفسه آب، یکپارگی، زیرساخت ها، ناظمی های منطقه و مشکلات اقتصادی را در بیان این دانست و گفت: برخورداری از اطلاعات و آمار صحیح در برنامه ریزی بسیار مهم است. زیرا برنامه ریزی صحیح و علمی نیازمند داشتن

تجربه مناسب از واقعیت های موجود جامعه است و بدون داشتن اطلاعات و آمار صحیح امکان برنامه ریزی وجود ندارد. دکتر اسحاق جهانگیری ادامه داد: همه صاحب نظران بر این

موضوع اتفاق نظر دارند که برای تعریف واقعی وضع موجود در زمینه های مختلف، شناخت جایگاه واقعی و چشم انداز و اهداف

و برنامه ها، تصمیم سیر و جهت گیری رسیدن به اهداف،

نیازمند آمار صحیح و علمی است که بر پایه آن می توانیم برنامه ای جامع و علمی برای توسعه تدوین کنیم.وی اضافه کرد علاوه بر براساس واقعیت های آماریی و بر مبنای علمی است که پیش نیاز

برنامه ریزی صحیح برای کشور هستند.

وی افزود: دولت تدبیر و امید با ایجاد فضای سازت تا نتجیگان، صاحب نظران و آحاد مردم کشور بالندند که در چه وضعی

هستیم و چگونه قرار است با مشارکت مردم عمو می در مشکلات کشور غلبه کرده و تهدیدها را مهار و تبدیل به فرصت کنیم.

جهانگیری با بیان اینکه توصیف واقعی وضع موجود جز از طریق تکلیف بر آمار صحیح امکانپذیر نیست، ویژگی های آمارهای

رسمی و مستند را برشمرد و گفت: در فقدان نظام آماریی با کیفیت و بهنگام، تصمیم گیری به نفع مردم از تفکر آماریی فاصله خواهد گرفت و به سبب حسد و گمان پیش خواهد رفت.

بدیهی است که برنامه ریزی و تصمیم گیری براساس حلدس و گمان تأثیر از شانس و اقبال بوده و منجر به شکست می شود

که تا مسافتانه اثرات آن بر کلیه تصمیمات سال های متداعی کشور را گرفتار افکند.وی تصریح کرد: باید براساس تغییراتی که

در جامعه رخ می دهد تغییرات شاخص های متناسب با آن را تعریف کنیم و همزمان با تقویت فرهنگی، سیاسی و اجتماعی ها

فرصت های جدید و آسیب های نوپدیدگی که برای جامعه بوجود می آید آشنا شویم و برنامه ریزی لازم را برای مواجهه علمی با

چالش های ناظرهورر جدید کنیم.

معاون اول رئیس جمهوری اضافه کرد: باید نیازها و مطالبات نسل جدید کشور و همچنین دغدغه های مردم در عصر جدید را

درک کنیم و متناسب با آن برنامه ریزی کنیم. مثلا در شرایط امروز کشور که به دنبال اجرای سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی هستیم، لازم است شاخص های تعریف کنیم که بتوانیم عملکرد خود را

در زمینه ی اجرای اقتصاد مقاومتی مورد ارزیابی قرار دهیم.

وی افزود: در برنامه توسعه مورد پیشایش ملی ارزش ها

و نگرش های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی مردم ایران

که امکان رصد فرهنگی و اجتماعی جامعه و سنجش سرمایه

دکتر آخوندی گفت: ترمیم این شکاف اجتماعی از یک سسو دارای جنبه های حیجانی و توسعه ای است که در حضور حداکتری مردم در انتخابات تأمین می شود. البته باید مراقب باشیم دوباره در دام توسعه شکاف اجتماعی نفیقیم.
از سوی دیگر باید با رفع مشکلات خرد و کلان اقتصادی، شکاف اجتماعی به وجود آمده را ترمیم کردیم.

وی گفت: این روزها اغلب از تریبون های مختلف می شنوم که برای رفع مشکلات اقتصادی دولت دچار نتگنایی مالی همیشیم. این عبارت اگرچه ساده به نظر می رسد ولی از درون دارای پیچیدگی ها و دشواری های عجیبی است که به این سادگی ها قابل ترمیم نیست.

دکتر عباس احمد آخوندی وزیر راه و شهرسازی درروز به همراه معاونان، مشاوران و مدیران ارشد این وزارتخانه ازبخش های مختلف موسسه اطلاعات بازدید کرد. وی در گفتگو با خبرنگاران اطلاعات با اشاره به اهمیت و جایگاه این موسسه در روزنامه در جمع رسانه های کشور گفت: قطعاً ما در دنیای مدرنی قرار داریم که زندگی در آن بدون رسانه ها و به ویژه مطبوعات مقدور نیست. از طرف دیگر روزنامه اطلاعات در ۹۰ سال سابقه، بزرگترین میراث ایران معاصر

وزیر راه و شهرسازی ادامه داد:دولت تا این لحظه بر اساس گزارش های وزارت امور اقتصاد و اطلاق حدود ۳۰۰ هزار میلیارد تومان یا به عبارت دیگر معادل یک سوم ارزش تولید ناخالص داخلی کشور به عرصه کنتدگان کالا و خدمات بدهی دارد. این رقم صرفاً یک عدد بزرگ ریاضی نیست، مشکل عظیمی است که نشان می دهد تمام کسانی که دولتی در ارتباط بود اند بطور زنجیره ای دچار ناکارآمدی شده اند. زیرا بدهی های دولت ملای معامله نیست و هیچ معامله ای روی آن صورت نمی گیرد.

اجتماعی و فرهنگی کشور را فراهم می کرد. متأسفانه تداوم نایافت،اما خوشبختانه در دولت تدبیر و امید، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی این پیمایش را در برخی از استان ها آغاز کرده که پس از تکمیل طرح، نتایج آن را در اختیار تصمیم گیران و نتجیگان کشور قرار خواهد داد.

دکتر جهانگیری گفت: لازمه برنامه ریزی این است که طبق قانون و به دور از دخالت های سلیقه ای عمل کنیم؛ چرا که در غیر این صورت کشور در مسیر رشد و سعادت قرار نخواهد گرفت.

وی در ادامه با بیان اینکه در مقطع فعلی و در شرایط تحریم ضرورت برنامه ریزی و پرهیز از برخورد های سلیقه ای اهمیت و

چندان دارد. اظهار داشت: یکی از مهمترین چالش های که دولت تدبیر و امید از آغاز کار با آن مواجه بود، پورنده هسته ای کشور کشور بود. دشمنان ملت ایران به بهانه برنامه هسته ای ایران با برنامه ریزی به دنبال این بودند که چهره ای خشن و ترسناک از ایران و ایرانیست و منطقه و جهان در معرض دزد جانپان قرار دهند، در مواجهه با این برنامه شوم دشمنان در راه حل وجود داشت، یکی برخورد شماری و دیگری برخورد علمی و مدیرانه.معاون اول رئیس جمهوری ادامه داد: دولت تدبیر و امید در حل دوم را انتخاب کرد و پس از دین دادن به مردم نسبت به برنامه ریزی در جهت حل برنامه هسته ای اقدام کرد و در یک برنامه ریزی کوتاه مدت با سه هدف مهم پیش رفت که این اهداف عبارت بودند از صیانت از دستاوردهای هسته ای، تثبیت حقوق هسته ای ملت ایران و لغو تحریم های ظالمانه.

وی با بیان اینکه توافق هسته ای که پس از ۱۸ ماه تلاش همه جانبه و سخت حاصل شد، برای ملت ایران یک دستاورد بزرگ است، گفت: این توافق در نتیجه تدابیر هوشمندانه رهبر معظم انقلاب، مدیریت نخبه جوی و تجربه ثبت قدرتمند

مذاکره کنند و استقامت و صبوری مردم به دست آمد.

جهانگیری افزود: پس از انجام توافق هسته ای، دولت شفاف ترین اقدامات را در پیش گرفت و بلافاصله متن توافق هسته ای را ترجمه و در اختیار همه نهادهای موثر در نظام تصمیم گیری

قرار داد. در مجلس شورای اسلامی و کمیسیون های آن روزها و ساعت ها درباره ابعاد مختلف این توافق بحث و تبادل نظر شد و تمام کسانی که نظرات مخالف داشتند با استفاده از تریبون های رسمی و رسانه های جمعی دیدگاهشان را بیان کردند و نتیجه آن شد که این توافق در شورای عالی امنیت ملی، صحن مجلس با رای بالا به تصویب رسید و در نهایت با تصد مقام معظم رهبری که از همه مهمتر و کارسازتر است، مسیر اجرای توافق موافق شد. علاوه بر این، اکثریت مردم ایران هم در نظرشنسی های معتبر و رسمی کشور موافقت خود را با این هسته ای اعلام کردند.

وی افزود: حال که نظر اکثریت مردم و نهادهای و دستگاه های مسئول به توافق هسته ای مثبت است، قانون مداری، اخلاق مداری، ولایت مداری و مردم داری را باید از شعارهای قدیمی که از این پس کسی علیه برجام موضع گیری نکند و در دم مردم را خالی نکند.معاون اول رئیس جمهوری با تأکید براینکه دولت مصمم است که توافق هسته ای را با الزامات مورد نظر مقام معظم رهبری و شورای عالی امنیت ملی اجرا کند، افزود: هر چند عده ای که انکار از مشکلات و گرفتاری های ملت خبر ندارند و خواهند ادامه مسیر کردند هستند، اما دولت مصمم است تا فرصت ایجاد شده به واسطه توافق هسته ای برای حل مسائل جامعه استفاده کند؛ چرا که جامعه جوانان تحصیلکرده جویای کار دارد و مردم هم با مشکلات اقتصادی متعددی مواجه هستند و ما این را با تمام وجود حس می کنیم.

وزیر کشور هم در حاشیه این معادلی گفت: آمارهای درست آیین نامه آماری وضع و موقعیت کشور در حوزه های مختلف هستند می توانند راهنمایی برای برنامه ریزی و مدیران در تصمیم گیری باشند. به گزارش مهر، عبدالرحمانی فضلی در جمع خبرنگاران گفت: شناسخت درست مبتنی بر برنامه ریزی است. اگر آمارهای درست داشته باشیم که آیین نامه تمام وضع و موقعیت کشور در حوزه های مختلف باشد، می تواند راهنمای خوبی برای برنامه ریزان و مدیران در تصمیم گیری باشد.

اخبار داخلی

بشنامه صورت نمی پذیرد و نیازمند اقدامات عملی و جدی است.همچنین راه برون رفت از رکود حاکم بر نظام حمل و نقل و مسکن کشور به خارج از این قاعده نیست.

وی با اشاره به روند ناقص خصوصی سازی در دولت قبل گفت: سرمایه گذاری برای نوآوری حوزه های حمل و نقل دریایی، ریلی، هوایی و جاده ای ظرف ۱۵ سال گذشته بسیار اندک بوده

است که هرگز جبران استهلاک اصل سرمایه اولیه را هم نمی کند؛ بنابر این در این بخش به شدت شکاف عرصه منابع جدید داریم.

وزیر راه و شهرسازی ادامه داد: اگرچه متوسط سن ناوگان هوایی کشور با ورود هواپیماهای جدید ۲۲ سال به کمی بیشتر از ۲۰ سال تنزل یافته است، ولی چنانچه برای نوسازی ناوگان اقلادی نکتیم، ظرف ۱۰ سال آینده دوباره با یک ناوگان پیر و فرسوت ۳۰ ساله روبرو خواهیم بود که فاقد

کارایی لازم است. بنابر این برای جایگزین سازی هواپیماهای جدید با ناوگان قدیمی و جبران عقب ماندگی های گذشته به حداقل ۴۰۰ فروند هواپیماي بر در و متوسط و ۱۰۰ فروند هواپیما یا بر در کم برای فرودگاه های کوچک نیاز داریم که ۱۰۰ فروند هر فروند هواپیما بطور متوسط ۱۰۰ میلیون دلار باشد. باید ۵۰ میلیارد دلار در این بخش سرمایه گذاری کنیم.

این مشکل در حوزه حمل و نقل ریلی هم وجود دارد. زیرا برای نوسازی ناوگانگی که واگن های آن بیش از ۴۰ سال قدمت دارد به ۲۰۰۰ واگسن جدید نیاز داریم که اگر ارزش هر کلام از آنها با سهم کشته را ۴ میلیارد تومان فرض کنیم، فقط برای نوسازی واگان مسافری ۹ تا ۸ هزار میلیارد تومان اعتبار نیاز است. همچنین برای توسعه خطوط ریلی ناوگان باری و همچنین برای بازسازی ۲۵ هزار کیلومتر در افق ۱۴۰۲ بسیار هتفنگ خواهد بود.

وی گفت: مطمئناً فروش نفت خام در تأمین چنین سرمایه هنگفتی نقش ندارد، بنابر این باید به فکر منابع جدیدی باشیم که دستیابی به آنها نیازمند ارتباط با اقتصاد بین المللی است. از سوی دیگر پیوند با اقتصاد جهانی مستلزم طرحی ای مدل متفاوت اقتصادی از ایران است که متناصفه شرایط اجتماعی ما در حال حاضر با این مدل رابطه ای عکس دارد. یعنی به جای آنکه مردم در توسعه اقتصادی سرمایه گذاری کنند، دولت به آنها پول می پردازد.

نابینره در بخش دیگری از گفتگوش خود با دبیران وخبرنگاران اطلاعات به مشکلات اجرای مسکن مهر اشاره کرد و گفت: در ایران تاکنون ۱۲ درصد از تسهیلات بانکی به بخش مسکن داده شده است. البته سهم دولت در ساخت مسکن

در کشور ما هیچ گاه به ۲ درصد نرسیده و فعالیت در این بخش کاملاً در حیطه عملکرد بخش غیر دولتی بوده است. با این وجود دولت گذشته با ارائه طرح مسکن مهر برای نخستین بار به مدل مداخله مستقیم و ورود گسترده در بخش مسکن دست زد.کنه که این پیچیده این طرح اجرای آن در کلان شهرهای نظیر تهران با ۱۳ میلیون نفر جمعیت و مشهد با ۱۵ میلیون نفر جمعیت است که ادامه کار را بسیار دشوار ساخته است.

وی گفت: در سالهای اخیر اعمال برخی مقررات نظیر فروش تراکم ساختمان در شهرهای بزرگ در حوزه اقتصاد مسکن یک بازار سودگراانه ایجاد کرد که اساساً امکان هرگونه سود صرفه در ساخت و ساز را پروژه در قالب یک همکاری ۴ جانبه بین خریدار، بانک و وزارت راه وشهرسازی تعریف نشد ولی مشخص نیست که ضمن اجرای این توافق بین طرفین چیست و چه کسی باید چه مسئولیتی را بپذیرد؟

وی گفت: مسکن مهر همان گونه که مشکل ترین نوع مسکن

سرمایه گذاری در سایر شاخه های صنعتی را

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان

می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل و

می افزود: از طرف دیگر آمار، روند فعالیت ها را به ما نشان می دهد؛ یعنی اگر هدف گذاری درستی برای ایجاد توازن، تعادل و نیازمندی روزن کاری سیستم بانکی هستیم، باید پولهای که در بیرون از سیستم بانکی قرار دارند با یک روش مناسب برای حمایت از طرح های اقتصادی جذب کنیم. سیستم بانکی هم به بازسازی خود، آخوندی ادامه داد: به همین دلیل معطله هرگونه تصمیم گیری در اقتصاد به نفع نیاز به یک جسارت دارد و نظم ظالی ما باید تحت جراحی عمیق قرار گیرد. این اصلاح و بازسازی با صدور دستورالعمل

پیوند خطابه با حادثه عاشورا

استاد شهید آیت‌الله مر ترضی مطهری

کسی می‌توانیم هادی جامعه باشیم؟ وقتی که همه اینها را بدانی، بجای همه اینها را تمیز بدیهم، بدانیهم، در کجا جامعه را ترمز کنیم، در کجا فرمان را ببیچیم، جامعه حرکت کار فرما ندارد. گاهی تحولات بسیار اجتماعی پیش می‌آید، جامعه به سر یک پیچ می‌رسد و باید از آن جا، جامعه را عبور داد. الان جامعه ما با وضع جدید که پیش آمده، و بسا تمدن جدید که پیش آمده، با مسلكهای مختلف و متفاوتی که پیدا شده، اندیشه‌های گوناگونی که پیدا شده، پیچ قرار گرفته، در برابر یک دست‌انداز قرار گرفته و باید به راحتی و بی‌خطر از آن بگذرد، باید اندکی فرمان را پیچ داد تا از خطر ببرد. دیواری که برابر یک دیوار گداز آمده و باید از آن دیوار دور شود و بگذرد، به راه خودمان ادامه دهیم.

ناید چشم‌پسته روی همان خطی که حرکت می‌کردیم، حرکت کنیم. سابقاً دیوار نبود، حالا دیواری در جلو ما هست، دست‌اندازی نبود حالا دست‌انداز پیدا شده، به رودخانه رسیده‌ایم، به دره و کوه رسیده‌ایم. به هر حال هادی اجتماع باید بفهمد در کجا جامعه را ببیچد و در مسیر جدیدی بیندازد و به سوی مقصد اصلی خود حرکت کند. همچنین باید بداند کجا چاب بایدیم و بر سرعت بیفزاییم، یک چاب میدان مسابقه است و همه کوشش می‌کنند که مسابقه را ببرند و پیش بيفتند، باید بر نیرو و سرعت افزود. امروز دنیا میدان مسابقه علم و صنعت شده است. حالا که چنین مسابقه‌ای در دنیا هست، باید کوشش کرد و جامعه را به حرکت آورد که در این مسابقه عقب نماند. علی هذا نشستن و هی انتقاد کردن و ایراد گرفتن، این کار را نکن. آن کار را نکن، اسبمش هدایت نیست.

یک روز در مدرسه مروی با چند نفر از آقایان طلاب همین مطلب را در میان گذاشته بودم و می‌گفتم: آقایان! معنی هادی قوم بودن این نیست که ما تنها حالت منع و توقّف به خود گرفته‌ایم؛ به هر کاری که می‌رسیم، می‌گوییم این را نکن، آن را نکن، و مردم را گرفتار کرده‌ایم، یک جا هم باید مردم را تشویق کرد و به حرکت آورد. همین مثال اتومبیل را ذکر کردم و گفتم که ما باید مثل راننده اتومبیل باشیم، یک جا به اتومبیل گاز بدهیم، یک جا فرمان را ببیچیم، یک جا ترمز کنیم، یک جا کار دیگر مثلاً چراغ بدهیم؛ هر موقعیتی اقتضایی دارد. بعد سخن‌گرم کردم و گفتم: ما که نباید همیشه «آفتابخ ترمز» باشیم، همه جا ترمز نکنیم. تنها ترمز کردن کافی نیست، یک جا هم باید «آفتابخ فرمان» باشیم، یک جا «آفتابخ موتور» باشیم. یکی از طلاب گفت: ما هیچ کدام نیستیم، ما «آفتابخ ندانمبخت» هستیم!

به هر حال خیلی علم و اطلاع وسیعی می‌خواهد که مواقع مختلف را بشود تشخیص داد. شخص باید بفهمد کجا سنگر هست، سنگر را بگیرد، چه فرصتی پیش آمده از فرصت استفاده‌کنند. رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: **ان لکم فی ايام مدرک منفاتح، لا تنفروا لها!** یعنی نسیم‌های رحمت الهی گاه به گاه می‌وزد. رحمت الهی مثل نسیم است، خبر نمی‌کند که کی و چه ساعتی می‌آید. هوشار بایستد که از آن نسیم استفاده کنید. فرصت‌ها مثل نسیم وزدگذاست، اگر از دست رفت، به چنگ نمی‌آید.

این جمله: **«و توفیقهم علی ما اراد من مصلحه دینهم و دنیاهم»** که منظور این است: مردم را به مصالح دین و دنیای آنها آگاه کنیم، همان‌طوری که عرض کردم دو شرط دارد: علم و اخلاص. علم و اطلاع هم دو قسمت، هم درباره خود دنیا که واقعاً اسلام‌شناس باشد و هم درباره اوضاع دنیا و جریانهای اجتماعی و سیر و تحولی که طبعاً در عالم هست.

اخلاص

اما اخلاص. حاجی نوری (علیه‌الرحمه) کتابی نوشته‌اند به نام **الوَلُو و مرجان**، که من اسم این‌کتاب را شنیده بودم و تا اسمال نخوانده بودم. این کتاب راجع به مسئله‌ی خو‌ا‌ن‌ها و هم‌خو‌ا‌نی‌هاست، مربوط به وعظ و واطظ و خطبه‌ی نیست. ایشان در آن کتاب دو موضوع را شرط اول مرثیه‌خوانی ذکر می‌کنند: یکی «اخلاص نیت»، دیگری «صدق و راستگویی»؛ و در اطراف هر دو مطلب بسیار عالی بحث می‌کنند. انصاف این است که من اسمال را در این کتاب را خواندم، خیلی خوشم آمد و بر اذاتم بر مرحوم حاجی نوری که مرد محدث بسیار متقی متقی بوده واستاد مرحوم حاج شیخ عباس قمی (اعلیٰ اله مقامها) بوده است، می‌نویسم. حاجی مرد بسیار متبیّی بوده و خود مرحوم حاج شیخ عباس و دکان دیگر اعتراف دارند که پایه تبتیضان به استنادان نمی‌رسد. من کتابهای ایشان را خوانده بودم و از ایشان به ایشان ارادتمند بودم، اما انصافاً خواندن این کتاب کوچک بر اذاتم من افزود.

در مقدمه این کتاب از یکی از علمای هند با تحلیل نام می‌برند و می‌نویسند: ایشان به من نامای خود کرده و شکایت کرد، نام وضع‌روضة‌خوانی در هندوستان که روضه‌خوان‌های اینجا زیاد دروغ می‌خوانند، و از من خواستند کتابی در این زمینه بنویسم که جلو دروغ‌گوئی‌های آنها گامی نهاده شود. بعد حاجی اضافه می‌کنند و می‌نویسند: ایسن عالم هندی گمان کرده که فقط در هند روضه‌خوان‌ها دروغ می‌خواند و در عتبات و ایران خبری از این دروغ‌ها نیست؛ در اینجا همه روضه صحیح و معتبر می‌خوانند، نمی‌دانند که خود پیش روضه دروغ، اینجاهاست و از اینجا به هند رفته است! این حرفی است که حاجی نوری می‌گوید. بعد می‌گوید: این همه تقصیر علماست که انتقاد و اعتراض نمی‌کنند «در اهل علم مسامحه نمی‌کنند» و مطالب تمیز صحیح و سقیم و صدق و کذب گفتار این طایفه می‌شدند و از گفتن اکاذیب نهی می‌کردند، کار خرابی به اینجا نمی‌رسید و به این حد نمی‌باک و متجزی نمی‌شدند و به این قسم اکاذیب متشابه معلومه نشر نمی‌کردند و مذهب حقّه عامیانه و اهلهش به این درجه مورد سُخره‌ی استهزاء نمی‌شدند و این مجالس شریفه به این اندازه بی‌ورق و برکت نمی‌شد!

به هر حال کتاب بسیار خوبی است در موضوع خودش، و من تعجب می‌کنم که چرا این کتاب آن طور که شایسته است، معروف و رایج نشده است. در این کتاب دو شرط ذکر می‌کند: اخلاص و صدق. درباره هر دو خوب بحث می‌کند، مخصوصاً صدق و صدق و راستی، و درباره انواع و اقسام دروغ خیلی خوب بسط می‌دهد و می‌رساند که این مرد چه اندازه به اخبار و احادیث احاطه داشته. من تا کنون در جایی ندیده‌ام درباره این موضوع به این تفصیل بحث شده باشد. ایشان درباره اخلاص که بحث کرده‌اند، موضوع اجرت و پیر حسین را پیش کشیده‌اند. اخلاص یعنی اینکه علم فقط برای خدا باشد و اغراض دیگری وارد نشود. حالا برای غیر خدا چند است؛ چه جورش باشد این است که برای پول باشد. جورهایی دیگر هم هست. من جورهش دیگری را ذکر می‌کنم. به نظر من امروز اهمیت اینها از اهمیت مسئله اجرت و پول خیلی بیشتر است، خطرش بسیار زیادت‌ر است.

دلای خویشتن

یکی از اینها اینکه کسی که روی کرسی خطابه، روی کرسی حسین، علی خن قرار می‌گیرد، به جای اینکه هادی دین و مبلغ دین باشد، دلال شخصیت باشد، منبر را وسیله دلالی برای شخصیت‌ها قرار دهد. متأسفانه یک چنین چیزی در جامعه ما هست و چنین استفاده‌هایی از دینبرها می‌شود. دلالی شخصیت‌ها که گفتم، فرق نمی‌کند که آن شخصیت‌ها چه شخصیت‌هایی باشند.شخصیت‌های سیاسی باشند یا روحانی یا شخصیت دیگر، الان صاحب مجلس و بانی مجلس‌باشد یا دلال پشیمان باشد یا دلال لاتلار از پشیمانان زند و پشیمانان تمام اینها برخلاف شسئون و حیثیات منبر است. البته هرکسی که کاری که می‌تواند یک‌تکویه و تاوینی هم برای کار خودش بترساند، اما بداند یکی از چیزهایی که تسلی خطابه ما را ضعیف و کم‌ارزش و خراب کرده است، همین دلالی‌هاست، همین است که کرسی دلالی شخصیت‌ها شده. باید منبر از این الودگی پاک شود.

مراج غویی

یکی دیگر اینکه اگر بنا باشد به مصداق **او توفیقهم علی ما اراد من مصلحه دینهم و دنیاهم**، مصلحت‌گویی بشود، باید بدانیم که مصلحت‌گویی غیر از مزاج‌گوئی است، غیر از این است که چیزی را بپسندیم که مردم خوششان بیاید و ما را تحسین کند و «بیه» بگویند. هیچ می‌دانید چرا مردم با پیغمبران زمان خودشان می‌پسندید بودند؟ چرا هر پیغمبری که پیدا می‌شود، مدافع مخالف می‌کند؟ چرا پیغمبرها در زمان خودشان از ما کمتر مردم داشته‌اند؟ این قضیه، مردم دارد. مردم این است که آنها با نقاط ضعف مردم مبارزه می‌کنند و ما از نقاط ضعف مردم بهره‌برداری می‌کنیم! آنها می‌خواستند آن معایب و آن نقاط ضعف را اصلاح کنند و از بین ببرند و ما معمولاً می‌خواهیم آن نقاط معایب را همان نقاط ضعف بهره‌برداری کنیم برای اینکه بانی مجلس را راضی کنیم، برای اینکه مستسمعین را راضی کنیم، مطابق میلشان حرف می‌زنیم نه مطابق مصلحت‌شان.

پی‌نوشت:

۱. عین عبارت حاجی نوری است در مقدمه کتاب «وَلُو و مرجان».

ابن سینا

ابوعلی حسین بن عبدالله بن علی بن سینا معروف به شمس‌الارنیس پزشک و فیلسوف نامدار که نزد اروپائیان Avicenna معروف است. در سال ۳۷۰ در قریه خرمن از توابع بخارا به دنیا آمد و علوم زمان خود را در خرسانی فراگرفت و در دوران زندگی خود آثار فراوانی از خود به یادگار گذاشت که مهمترین آنها شفا در فلسفه و «قانون» در طب است. کتاب قانون که یک دائرةالمعارف پزشکی محسوب می‌شود، در قرن دوازدهم میلادی به زبان لاتین ترجمه شد و پس از آن ترجمه‌هایی از آن به زبان عربی و انگلیسی و فرانسه و آلمانی صورت گرفت و تا قرن هفدهم در مراکز علمی اروپا تدریس می‌شد. دانشمندان اسلامی بر کتاب قانون شروح و حواشی متعددی نوشتند که از مهمترین آنها می‌توان از شمس ابن نفیس (متوفی ۶۸۷) نام برد که گذشته از اینکه بخش تشریح قانون را شرح کرده کتابی هم به صورت اختصار به عنوان «موجز القانون» تألیف کرده‌است و همچنین شرح **فخرالدین رازی** و شرح **قطب‌الدین شیرازی** از شروح مهم کتاب قانون به شمار می‌رود.

ابن‌سینا کتاب قانون را پنج بخش قرار داده است: در بخش اول از مقدمات علم طب و دست‌انست مزاجها و اخلاط و تشریح اعضای مختلف بدن و استخوانها و مباحث مهم طب بحث دارد. در بخش دوم از ادویه مفرده و خواص درمانی آنها یاد می‌کند. در بخش سوم از بیماریهای مختلف که عارض بر اعضای گوناگون آدمی می‌شود گفتگو می‌نماید. در بخش چهارم به ذکر انواع تبها و بیماریهای عفونی می‌پردازد. و بخش پنجم را به فراباینتها و داروهای مرکب مختلف که به صورت گوناگون به کار برده می‌شود، اختصاص می‌دهد.

ابن سینا مانند سایر پزشکان اسلامی در برابر توجه به تن و بدن عنایت به جان و نفس نداشت. تصفیه عینیه منسوب به او که خطاب به نفس ناطقه و یا به زبان شرح نفس مطمئنه است، شاهدهی بر این مدعاست و نیز بر اساس همان تنس جالیونسی، او هم مانند رازی طب و فلسفه را متناحلی می‌داند. با این تفاوت که رازی طب فیلسوف بوده، ولی ابن‌سینا فیلسوف طبیب. در کتاب قانون مطالب جالبی در فن پزشکی یافت می‌شود، از جمله آنکه خون سگها را پادزر گوش سگ‌ها می‌داند و این گونه می‌رساند که مسلمانان پیش از اروپائیان توجه به این گونه درمان داشته‌اند. قانون ابن‌سینا در سه مجلد در سال ۱۲۹۴ هجری قمری در بلاق قاهره چاپ شده و سپس در چهار مجلد که جلد چهارم آن اختصاص به فهرستهای مختلف کتاب دارد، در سال ۱۳۰۸ق/۱۹۸۷م در بیروت منتشر گردیده و چاپ دیگری هم در سال ۱۳۰۲ به وسیله معهد تاریخ الطبی و الابحاث الطبیّه در دهلی تو از آن به عمل آمده است. و ترجمه فارسی آن به دست عبدالرحمن شرقکندی به همت انتشارات سروش در سال ۱۳۴۴ (چاپ سوم) چاپ و منتشر شده است. در فقه پزشکی قانون که در کتابی تحت عنوان «قاموس القانون فی الطب لابن سینا، جمع‌آوری گردیده، به وسیله اداره تاریخ الطب و التحقیق الطبی در دهلی تو به همت دائرةالمعارف العلمیه در سال ۱۳۸۷ق/۱۹۶۷م در حیدرآباد دکن چاپ شده است.

ابن‌سینا که از ذوق شعری هم برخوردار بوده، ازجورهای در طب دارد که متن عربی آن را ترجمه فرانسه در سال ۱۸۵۶ تحت عنوان «الجزوه‌الطبیّه» در پاریس چاپ شده و سپس ترجمه‌ای هم به زبان انگلیسی از آن صورت گرفته و ازجورّه ابن‌سینا را این رشد مورد شرح و تفسیر قرار داده که در سال ۱۹۹۶ دانشگاه قطر چاپ کرده است.

مجوسی اهوازی

علی‌بن‌عباس مجوسی اهوازی که از پزشکان برجسته جهان اسلام به شمار می‌رود، این کتاب کامل الصناعات الطبیّه یا الکتاب الملکی را به پیشگاه عضدالدوله دیلمی ملقب به فناخسرو تقدیم داشت و در عین حال که از آثار بقراط و جالیونوس و اوریبایوس و بولس اجابیطی و ابن سربویون و اهرن القس استفاده کرده، بر برخی از آنان خرده گرفته و کتاب خود را جامع‌تر و شامل‌تر دانسته است. او هم مانند بسیاری از پزشکان مسلمان، غدا را بر دوا و داروهای مفرّ را در داروهای مرکب ترجیح داد و استعمال ادویه غریبه و مجهوله را منع کرده است. بعد از

♦♦♦

«کلمه «بیمارستان» فارسی‌است و در زبان عربی به صورت «مارستان» نیز به‌کار می‌رود و شامل بیمارستان و عیمارستان به معنی امروز هر دو می‌شود. بر مفسر اسلامی نخستینش بیمارستان به فرمان هارون الرشید در بغداد به تقلید از

بیمارستان جندیшаپور ساخته شد

کتاب «فردوس الحکمه» علی بن ربّی طبری، کتاب کامل تصانیف ظاهر قانون از بهترین کتابها محسوب می‌شده و فرق میان دو را چنین توصیف کرده‌اند: «الملکی فی‌العمل، أبلغ و القانون فی المعمل، أتبّ». وجه تسمیه کتاب کامل الصناعات به «ملکی» بدان جهت است که مؤلف آن را برابری عضدالدوله تألیف کرده و درپایچه کتاب گفته است: «این مستفیدالملک الجلیل عضدالدوله. کتاب کامل الصناعات به دست **قطسطنین افریقی** (متوفی ۱۰۸۷) به زبان لاتینی ترجمه کرد و پس از آن به خود نسبت داد و مذاهبا کتاب در مدرسه سالرنو و سایر مدارس اروپا تدریس می‌شد تا اینکه در سال ۱۱۲۷، کتاب را برای اولین بار به ترجمه کرد و پس از آن به چاپ رسید و نام مؤلف حقیقی آن آشکار گشت. کتاب ملکی (کامل الصناعات) همواره با «حاجو» رازی و «قانون» ابن‌سینا و «التصریف و الزهراوی و «تبسیر» ابن‌زهرا تا قرن شانزدهم میلادی در اروپا تدریس می‌شد.

بخش تشریح کتاب نیز به زبان فرانسه تحت عنوان اس رساله در تشریح عرب، در سال ۱۹۰۳ چاپ شد. متن عربی کتاب در دو جلد در سال ۱۲۹۴ در قاهره منتشر گشت. طب ملکی مشتمل بر بیست مقاله است. مقالهٔ اول در دربارهٔ طب نظری و مقالات دیگر در بحث طب عملی است. مقدمه کتاب که سه فصل از مقالهٔ اول را در برمی‌گیرد، از پزشکی پیشین سخن گفته و ضمن تحلیل از آثار برخی از تشاهباتشان را یادآور شده و قائل شده و سوم کتاب به شرح تشریح اختصاص دارد. مقالهٔ نوزدهم که یازده فصل را در بر می‌گیرد، به جراحی مخصوص اختصاص گشته است.

علی بن عباس در آغاز کتاب روش بررسی و تحلیل علم خود را بیان داشته و دو روش مشهور تحلیل حد و تحلیل به مکن را مورد بحث بیشتر قرار داده. تحلیل حد آن است که علمی را که در جستجوی آن هستیم، زیر تعریفی واحد درآوریم، سپس آن تعریف را از بخش اعلی به فصول و انواع آن تقسیم کنیم و تحلیل را در مکن مانند آن است که انسان را در نظر بگیریم و بگیریم بدن انسان به اعضای آلی و اجزای بی‌آلی و اعضا آلی به اعضای متشابه الاجزاء و اجزاء متشابه‌الاجزاء و اجزای بی‌آلی به اجزای متشابه غایت و نبات و استفساتی که غذا از آن ترکیب یافته منحل شود.»

نظامی عروضی از جمله کتابهای که خواندن آن را برای دانشجویان طب لازم می‌داند، حاوی رازی و قانون ابن‌سینا و کامل‌الصناعات علی بن عباس است.

کتابهای پزشکی فارسی

به موازات تألیف کتابهای عربی دانشمندان ایرانی، کتابهای متعددی را به زبان فارسی تألیف کرده‌اند که از مهمترین آنها می‌توان «الکتاب‌المتملین»، **توفیق بخاری** و «ذخیرهٔ خوارزمشاهی» و «خلاصهٔ التجارب» **بهاء‌الدوله رازی** و «دانشنامهٔ حکیم حمیری که به نظم است یاد کرد. اساس و پایهٔ این آثار مبتنی بر مطالب دائرةالمعارف‌های پزشکی بزرگ است که پیش از این از یاد گردید.

در زمینهٔ داروشناسی نیز گذشته از «الاسیئه عن حقائق الادویه» **هروی**، می‌توان «تحفهٔ المومنین» **محمّد مومن** و «معزّن الادویه» **عقیلی خراسانی** یاد کرد.

در زمینهٔ دایمزشناسی نیز مسلمانان کوشش فراوان از خود نشان دادند و کتابهای متعددی از آنان تحت عناوین «کتاب الخلیل» «کتاب الخلیل و القروسیه»، «کتاب القروسیه و البیطره» «کتاب البیطره» «بیطرانامه»، «بیطرفنامه فرس‌نامه» به جای مانده است. فرسه‌نامه‌های فارسی منظوم و مبتنر افرازی به صورت خطی در فرس‌نامه مشنور و مستنصر که در کتاب آن تحت عنوان «دو فرس‌نامه مشنور و مستنصر» در سال ۱۳۶۶ در تهران

چاپ شده است (مؤسسهٔ مطالعات اسلامی دانشگاه تهران

دانشگاه مکن‌گل به اهتمام دکتر علی سلطانی گره‌فرازمری.) دربارهٔ تاریخ دایمزشناسی در ایران پیش از اسلام و پس از اسلام، دکتر حسن تاجبخش مطالعات فراوانی کرده و نتیجهٔ آن در دو مجلد تحت عنوان تاریخ پزشکی و دایمزشکی در ایران منتشر ساخته است.

خاندانهای علمی

در کتابهای تاریخ طب آمده است که طب در انحصار خانواده اسفیلوس بوده و از بدارن و فرزندان منتقل می‌شده است؛ ولی بقراط این رسم را منسوخ کرد و اظهار داشت که پزشکان باید شاگردان خود را به منزلهٔ فرزندان خود محسوب دارند و از زمان او بود که نسبت روحانی و علمی جایگزین نسبت جسمانی و جسدانی شد. «ولی عماد در عصر اسلامی به خانواده‌های متعدد برخورد می‌کنیم که پزشکی در آن خانواده‌ها ظهور پیدا کرد، از جمله خانواده حارث بن‌کلده، خاندن جندی‌شاپور و پسرش نضر بن‌سیرین و خانواده یخشیوع که مهمترین آنان جبرائیل بن یخشیوع و یخشیوع بن جبرائیل و عبدالله بن یخشیوع… هستند، و خانواده طیفوری و عبدالله طیفوری و زکریا بن عبدالله طیفوری و خانواده آناناند، و خانواده **ماسویه خوزی** که مهمترین آنان یوحنا بن ماسویه و میخائیل بن ماسویه‌اند، و خانواده حنین بن اسحاق

پیش از اروپائیان توجه به این گونه درمان داشته‌اند. قانون ابن‌سینا در سه مجلد در سال ۱۲۹۴ هجری قمری در بلاق قاهره چاپ شده و سپس در چهار مجلد که جلد چهارم آن اختصاص به فهرستهای مختلف کتاب دارد، در سال ۱۳۰۸ق/۱۹۸۷م در بیروت منتشر گردیده و چاپ دیگری هم در سال ۱۳۰۲ به وسیله معهد تاریخ الطبی و الابحاث الطبیّه در دهلی تو از آن به عمل آمده است. و ترجمه فارسی آن به دست عبدالرحمن شرقکندی به همت انتشارات سروش در سال ۱۳۴۴ (چاپ سوم) چاپ و منتشر شده است.

در فقه پزشکی قانون که در کتابی تحت عنوان «قاموس القانون فی الطب لابن سینا، جمع‌آوری گردیده، به وسیله اداره تاریخ الطب و التحقیق الطبی در دهلی تو به همت دائرةالمعارف العلمیه در سال ۱۳۸۷ق/۱۹۶۷م در حیدرآباد دکن چاپ شده است.

ابن‌سینا که از ذوق شعری هم برخوردار بوده، ازجورهای در طب دارد که متن عربی آن را ترجمه فرانسه در سال ۱۸۵۶ تحت عنوان «الجزوه‌الطبیّه» در پاریس چاپ شده و سپس ترجمه‌ای هم به زبان انگلیسی از آن صورت گرفته و ازجورّه ابن‌سینا را این رشد مورد شرح و تفسیر قرار داده که در سال ۱۹۹۶ دانشگاه قطر چاپ کرده است.

مجوسی اهوازی

علی‌بن‌عباس مجوسی اهوازی که از پزشکان برجسته جهان اسلام به شمار می‌رود، این کتاب کامل الصناعات الطبیّه یا الکتاب الملکی را به پیشگاه عضدالدوله دیلمی ملقب به فناخسرو تقدیم داشت و در عین حال که از آثار بقراط و جالیونوس و اوریبایوس و بولس اجابیطی و ابن سربویون و اهرن القس استفاده کرده، بر برخی از آنان خرده گرفته و کتاب خود را جامع‌تر و شامل‌تر دانسته است. او هم مانند بسیاری از پزشکان مسلمان، غدا را بر دوا و داروهای مفرّ را در داروهای مرکب ترجیح داد و استعمال ادویه غریبه و مجهوله را منع کرده است. بعد از

♦♦♦

«کلمه «بیمارستان» فارسی‌است و در زبان عربی به صورت «مارستان» نیز به‌کار می‌رود و شامل بیمارستان و عیمارستان به معنی امروز هر دو می‌شود. بر مفسر اسلامی نخستینش بیمارستان به فرمان هارون الرشید در بغداد به تقلید از

کتاب «فردوس الحکمه» علی بن ربّی طبری، کتاب کامل تصانیف ظاهر قانون از بهترین کتابها محسوب می‌شده و فرق میان دو را چنین توصیف کرده‌اند: «الملکی فی‌العمل، أبلغ و القانون فی المعمل، أتبّ». وجه تسمیه کتاب کامل الصناعات به «ملکی» بدان جهت است که مؤلف آن را برابری عضدالدوله تألیف کرده و درپایچه کتاب گفته است: «این مستفیدالملک الجلیل عضدالدوله. کتاب کامل الصناعات به دست **قطسطنین افریقی** (متوفی ۱۰۸۷) به زبان لاتینی ترجمه کرد و پس از آن به خود نسبت داد و مذاهبا کتاب در مدرسه سالرنو و سایر مدارس اروپا تدریس می‌شد تا اینکه در سال ۱۱۲۷، کتاب را برای اولین بار به ترجمه کرد و پس از آن به چاپ رسید و نام مؤلف حقیقی آن آشکار گشت. کتاب ملکی (کامل الصناعات) همواره با «حاجو» رازی و «قانون» ابن‌سینا و «التصریف و الزهراوی و «تبسیر» ابن‌زهرا تا قرن شانزدهم میلادی در اروپا تدریس می‌شد.

بخش تشریح کتاب نیز به زبان فرانسه تحت عنوان اس رساله در تشریح عرب، در سال ۱۹۰۳ چاپ شد. متن عربی کتاب در دو جلد در سال ۱۲۹۴ در قاهره منتشر گشت. طب ملکی مشتمل بر بیست مقاله است. مقالهٔ اول در دربارهٔ طب نظری و مقالات دیگر در بحث طب عملی است. مقدمه کتاب که سه فصل از مقالهٔ اول را در برمی‌گیرد، از پزشکی پیشین سخن گفته و ضمن تحلیل از آثار برخی از تشاهباتشان را یادآور شده و قائل شده و سوم کتاب به شرح تشریح اختصاص دارد. مقالهٔ نوزدهم که یازده فصل را در بر می‌گیرد، به جراحی مخصوص اختصاص گشته است.

علی بن عباس در آغاز کتاب روش روش بررسی و تحلیل علم خود را بیان داشته و دو روش مشهور تحلیل حد و تحلیل به مکن را مورد بحث بیشتر قرار داده. تحلیل حد آن است که علمی را که در جستجوی آن هستیم، زیر تعریفی واحد درآوریم، سپس آن تعریف را از بخش اعلی به فصول و انواع آن تقسیم کنیم و تحلیل را در مکن مانند آن است که انسان را در نظر بگیریم و بگیریم بدن انسان به اعضای آلی و اجزای بی‌آلی و اعضا آلی به اعضای متشابه الاجزاء و اجزاء متشابه‌الاجزاء و اجزای بی‌آلی به اجزای متشابه غایت و نبات و استفساتی که غذا از آن ترکیب یافته منحل شود.»

نظامی عروضی از جمله کتابهای که خواندن آن را برای دانشجویان طب لازم می‌داند، حاوی رازی و قانون ابن‌سینا و کامل‌الصناعات علی بن عباس است.
کتابهای پزشکی فارسی
به موازات تألیف کتابهای عربی دانشمندان ایرانی، کتابهای متعددی را به زبان فارسی تألیف کرده‌اند که از مهمترین آنها می‌توان «الکتاب‌المتملین»، **توفیق بخاری** و «ذخیرهٔ خوارزمشاهی» و «خلاصهٔ التجارب» **بهاء‌الدوله رازی** و «دانشنامهٔ حکیم حمیری که به نظم است یاد کرد. اساس و پایهٔ این آثار مبتنی بر مطالب دائرةالمعارف‌های پزشکی بزرگ است که پیش از این از یاد گردید.

در زمینهٔ داروشناسی نیز گذشته از «الاسیئه عن حقائق الادویه» **هروی**، می‌توان «تحفهٔ المومنین» **محمّد مومن** و «معزّن الادویه» **عقیلی خراسانی** یاد کرد.

در زمینهٔ دایمزشناسی نیز مسلمانان کوشش فراوان از خود نشان دادند و کتابهای متعددی از آنان تحت عناوین «کتاب الخلیل» «کتاب الخلیل و القروسیه»، «کتاب القروسیه و البیطره» «کتاب البیطره» «بیطرانامه»، «بیطرفنامه فرس‌نامه» به جای مانده است. فرسه‌نامه‌های فارسی منظوم و مبتنر افرازی به صورت خطی در فرس‌نامه مشنور و مستنصر که در کتاب آن تحت عنوان «دو فرس‌نامه مشنور و مستنصر» در سال ۱۳۶۶ در تهران

چاپ شده است (مؤسسهٔ مطالعات اسلامی دانشگاه تهران
دانشگاه مکن‌گل به اهتمام دکتر علی سلطانی گره‌فرازمری.) دربارهٔ تاریخ دایمزشناسی در ایران پیش از اسلام و پس از اسلام، دکتر حسن تاجبخش مطالعات فراوانی کرده و نتیجهٔ آن در دو مجلد تحت عنوان تاریخ پزشکی و دایمزشکی در ایران منتشر ساخته است.

خاندانهای علمی
در کتابهای تاریخ طب آمده است که طب در انحصار خانواده اسفیلوس بوده و از بدارن و فرزندان منتقل می‌شده است؛ ولی بقراط این رسم را منسوخ کرد و اظهار داشت که پزشکان باید شاگردان خود را به منزلهٔ فرزندان خود محسوب دارند و از زمان او بود که نسبت روحانی و علمی جایگزین نسبت جسمانی و جسدانی شد. «ولی عماد در عصر اسلامی به خانواده‌های متعدد برخورد می‌کنیم که پزشکی در آن خانواده‌ها ظهور پیدا کرد، از جمله خانواده حارث بن‌کلده، خاندن جندی‌شاپور و پسرش نضر بن‌سیرین و خانواده یخشیوع که مهمترین آنان جبرائیل بن یخشیوع و یخشیوع بن جبرائیل و عبدالله بن یخشیوع… هستند، و خانواده طیفوری و عبدالله طیفوری و زکریا بن عبدالله طیفوری و خانواده آناناند، و خانواده **ماسویه خوزی** که مهمترین آنان یوحنا بن ماسویه و میخائیل بن ماسویه‌اند، و خانواده حنین بن اسحاق

پیش از اروپائیان توجه به این گونه درمان داشته‌اند. قانون ابن‌سینا در سه مجلد در سال ۱۲۹۴ هجری قمری در بلاق قاهره چاپ شده و سپس در چهار مجلد که جلد چهارم آن اختصاص به فهرستهای مختلف کتاب دارد، در سال ۱۳۰۸ق/۱۹۸۷م در بیروت منتشر گردیده و چاپ دیگری هم در سال ۱۳۰۲ به وسیله معهد تاریخ الطبی و الابحاث الطبیّه در دهلی تو از آن به عمل آمده است. و ترجمه فارسی آن به دست عبدالرحمن شرقکندی به همت انتشارات سروش در سال ۱۳۴۴ (چاپ سوم) چاپ و منتشر شده است.

در فقه پزشکی قانون که در کتابی تحت عنوان «قاموس القانون فی الطب لابن سینا، جمع‌آوری گردیده، به وسیله اداره تاریخ الطب و التحقیق الطبی در دهلی تو به همت دائرةالمعارف العلمیه در سال ۱۳۸۷ق/۱۹۶۷م در حیدرآباد دکن چاپ شده است.

ابن‌سینا که از ذوق شعری هم برخوردار بوده، ازجورهای در طب دارد که متن عربی آن را ترجمه فرانسه در سال ۱۸۵۶ تحت عنوان «الجزوه‌الطبیّه» در پاریس چاپ شده و سپس ترجمه‌ای هم به زبان انگلیسی از آن صورت گرفته و ازجورّه ابن‌سینا را این رشد مورد شرح و تفسیر قرار داده که در سال ۱۹۹۶ دانشگاه قطر چاپ کرده است.

علی‌بن‌عباس مجوسی اهوازی که از پزشکان برجسته جهان اسلام به شمار می‌رود، این کتاب کامل الصناعات الطبیّه یا الکتاب الملکی را به پیشگاه عضدالدوله دیلمی ملقب به فناخسرو تقدیم داشت و در عین حال که از آثار بقراط و جالیونوس و اوریبایوس و بولس اجابیطی و ابن سربویون و اهرن القس استفاده کرده، بر برخی از آنان خرده گرفته و کتاب خود را جامع‌تر و شامل‌تر دانسته است. او هم مانند بسیاری از پزشکان مسلمان، غدا را بر دوا و داروهای مفرّ را در داروهای مرکب ترجیح داد و استعمال ادویه غریبه و مجهوله را منع کرده است. بعد از

♦♦♦

پس از تشخیص بیمار، متوجه می‌شدند که برخی از اخلاط و اجرام قیاس باید از بدن بیرون آید و بعضی اشیا و مواد لازم باید وارد بدن شود که از اولی تغییر به «استفراغ» و از دومی به «احتقان» می‌کردند و استفراغ مقدم بر احتقان بود؛ زیرا می‌گفتند تحت معده باید پاک گردد تا غذا و دوا به منظور اعاده صحت جذب کند و این جمله از تغییرات متداول بود که: «الابدان الغیر النقیه کما غلظوا تزداد ثرا» و برای پاک کردن معده منوسل به انواع «مسهلات» و «مقبات» می‌شدند و با نوشیدن شرابتهی «مدر» یعنی ادرارآور و فراهم آوردن وسیله استخراج عرق «استسحاح» و پاک بردن فصد» یعنی رگ رزن و «حجامت» یعنی خون از پشت گرفتن «استفراغ» را کامل می‌کردند و تحقق «احتقان» هم با خوردن و نوشافت داروهای لازم و یا با وارد کردن از نشیمن‌گاه «حقنه» یعنی آماله صورت می‌گرفت.

از روشهای درمانی که پزشکان اسلام به‌کار می‌بردند، روش غاف کردن است که آن را به عربی «کُم» می‌گویند. سوند نمونی‌نماتد از این روش که جمله: «الدواء الکُمّ» و به قول خاقانی: «زانکه داغ اهتین آخر دوید» در دهان،

♦♦♦

«امتحان پزشکان از دیدر زمان از امور مهم به‌شمار می‌آمده است. رازی کتابی در این باره دارد و در مورد امتحان جراحان می‌گوید: نخستین چیزی که باید از او بررسی، تشریح و منافع اعضاست. اگر از این موضوع اطلاع ندارد، نیازی نیست که او را دربارهٔ درمان بیماران امتحان کنی!»

♦♦♦

از امثال گفته شده است: در پزشکی که این روش را به تفصیل توضیح داده و جزئیات یاد کردن از فرق تا فرق تا قلم را روشن ساخته است، ابوالقاسم خلف بن عباس زهراوی است

که جزء سیام از کتاب «التصریف لمن عجز عن التلیف» خود را اختصاص به سسه موضوع داف کردن و جراحی و کشتنبندهای داده است و در هر یک از این سه قسم ابزار و آلاتی که پزشک باید به کار برد بیان داشته است. جراحی که پزشکان اسلامی از آن تعبیر نه «عمل‌الید» و «الاعمال بالحدید» و «دستکاری» می‌کردند، از روشهای درمانی رایج بوده و کسانیی که مبادرت به این روش می‌وزیدند، جراحی‌می‌گفتند؛چنان‌که پزشک معمولی که بدون بریدن و دوختن بگذا و بگذا دوا درمان می‌کرد، «طبیعی» نامیده می‌شد.است. هرچند پزشکان اسلامی علاوه به روش درمان با جراحی کرده‌اند، ولی از سیام منابع یزید می‌که بسیاری از علماهای جراحی که در مغرب و اندلس انجام می‌شد، در شرح هر یک از موارد را در جهت دشواری آن را انجام نمی‌دانند. گذشته از موارد مختلف جراحی که رازی در آن بحث خود و زهراوی در تصریف یاد کرده است، می‌توان برخی از موارد را در کتاب العلمله فی الجراحه، ابن **القف کرکی** یافت. از برخی از منابع برمی‌آید که هنگام آزمایش، پزشکانش پرسش از انواع مختلف آلات و ابزار جراحی و موارد استعمال هر یک از آنها می‌شده است.

لازم به یادآوری است که پزشکان دروس درمان نسبت به جراحیهای مختلف و بسیاری گوناگون مغفارت بوده است؛ چنان‌که در تئزئوسان را روشی خاص بوده که تن را بر برابر بیمارها مقدم سازد و از آن روش به «التبیر (الاحجام» می‌کردند و به همین باب کتابهایی که به نام «التبیرالاحجام» و «التبیرالمولودین» و «التبیرالصبيان» و «التبیرالمسالمیح» نوشته شده، کثیفت و روش درمان مختلف زنان آستین و نوزادان و خردسالان و سالخوردگان در آنها بیان شده است.

استفاده می‌کردند؛ چنان که ابوعلید **جوزجانی** شاگرد ابن‌سینا نقل می‌کند که: استاد به جهت اشتغالات روزانه به کارهای دفنی و اداری، تفسیر به تدریس می‌پرداخت و برای گروهی اسلام، دکتر حسن تاجبخش مطالعات فراوانی کرده و نتیجهٔ آن در دو مجلد تحت عنوان تاریخ پزشکی و دایمزشکی در ایران منتشر ساخته است.

خود را تدریس کند

امطاری کتاب تاریخی به دست می‌آید که علم پزشکی در جنب علوم دینی در برخی از مساجد تدریس می‌شده؛ از جمله در مسجد ابن‌طولون که پزشکی و معرفه‌المیقبات را درس می‌دادند، و در مسجد الازهر پس از فراغت از دروس شیئۀ حجازی خود، مجبر (شکستند) که با خلغ و وصل و رابط خود، کواه (باغ‌گر) که با باغ‌کن و آتش خود، حاقن (حقنه)، امالکن) که با ظرف داروی خود تصرف و مداخله در بدن انسان می‌کنند

احتساب پزشکی

برای نظارت بر امر پزشکی و احتساب آن حسب و درستی آن در سایر مشاغل وجود داشت در پزشکی هم جریان داشت و دانشمندی که به تألیف کتاب در امر حسب پرداخته‌اند، فصولی از کتاب خود را اختصاص به حسب پزشکی داده‌اند، مثلاً **شسیرزی** در کتاب «نهال‌الریه»، فصلی را اختصاص به حسبیت پزشکان و چشم‌پزشکان و شکستند، بد و جراحان داده و می‌گوید: پزشکان باید با خود چنین در کتاب معنه‌طبییب آورده، آموذه شسوند، و چشم‌پزشکان با کتاب عشر مقالات حنین دربارهٔ چشم، و شکستند پزشکان از دیدر زمان از امور مهم به‌شمار می‌آمده است. جالیونوس کتابی به نام *فی محنه افضل الالیه*، داشته که حنین آن را ترجمه کرده و در اختیار مسلمانان قرار گرفته و رازی نیز کتابی به نام *فی محنه طبیب* و یک پیغنی آن بکون، داشته و فصولی از «کتاب منصوری» خود را نیز اختصاص به امتحان پزشکان داده است و در آنجا در مورد امتحان جراحان می‌گوید که نخستین چیزی که باید از او بررسی، تشریح و منافع اعضاست و ببینی که او آگاهی از قیاس و فهم و درایت کتب قلما دارد یا نه. اگر از این موضوع اطلاع ندارد، نیازی نیست که او را دربارهٔ درمان بیماران امتحان کنی؛ زیرا، اگر دارد، امتحان او را دربارهٔ بیماران کامل گردان و پس از پذیرفتن شدن در این امر، او را باروهای بیمارامی

شرح آثار و الملک پزشکان
دانشمندان اسلامی عتانی وافر به ثبت و ضبط شرح آثار و افکار پزشکان داشتند. از کهن‌ترین کتابها در این موضوع، «تاریخ الالیه و الفلاسفه» احقاق بن حنین است و سپس

اطلاعات

تقارن و هم‌زمانی انجام عملیات‌های بزرگ و سرنوشت‌سام در دوران دفاع مقدس با ماه‌های معنوی افزایش روحیه و کارآمدی رزمندگان می‌شسد. یکی از این ماه‌ها، ماه «محرّم» بود که طراحی و اجرای جلود هفت عملیات دوران هشت سال دفاع مقدس با این ماه مقارن شده بود.

در جبهه خود دفاع مقدس، چندین عملیات نظامی در این ماه قمری طراحی و اجرا شد که نابریاری قوا، خلوص و ایمان سربازان ایرانی و ددمنشی افسار کشیده لشکر صدام، موجب باآفرینی عاشرآوا ر سوی رزمندگان ایرانی شد.

با توجه به تاریخ تمامی عملیات‌های نظامی ایران در برابر عراق، می‌توان گفت که جلود هفت عملیات گسترده در طول ماه‌محرّم از سوی فرماندهان نظامی ایران طراحی و اجرا شده است. از همین رو به معرفی آنها خواهیم پرداخت.

عملیات آزادسازی سوسنگرد

تخصیص عملیات نظامی رزمندگان ایرانی در ماه محرّم، عملیات آزادسازی سوسنگرد بود. این شهر به نوعی دروازه ورود به شهر آبادان هم محسوب می‌شد. پس از آن که نیروهای یمنی برای دومین بار شهر سوسنگرد را اشغال کردند، رزمندگان ایرانی در روز ۱۶ آبان ماه سال ۱۳۵۹ مصادف با نهم ماه محرّم، این شهر را آزاد کردند.

در جریان این عملیات، شهید مصطفی جمران هم مجروح شد.

عملیات «طریق القدس»

دومین عملیات عاشرآوی دلآوران ایرانی، هفتم آذرماه سال ۱۳۶۰ اتفاق افتاد. در جریان عملیات «طریق القدس» و با رمز «یا حسین(ع)»، شهرستان در غرب سوسنگرد آزاد شد. فتوحات گسترده پس از آن نیز در آخرین روز ماه محرّم، موجب شد تا امام میثی(ره) از سربازان جان بر کف این عملیات تقدیر کند.

عملیات محرم

سومین نیز در افتخار آمیز سربازان ایرانی در ماه‌امر به معروف و نهی از منکر، به عملیات بزرگی به نام «محرّم» نام‌دارد. رزمندگان ما در ۱۰ آبان سال ۱۳۶۱ و با رمز «یا زینب»، توانستند بیش از ۵۵۰ کیلومتر مربع از اراضی اشغالی منطقه دهلران را آزاد کنند. در خلال این عملیات گسترده، نیروهای عراقی با ناخوشمردی تمام از سلاح‌های شیمیایی استفاده کردند اما با این وجود رزمندگان کربلایی آن روز نه فقط عقب نشتندند بلکه حتی بالغ بر ۲۰۰ کیومتر هم در خاک عراق پیروزی کردند.

عملیات عاشرآوا

بسیزین عملی با یعی‌ها در حوالی شهرهای پانه و میروان رخ‌داد یعنی همان جایی که متناقان از طریق دشت شسپیل وارد خاک کشور می شدند و دست به خرابکاری می‌زدند.

در ۲۷ مهر سال ۱۳۶۲، مجاهدان اسلام در دوازدهمین روز از ماه محرّم و با رمز «یا الله یا الله یا الله» را توانستند از تهاجمات زیادی از مناطق اشغال شده غرب را آزاد کنند و ۱۹ هزار نفر از سربازان عراقی را هم به اسارت بگیرند. عملیات عاشرآوا، حماسه بعدی بود که شور حسین را در جبهه‌ها برپا کرد. در ۲۵ مهر سال ۱۳۶۲، لشکر مخلص خود را پس گرفت. ۵۰ کیلومتر مربع از مناطق اشغال شده، بره سختی به مواضع دشمن وارد

صاحب‌نظران جنگ‌های هوایی، شهیدشیرودی را «اندام‌ترین خلبان بالگرد در جهان» نامیده‌اند. آنها وی را در حمله خلبانان صاحب‌سنگ سبک‌وزن‌ها و درگیری‌های هوایی‌جبهه هوانوردی و همچنین مسلط بر نشانه‌گیری و شلیک علیه اهداف سطحی برشمرده‌اند. وی هنگام هجوم به دشمن بالگرد به صورت مایل شش‌جبهه می‌رفت و دشمن را زیر رگبار گلوله می گرفت و مانند جت‌های جنگنده مانور می‌داد. شهید شیرودی دارای چند نصاب بالاترین سرعت پرواز جنگی را با بالگرد در جهان (سجادی و حسین احمدی) است با وجود بروز بیش از ۴۰ بار ساجه و بیش از ۴۰۰ مورد اصابت گلوله بر بالگردهش باز هم سربلندی جنگید(khasekhoneh.net)

شیرود، آغاز ماجرا

شیرود به دلیل وجود آستان مقدس امامزاده آقا سید حسین بن موسی کاظم علیه‌السلام، اهمیت خاصی برای تمام روستاها و محله‌های اطراف دارد. در واقع وجود این امامزاده منجر به کسب‌ب اصلی روز افرون شیرود شده است. شیرود که چند سالی است در تقسیمات کشوری، «شهر» خوانده می‌شود، مرکز فعالیت‌های مذهبی، سیاسی، اجتماعی و حتی اقتصادی روستاهای اطراف محسوب می‌شود. بافت مذهبی شیرود متأثر از وجود امام‌زادگان آقا سید حسین بن موسی کاظم علیه‌السلام و آقا سید قاسم علیه‌السلام است. شهید شیرودی، یکی از دبستانگان این امامزاده بود. هر بسار که به دیدار خانواده خود می‌رفت، زیارت این امامزاده هم در بهار می‌کرد. وی گنجاده ششده بود. چند باری هم در محوطه

نتیجهٔ عملیات که «محرمی» بود

کز نتیجه این عملیات در روز ۲۳ محرم الحرام و با رمز «یا ابا عبدالله» موجب شد که منطقه صعب‌العبور میمک آزاد شود و همچنین جولا سربازان ایرانی در مناطق جنوب و غرب کشور، آمان آزان گشته شود.

عملیات فتح ۱۰

دقیقا در روز عاشرآوا، با انجام پاره‌ای عملیات نامنظم با نام «فتح ۱۰»، جبهه‌های شمالی ارتش عراق به لرزه در آمد. رزمندگان ایرانی با تکرار رمز «یا ابا عبدالله الحسین» محور شمال شرقی استان اربیل عراق را هدف حمله مستقیم قرار دادند و جالب‌ترین نکته این عملیات که در ۱۳ شهریور سال ۱۳۶۶ به وقوع پیوست، همکاری گسترده کرد‌های عراق با سربازان ایرانی بود.

عملیات تقرا

آخرین رشته از عملیات‌هایی که در ماه محرّم به پیروزی جبهه حق انجامید، ۱۶ روز پس از حماسه فتح ۱۰ و به سرانجام رسید.

ناجی غرب

مروری بر زندگی و عملکرد شهیدسرسر لشکر خلبان علی اکبر قربان شیرودی

این امامزاده برای مردم شیرود و روستاهای اطراف صحبت کرد: پس از شهادتش هم پیکر پاکش را در مزار شهدای شیرود، در محوطه امامزاده به خاک سپردند.

البته محوطه این امام‌زاده شاهد حضور رهبر معظم انقلاب اسلامی فرماندهی کل قوا و سخنرانی معظم به به مناسبت شهادت شهید شیرودی بوده است. در سالهای اخیر، معمولاً مراسم سالگرد شهید شیرودی در محوطه امامزاده آقا سید حسین علیه‌السلام در شهر شیرود برگزار شده است. به گزارش صف، شهید علی اکبر قربان شیرودی، در دی ۱۳۳۲ در روستای بالا شیرود تکلیف (فصل‌شورآوا) به دنیا آمد. این روستا در چند کیلومتری شیرود واقع شده است. چند قبل قبل از تولد علی اکبر، پدرش در خوابی عجیب مشاهده می‌کند که: «فرز پراز پام خا، ستار در دختنای است که چشم‌ها را خیره می‌کند. به طوری که اهالی از اطراف برای تماشاای آن می‌امند. علی اکبر که متولد شد، در دشت‌نر از نوزادان دیگر بود و اعجاب اقوام و همیان ساگیان را برانگیخت.» (serajnet.org)
شاید همین خواب سبب شده بود که پدرش در تعلیم و تربیت وی ممتی خاصی به کار برد. دوران ابتدایی و دبیرستان وی در مدارس بالا شیرود، شیرود و تکلیان بود. این عوامل باعث شده بود که وی در نوجوانی در

احترام، با بدینوسیله از کلیه اعضای انجمن علمی فارما کوئیزی ایران دعوت می‌شود جهت شرکت در دومین مجمع عمومی عادی سالیانه در روز دوشنبه ۱۲ خرداد ۱۳۶۲ ساعت ۱۵/۳۰ در محل ساختمان معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی، واقع در خیابان باغستان، انتهای خیابان ایالتی حضور به هم رسانید.

دستور جلسه: گزارش هیئت مدیره، بررسی پیشنهادها، واصله در خصوص اساتنام، سایر موارد، انتخاب هیئت مدیره جدید

آقای تغییرات شرکت نفتته بنیام سنگان شرکت سهامی خاص به شماره ثبت ۳۳۰۰۸ و نشانه ملی ۱۴۰۰۲۲۴۹۶۲
به استناد صورت‌جلسه مجمع عمومی عادی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید:
۱-آقای محسن پرمومویی به سمت مدیر عامل شرکت تغییرات گردید.
۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۳-آقای محسن پرمومویی به سمت مدیر عامل شرکت تغییرات گردید.
۴-آقای حیدر عزیزی به سمت مدیر عامل شرکت تغییرات گردید.
۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۳۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۳۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۳۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۳۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۳۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۳۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۳۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۳۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۳۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۳۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۴۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۴۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۴۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۴۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۴۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۴۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۴۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۴۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۴۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۴۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۵۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۵۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۵۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۵۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۵۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۵۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۵۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۵۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۵۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۵۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۶۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۶۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۶۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۶۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۶۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۶۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۶۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۶۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۶۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۶۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۷۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۷۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۷۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۷۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۷۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۷۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۷۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۷۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۷۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۷۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۸۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۸۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۸۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۸۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۸۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۸۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۸۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۸۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۸۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۸۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۹۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۹۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۹۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۹۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۹۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۹۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۹۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۹۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۹۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۹۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۰۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۰۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۰۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۰۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۰۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۰۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۰۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۰۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۰۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۰۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۱۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۱۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۱۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۱۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۱۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۱۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۱۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۱۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۱۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۱۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۲۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۲۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۲۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۲۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۲۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۲۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۲۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۲۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۲۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۲۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۳۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۳۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۳۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۳۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۳۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۳۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۳۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۳۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۳۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۳۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۴۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۴۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۴۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۴۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۴۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۴۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۴۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۴۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۴۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۴۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۵۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۵۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۵۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۵۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۵۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۵۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۵۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۵۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۵۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۵۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۶۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۶۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۶۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۶۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۶۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۶۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۶۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۶۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۶۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۶۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۷۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۷۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۷۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۷۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۷۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۷۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۷۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۷۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۷۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۷۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۸۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۸۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۸۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۸۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۸۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۸۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۸۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۸۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۸۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۸۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۹۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۹۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۹۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۹۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۹۴-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۹۵-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۹۶-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۹۷-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۹۸-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۱۹۹-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۰۰-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۰۱-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۰۲-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۰۳-آقای سید علی سالیانه مورخ ۱۳۶۲/۰۷/۲۱ کهین متعین گردید.
۲۰۴-آقای س

حقیقت نمی تواند از
زیبایی جدا باشد. کسی که
به زیبایی توجه ندارد، در
واقع به حقیقت توجه ندارد

حسین نصر

کریم فیضی

آنچه تاریخ نشان می دهد

بد نیست اشاره کنیم بسیاری از مدیریت‌هایی که تا امروز در ایران اعمال شده، چه در ساخت اقتصادی، چه در ساخت سیاسی، چه در ساخت علمی، چه در ساخت تربیتی و چه در ساخت‌های عمومی، اگر انصاف را رعایت کنیم، باید بگوییم غیرقابل ارزیابی و غیرقابل تحلیل است. یعنی هم بد است، هم خوب. یعنی نه خوب بوده است، نه بد. به عبارت بهتر: بد و خوش نامعلوم است و نمی توان تشخیص داد و تعیین کرد.

اینکه شما در تاریخ ایران درباره اشخاص برجسته از نوع حاکمان و شاهان و وزراء و امراء و صاحبان امر و ولایت نظر واحد نمی بینید، به همین جا برمی گردد که دانسته نیست تصمیم‌هایی که آنها گرفته‌اند، درست بوده یا غلط. معلوم نیست تصمیم‌های کلان کشوری و ملی، تا چه حد براساس اصول و قواعد و ملاحظات بوده و نتایج آنها چه سمت و سویی داشته است.

آری، علت اینکه عده‌ای می گویند شاه اسماعیل خوب بود و شاه عباس بد و علت اینکه عده‌ای می گویند میرزا آغاسی خائن بود و عده‌ای می گویند خادم بود و می گویند ناصرالدین شاه کشوردار بود و عده‌ای می گویند ۵۰ سال این کشور را بر باد داد و یا در باب مشیرالدوله و امیرکبیر و فروغی و تقی‌زاده و ساعد و که و که و که اتفاق نظر وجود ندارد و هر کسی از بد بد تا خوب خوب در نوسان و شنواری و شناگری است، همین است که: ما، هیچ وقت صفحه‌ای - ولو در حد یک صفحه کاغذ - به عنوان برنامه پایه نداشته‌ایم تا آن را مبنای قرار دهیم و براساس آن مبنای عملکرد خودمان و داشته‌ها و نداشته‌های خودمان را ببینیم و بدانیم و سپس تصمیم بگیریم که چه بشود، چه نشود. چه چیزی صادر شود، چه چیزی وارد شود. چه چیزی تولید شود، چه چیزی ممنوع شود.

آنچه صفحات تاریخ به ما نشان می دهد، حاکی از تصمیم‌هایی است بی ارتباط با هم و ناگهانی با محوریت حکومت وقت و دولت‌های عصر که کوشیده‌اند چیزی را به هر شکل ممکن پیاده کنند یا چیزی را به هر شکل ممکن از عرصه خارج کنند! در حقیقت نبود یک مانیتورینگ حقیقی و نه صوری و ساختگی مشکل اصلی مدیریت در این سامان است و نتیجه تا حدود زیادی روشن است: عدم اطلاع از آنچه که در این آب و خاک هست و عدم بهره‌وری از آنها که موجب گذشت زمان و استهلاک منابع و موازی کاری‌های حیرت‌انگیز شده است.

فرض کنید که آغامحمدخان قاجار و خلف صالح او فتحعلی شاه قاجار و خلف صالح‌تر از هر دوی آنها ناصرالدین شاه در اتاقی که تخت سلطنت خویش را گذاشته بودند و تاج شاهانه‌شان را در آن تخت برسر می نهادند، مانیتور مختصر و کوچکی هم می داشتند و می توانستند، دست کم امورات دربار را یک بخش از دربار یا بخشی از تهران یا ایران را ببینند و بنگرند که اوضاع در غیاب آنها و بدون حضور آنها یعنی شخص شخص‌شان چگونه می گذرد.

اگر نادرشاه افشار یا آغامحمدخان قاجار می توانستند با مانیتورینگ مختصر بدانند که در اثر عملکرد خودشان کشته خواهند شد، حاضر می شدند آن اندازه خشونت به خرج بدهند؟ اگر فتحعلی شاه می توانست در اتاق خودش روند جنگ ایران و روس را به جای اینکه از زبان بادمجان دور قاب چین‌ها آنها چندماه بعد آنها به صورت فتح و ظفر و پیروزی سیاه اسلام بشنود، با چشمان مبارک خودش ببیند، واقعا حاضر می شد همچنان به حرمسرای خویش مشغول باشد و با خیال راحت دار فانی را وداع بگوید؟ این سخن درباره ناصرالدین شاه هم صادق است و دیگر شاهان...

فرهنگ

چهارشنبه ۶ آبان ۱۳۹۴ / ضمیمه فرهنگی روزنامه اطلاعات / سال نودم - شماره ۲۶۲۸۹

دکتر رسول جعفریان

گزارش یک زندگی

آیت الله حاج شیخ ابراهیم امینی (م ۱۳۰۴) از چهره‌های مطرح فرهنگی حوزه علمیه قم هستند که افزون بر نگارش آثار فراوان در حوزه فرهنگ اسلامی، سالهاست با بر عهده داشتن مقام امامت جماعت و جمعه در قم از یکسو و نیابت رئیس مجلس خبرگان از سوی دیگر، در زمینه فرهنگ و سیاست به فعالیت پرداخته‌اند.

خوشبختانه نقش ایشان در سیاست، هیچ گاه به عنوان یک مدیر دولتی یا سیاسی نبوده، اما در جای جای تصمیم‌گیری‌های مهم درون نظام جمهوری اسلامی از جمله مجلس خبرگان و مسائل و جریانهای دیگر حضوری فعال داشته‌اند.

نکته مهم برای ما، بُعد فرهنگی ایشان است که در مقام یک روحانی بلندپایه همیشه با توده‌های مردم در ارتباط بوده و در جهت ترویج عقاید دینی، اصلاح و تصحیح باورهای دینی و مذهبی و استوار کردن عقاید و ترویج اخلاق و منش مردم قدم برداشته‌اند.

مرور بر نوشته‌های متعدد و آثار فراوان ایشان می تواند کمک جدی به شناخت شخصیت فکری و فرهنگی ایشان داشته باشد، امری که در اینجا مقدور ما نیست، اما گذری بر کتاب «خاطرات» ایشان که به لحاظ شفافیت، نوع نگاه مردمی و اصلاحی، و نیز ارائه جزئیات ارزشمند در باره خودشان و محیط پیرامونی از جمله بهترین آثار خاطره نویسی است که این سال‌ها شمار فراوانی از آنها انتشار یافته، می تواند ما را با حساسیت‌های اخلاقی و فکری ایشان آشنا سازد. البته و به رغم همه شفافیتی که در این اثر هست، چنان که خودشان مکرر به بنده فرمودند، در مواردی حق مطلب ادا نشده و به دلیل ملاحظات خاصی که ایشان به داشتن آنها شناخته شده‌اند، بخش‌هایی ناتمام باقی مانده است. قرار بود ما برای این جشن نامه مصاحبه‌ای با ایشان داشته باشیم که مع الاسف به جایی نرسید.

در اینجا به عنوان مقدمه این جشن نامه، چند نکته را درباره خاطرات آیت الله امینی بیان می کنم، نکاتی که هم در شناخت شخصیت ایشان مهم است و هم اهمیت این اثر را در شناخت فضای فکری و سیاسی محیط پیرامونی ایشان نشان خواهد داد.

آیت الله شیخ ابراهیم امینی متولد ۱۳۰۴ شمسی از خطه نجف آباد و تربیت شده مرحوم شیخ علی منتظری هستند؛ به همین دلیل در آغازین بحث خود، شرحی در باره نجف آباد و عالمان آن دیار به دست داده، نام بیست و یک تن از عالمان این دیار و شرح حال مختصر آنان را بیان کرده‌اند که بسیار مغتنم است.

در اصل، ارتباط ایشان با برخی از عالمان این شهر، سبب علاقه‌شان به طلبگی شده و باعث شده است تا

اوایل سال ۱۳۲۱ خورشیدی راهی قم شوند. ایشان در طول دوران تحصیل، همواره در کنار طلاب نجف آبادی بوده و به همین دلیل این خاطرات مشحون از اطلاعاتی در باره طلاب و فضایل این شهر و نقش و جایگاه آنان در حوزه علمیه قم از دهه بیست به این سو می باشد.

آقای امینی تابستان سال ۱۳۲۲ به نجف آباد بازمی گردد؛ گویا کسی به ایشان گفته بوده است که اگر روی کوههای شمال نجف آباد بروید و بلند ندای یامهدی بدهد، صدای جواب را خواهد شنید. باز حمت این راه را طی کرده، به آنجا رفته و ندا در داده است، اما چنان که خود می گوید: «با کمال تأسف نه حضرت مهدی را دیدم و نه خضر پیامبر را». (۵۶)

با گذشت تابستان، به جای اینکه به قم برگردد، عازم حوزه علمیه اصفهان می شود و در مدرسه نوریه در بازار مسجد جامع اقامت می کند. جالب است که بنده که این سطور را می نویسم هم، در سال ۵۵ وقتی طلبه شدم، یک سالی در همین مدرسه نوریه اقامت داشتم.

آقای امینی در اینجا خاطراتی از مدرسه نوریه و مدرسه کاسه‌گران که هر دو نزدیک به هم در بازار و سمت مسجد جامع اصفهان است، ارائه داده‌اند. آنگاه شرحی از اساتید خود در اصفهان بیان نموده‌اند که یکی از آنها مرحوم سید محمدجواد غروی نائینی بوده و ایشان او را «مردی فاضل، ادیب و دقیق» معرفی کرده‌اند. آقای غروی نظرات ویژه‌ای داشته است که آقای امینی به برخی از آن اشاره دارند.

همچنین آقای امینی از یکی از استادانش با نام مرحوم معلم حبیب آبادی، که مردی خودساخته بوده یاد کرده و گفته است که درس او شلوغ و پر جمعیت بود. مرحوم معلم به کتاب مهم‌شان مکارم الآثار شناخته می شود، اثری که استاد مرحوم ما جناب آیت الله سید محمدعلی روضاتی نیمی از آن را در هشت مجلد منتشر کرد و باقی آن بر زمین مانده است. مرحوم معلم سال‌ها در اتاق‌های بالای خانه آقای روضاتی زندگی می کرد، مردی متدین و فاضل بود و مرحوم روضاتی بارها از تهجد شبانه دایمی ایشان یاد کرد.

آقای امینی همچنین از آقا سید محمد باقر ابطحی که نزد شیخ محمد تقی نجفی و سید محمد باقر درجه‌ای تحصیل کرده بوده، خاطراتی نقل کرده‌اند که با ارزش است. یکی از مجتهدان بزرگ این زمان اصفهان، مرحوم حاج شیخ محمد حسن عالم نجف آبادی بوده که آقای امینی با تفصیل بیشتری از او سخن گفته است. اطلاعات ریز ایشان از آن مرحوم بسیار عالی و درجه یک است. (خاطرات: ۶۵-۶۹)

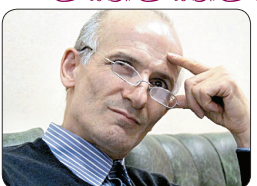
ادامه در صفحات ۵۴ و ۵۵

«واژه» ای به رنگ تاریخ
عنان بر عنان

از شرایط اقتصادی ایران
مردم به جای دولت

تاریخچه دانشکده فنی
پرورش مهندسی

سندی دست‌اول از بحران
نقشه شبیخون

نوشتن درباره کودکی
یک پادشاه

سفر ناصری به خراسان
سرپرده سنج

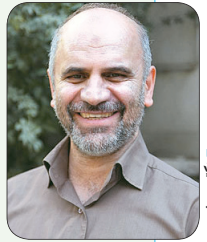
اسلام و ادیان از نگاه آرمسترانگ
دیدگاه‌های یک محقق

اقتصاد

دکتر فرهاد مؤمنی

یکی از مهم‌ترین و راهبردی‌ترین اقداماتی که یک دولت توسعه‌گرا انجام می‌دهد، تنظیم الگوی مصرف براساس وضعیت بنیه تولید ملی است. از منظر ملاحظات، سطح توسعه در پاسخ به این است که چرا کنترل مصرف و تمرکز بر نیازهای اساسی و حداقل سازی تخصیص منابع به مصرف‌های لوکس از مهم‌ترین پیش‌نیازهای حرکت به سمت توسعه هستند؟ در این باره چند نکته را مطرح می‌کنند: نکته اول مربوط می‌شود به تفاوت بنیادی میان الگوی تولید و الگوی مصرف، به این معنا که اگر یک دولت توسعه‌گرا اراده کند بنیه تولیدی خود را به استانداردهای روز دنیا نزدیک کند، انجام آن مستلزم یک برنامه‌ریزی با تمهیدهای فراوان است. آن تمهیدات، ترکیبی از تمهیدات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، نهادی و سیاسی است. البته که این کار بسیار زمان‌بر و نیازمند سطح بالایی از اندیشه‌ورزی و تلاش‌های بسیار سنگین در برابر گروه‌های زیاده‌خواه و پرنفوذ است.

درحالی‌که برای تطبیق دادن الگوی مصرف یک جامعه با استانداردهای روز مصرفی دنیا اگر اراده‌ای شکل بگیرد به شرطی که فقط منابع مالی برای آن فراهم باشد، در یک زمان بسیار کوتاه چنین چیزی امکان پذیر است. نکته اساسی این است که هزینه‌های غفلت از ارتقای بنیه تولید ملی و رهاکردن الگوی مصرف برای اقتصادهای درحال توسعه بسیار بالاست. منطق این مسئله هم روشن است وقتی مصرف‌هایی را در دستور کار قرار دهیم که فراتر از بنیه تولید ملی است، باید برای تأمین نیازها، کالایی را برای عرضه کردن داشته باشیم که مورد تقاضای بازار جهانی هم باشد. این مورد برای یک اقتصاد توسعه‌نیافته اغلب مواد خام و مواد معدنی بوده است. شما با یک ادبیات گسترده رویه‌رو هستید که نشان می‌دهد چگونه این اتکای فزاینده به صادرات مبتنی بر خام‌فروشی برای اقتصادهای توسعه‌نیافته، زمین‌گیر شدن و انواع وابستگی‌ها را در کنار تشدید توسعه‌نیافتگی به همراه می‌آورد.

نظام صنعتی تولیدی مدرن در ذات خود مهم‌ترین کاری که می‌کند خلق نیازهای جدید است و وقتی الگوی مصرف جامعه پیوندی با بنیه تولید ملی نداشته باشد، معنایش گسترش و تعمیق وابستگی به دنیای خارج و افزایش شکافی است که برای پرکردنش باید هزینه‌های بزرگ پرداخت. نکته دیگری که مسئله دقت و حساسیت مسئله الگوی مصرف را بسیار خوب به نمایش می‌گذارد این است که یکی دیگر از وجوه پویایی الگوی مصرف این است که مصرف‌هایی که در کوتاه‌مدت، لوکس و تجملی به شمار می‌آیند، در صورت استمرار تبدیل به مصرف‌های ضروری می‌شوند و ناتوانی یک دولت ملی در تأمین آنها می‌تواند بحران مشروعیت و هزینه‌های سنگینی به همراه داشته باشد.

وقتی به تجربه توسعه کشورهای موفق نگاه می‌کنید، می‌بینید نوع نگاه به مصرف نیز پویایی‌های خاص خود را دارد؛ به این ترتیب که گرچه در گام‌های نخست، مصرف‌گرایی به شدت تقبیح می‌شود؛ اما با ارتقای بنیه تولید ملی و رسیدن به قابلیت تولید انبوه رویکرد جدیدی به مصرف در دستور کار قرار می‌گیرد. بدون استثنا هر کشوری در گام‌های آغازین توسعه، در پس اندیشه توسعه خود یک فلسفه اخلاقی دارد که بر دو مؤلفه تأکید ویژه می‌کند: همه فلسفه‌های اخلاق توسعه‌گرا این دو الگوی رفتاری را به عنوان پیش‌نیاز رستگاری معرفی

می‌کنند؛ یکی اکتفا به حداقل نیازهای ضروری و دیگری اتکا به حداکثر تلاش برای حداکثرسازی تولید است.

به گواه کاری که وبر در تدوین تجربه اروپا کرده است و در کتاب اخلاق پروتستان و روح سرمایه‌داری می‌بینید، مهم‌ترین مؤلفه‌های تأکید شده در آیین پروتستان همین دوتا است؛ یعنی کمترین مصرف و بیشترین تلاش و می‌بینید اقتصاد رانتی دقیقاً عکس این را ترویج می‌کند و از این زاویه ملاحظه خواهید کرد که چقدر اصلاح الگوی مصرف در اقتصادهای رانتی دشوار می‌شود. شما چنین چیزی را در آیین سامورایی هم می‌بینید.

پرونده ای از شرایط اقتصادی ایران از منظر تاورخی

مردم به جای دولت

تجربه جهش توسعه‌ای ژاپن براساس فلسفه اخلاق اشاره شده و همچنین گام‌های نخست توسعه را که در چین دوره مائو اتفاق افتاد، در فلسفه اخلاق مائو نیز ملاحظه می‌کنید؛ اما نکته خیلی مهم این است که به محض اینکه این کشورها بنیه تولیدی خود را ارتقا می‌دهند و از مرحله تولید انبوه عبور می‌کنند، مسئله ترویج مصرف در اولویت قرار می‌گیرد. آنها که به‌ویژه درباره توسعه، کلیشه‌ای فکر می‌کنند، بعد از اینکه مرحله تولید انبوه را پشت سر گذاشتند و وارد دوره جدیدی شدند که تولید ناب خطاب می‌شود، درباره مبنای الگوی مصرف در تعریف هویت بحث می‌کنند و این به هیچ وجه تناسبی با مسائل کشورهایی که خود را هنوز به مرحله داشتن قابلیت تولید انبوه هم نرسانده‌اند، ندارد و دربردارنده مخاطرات بزرگی است.

با این ملاحظات، اگر وارد تجربه ایران شویم برای اولین بار در تاریخ اقتصادی ایران در سال ۱۳۴۸ است که درآمد‌های نفتی کشور از مرز یک میلیارد دلار عبور می‌کند. در مجموع تا آن زمان، ایران کشوری است با ساخت مسلط یک اقتصاد معیشتی عمدتاً روستایی و کشاورزی که ویژگی مهم آن خودبسندگی نسبی است؛ اما در موج اول شوک نفتی در سال‌های ۵۲-۵۳ بالاترین و جدی‌ترین سهل‌انگاری در سطح توسعه، که از سوی مدیریت اقتصادی آن زمان صورت گرفته است، ایجادکردن یک شکاف بزرگ میان بنیه تولید و الگوی مصرف است. بلندپروازی‌هایی که در شوک اول نفتی پدیدار شد، شاه را به این جمع‌بندی رساند که یک تیم مهندس مشاور خارجی را به ایران فراخواند و به اصطلاح با هم‌تاهای ایرانی‌شان گروهی را تشکیل دهند که بعداً به نام گروه «ستیران» معروف شدند، مأموریت آنها این بود که برنامه رسیدن به دروازه‌های تمدن بزرگ را برای شاه ساماندهی کنند. وقتی اینها شروع به کار کردند براساس مستندات موجود، این افراد برای دستیابی

به اسناد و مدارکی که مورد نیاز بود در سطح اقتدار شاه به اسناد مورد نظر دست پیدا می‌کردند، اما وقتی خلاصه گزارش خود را در اختیار شاه قرار دادند باعث عصبانیت شدید و رنجش خاطر او شد؛ دلیل مسئله این بود که آنها نشان داده بودند به اعتبار طیف وسیعی از سهل‌انگاری‌ها که مهم‌ترین آنها ایجاد یک شکاف بی‌سابقه بین بنیه تولیدی و الگوی مصرفی در دوره شکوفایی در آمد نفتی است و پیش‌بینی کرده بودند شاه نه تنها نباید برای رسیدن به دروازه‌های تهران بزرگ خیال‌بافی کند، بلکه ایران را در آستانه نابرابری‌ها و ناهنجاری‌های خیلی جدی در حیطه‌های اقتصادی اجتماعی در

که در داخل داریم، آن دارو را بسازیم. این موضوع افزایش جهشی ضریب خوداتکایی در تولید دارو را در کشور پدید آورد. براساس گزارش‌های رسمی که در سازمان برنامه وجود دارد، در سال ۶۷ حتی براساس قیمت‌های مواد اولیه شکل‌دهنده داروها، اسمی ارزان‌تر از سال ۵۶ بوده است. با توجه به اینکه در زمان جنگ که قیمت‌ها به لزوم افزایش پیدا می‌کنند، این نوآوری بزرگ، این دستاورد خارق‌العاده رفاهی را به همراه داشت. از منظر اتکا به خارج هم در همان گزارش‌های سال ۱۳۶۹ توسط سازمان برنامه و بودجه انجام شد، محاسبه کرده بودند که اگر ما می‌خواستیم در زمان جنگ با الگوی مصرف دارو در سال ۵۶ مسیر خود را ادامه دهیم، کشور در سال ۶۸ حداقل باید ۱۴٫۵ میلیارد دلار صرف واردات دارو می‌کرد، این در حالی است که در فاصله پیروزی انقلاب تا پایان جنگ هرگز کل واردات ما در زمینه دارو از ۵۰۰ میلیون دلار عبور نکرده است! متأسفانه در دوره تعدیل ساختاری تا امروز همواره تلاش‌هایی شده که دوباره داروها در ایران با برند فرامیتی‌ها عرضه شوند.

اما در سال‌های اخیر تلاش‌هایی که نیاز بود بنیه تولیدی ما را در این زمینه ارتقا دهد، کند شد و تا مرز توقف هم پیش رفت. این اتفاق باعث شد در سال‌های اخیر یکی از کانون‌های آسیب‌پذیر برای اقتصاد ایران، ماجرای دارو باشد و به‌ویژه در دوره رونق نفتی ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۰ سال‌هایی را تجربه کردیم که با وجودی که بیش از دو میلیارد دلار واردات دارو داشته‌ایم، ولی شرایط بحرانی چشمگیر در حیطه دارو را هم مکرر تجربه کرده‌ایم.

همچنین ما سال ۶۵ را در حالی بدون بحران سپری کردیم که میزان وارداتمان کمتر از یک‌ششم آن چیزی بود که در مطالعه «ستیران» به‌عنوان آستانه بروز بحران مطرح شده بود. مسئله اساسی تر هم این بود که چالش‌ها و دشواری‌هایی که اقتصاد و جامعه ایران با آن درگیر بود، بسیار فراتر از آن چیزی بود که در مطالعه ستیران مورد توجه قرار گرفته بود. برای مثال نرخ رشد جمعیت دوبرابر رقمی بود که آنها در نظر گرفته بودند و ما چند میلیون مهاجر افغانی و عراقی را هم علاوه بر جهش نرخ رشد جمعیت پذیرفته بودیم. می‌دانید که در سال ۶۵ ایران روزهایی را گذراند که نفت را به کمتر از یک دلار در هر بشکه فروخت، درحالی‌که اولین شوک معکوس نفتی در آن سال اتفاق افتاد و منجر به کاهش چشمگیر قیمت نفت شد. به‌طور هم‌زمان استراتژی جنگی صدام حسین نیز تغییر کرد و تمرکز خود را روی انهدام تأسیسات تولیدی ایران قرار داد.

هنگامی که دولت درصدد تدوین لایحه بودجه سال ۱۳۶۴ قرار داشت، براساس این واقعیت که سال‌های ۶۲ و ۶۳ پررونق‌ترین سال‌های درآمدی ۱۰ ساله پس از انقلاب برای ایران بود، پیش‌بینی استاد فقید مرحوم عالی‌نسب این بود که این روند استمرار نخواهد داشت و این خطر وجود دارد که اگر یک سخت‌گیری بزرگ در حیطه رفتارهای مالی نکنیم، آن چالاک‌ی لازم برای اداره اقتصاد جنگی از بین می‌رود. به‌خاطر دارم که سخت‌گیری‌های بزرگ ایشان، کار را به جایی رسانده بود که تمام دستگاه‌های اجرائی به نخست‌وزیر، رئیس‌جمهور و امام شکایت بردند.

تعداد این شکایت‌ها به قدری بود که یک‌بار نخست‌وزیر به مرحوم عالی‌نسب گفتند که: از نظر راهبردی مسیری را که انتخاب کردید، می‌پسندم؛ اما برداشت عمومی این است که شدت فشاری که بر دستگاه‌های اجرائی می‌آورد، اقتصاد را شکننده می‌کند. مرحوم عالی‌نسب پاسخ دادند: این طور که من ایران را می‌شناسم، شما نمی‌شناسید؛ بنابراین هیچ اتفاقی نخواهد افتاد و جایی برای نگرانی نیست.

آینده می‌بینند و از زاویه بحث ما مهم‌ترین نکته‌ای که مطرح کرده بودند، این بود که اگر قرار باشد با الگوی مصرفی‌ای که از سال‌های ۱۳۵۲ تا ۱۳۵۶ ایجاد شده، بخواهیم ایران را اداره کنیم در یک افق زمانی ۱۰ ساله، یعنی تا سال ۱۳۶۵ برای اینکه ایران یک سال بدون بحران را سپری کند، حداقل باید ۶۳ میلیارد دلار واردات داشته باشد. دقت کنید ایران تا حول و حوش ۱۳۵۰ واردات حدوداً یک میلیارد دلار داشته و در یک فاصله زمانی کوتاه به اعتبار ملاحظات که راجع به پویایی‌های مصرف مورد اشاره قرار گرفت، پیش‌بینی کرده بودند اگر بیش از ۶۰ میلیارد دلار واردات نداشته باشد، در سال ۱۳۶۵ کشور قطعاً با بحران روبه‌رو خواهد بود.

انقلاب اسلامی در ۱۰ سال اول پس از پیروزی انقلاب توانست تحول بزرگی در الگوی مصرف کشور ایجاد کند. مسئله اساسی این است که در این ۱۰ سال کشور هشت سال با جنگ درگیر بوده؛ بنابراین اگر واقعاً این اصلاح بنیادی صورت گرفته باشد که گرفته است، بخش بزرگی از این افتخار به مدیریت اقتصادی کشور در دوره سال‌های اولیه انقلاب برمی‌گردد.

در دوره ۱۰ ساله بعد از انقلاب توانستیم تحول بنیادی‌ای را در تغییر الگوی مصرف شاهد باشیم. مثال اول در این زمینه تدبیری است که در صنعت داروسازی انجام شد.

در چارچوب طرح ژنریک که در دوره مسئولیت مرحوم دکتر کاظم سامی طراحی شد، این ایده با پایمردی نخست‌وزیر دوران دفاع مقدس و همه اعضای کابینه آنها تا پایان جنگ استمرار پیدا کرد. در چارچوب این طرح، تمهیدی اندیشیده شد که از یک‌سو سهم برند چندملیتی‌ها را در قیمت اعلام‌شده دارو در ایران حذف کنیم. بنابراین رو آوردیم به اینکه مواد اولیه شکل‌دهنده داروها را به اندازه نیاز از خارج تأمین کنیم و خودمان با امکاناتی

دکتر فراسخو

«دکتر مرشد در درس مخابرات میدان کم صحبت می کرد و مشارکت می داد و ما را به فکر و می داشت. می گفت باید اشراق کرد. اول کل را بفهمید معنا را دریابید. می گفت به تابلو نگاه کنید، به معادلات نگاه کنید. بعد ۱۰ دقیقه قدم می زد می گفت فکر کردید؟ می پرسید آیا رابطه ها اشکال ندارند؟ می گفتم نه. می گفت ولی مثل این که من مشکلی می بینم. در این ها اشکال می بینم» «کمرای، ۱۳۹۲». استادان دوره های اخیر نیز روایت ها و رویاهای خود را از کلاس های شان دارند: «هر شب چیز تازه ای تهیه می کردم که آن ها نیز کار تازه بکنند. تهیه درس داشتم» (بهینا، ۱۳۹۲). «رؤیای من این است که درس های نو بدهم. درس به روز باشد. هم تراز بر کلی. کتاب خوب بنویسم» (جبه دار، ۱۳۹۲).

سنت دستبازی تدریس

تدریس به صورت مربی، حل تمرین و کمک تدریس استادان از انواع شیوه های دستبازی در آموزش بود. مهندس بلور فروشان کمک آقای معتمدی در تدریس بود. عقیلی شب، غروب ها معلم تمرین در ریاضیات بود (آصفی، نقل از تاریخ شفاهی، ۱۳۹۱-۱۳۹۲). سنت دستبازی تدریس بر اساس ضوابطی وجود داشت. برای مثال مصطفی جمران پس از فارغ التحصیلی در سال ۱۳۳۶ به دلیل شاگرد اولی، یک سال به عنوان مربی دانشکده تدریس کرد. شاپور مظفری دانش آموخته ۱۳۳۵ معدن نیز چون شاگرد اول بود، به دبیری دانشکده استخدام شد. او آسیستان اصفیا بود و به دکتر ضیایی سناتور و استاد پاروقت در فنی نیز دستبازی می کرد. البته بعدها خود استاد و

معاون آموزشی دانشکده شد (مظفری، ۱۳۹۳). گاهی در طول تحصیل دانشجو، استادانی وظایف آموزشی به آن ها محول می کردند. آل یاسین از نیمه دوم دهه ۳۰ چنین روایت می کند: «مجتهدی به من افرادی را معرفی می کرد که درس ریاضی بدهم. انتخاب من توسط مجتهدی برایم قوت قلب و اعتماد به نفس می داد» (آل یاسین، ۱۳۹۲). مرتضی بنی جمالی در سال ۴۰ در رشته راه

تاریخچه دانشگاه فنی؛ دکتر فراسخو

پرورش مهندسی

نگاه پرورشی در سنت های تعلیمی دانشکده نفوذ داشت. فراسوی تدریس به معنای خشک آموزش مفاهیم و دانش محض. هدف استادان نخست تربیت مهندسی بود که بتوانند در میدان های واقعی کار و حرفه مسئله حل بکنند و از این بالاتر بتوانند با مردم و دیگران بهتر ارتباط برقرار کنند. مهندس بازرگان در مقاله های متعددی از نظام آموزشی به دلیل مغفول ماندن پرورش نقد کرده است. عنوان یک مقاله از وی مربوط به سال ۱۳۲۸ (نشریه فنی، ش ۱)، این است: ما معلم یا مربی؟ و در آن می گوید: «تمام تشکیلات فرهنگ و مخصوصا دانشگاه، هدف و وسایلی غیر از تعلیم ندارند. اگر غرض بر تربیت بود بایستی شاگردان را از روی تربیت و رفتارشان نمره بدهند نه از روی طرز بیان و تقریر مطالب (بازرگان). مهندس ریاضی می گفت شما وقتی که در کارخانه استخدام شدید به شما می گویند «آقای مهندس». مهندس کسی است که بتواند مسائل کارخانه را اعم از برق، ساختمان، مکانیک، شیمیایی، کارگری، ایمنی، مالی، و... حل کند» (روایت دبیری).

به نقل از: تاریخ ۸۰ ساله دانشکده فنی»

امروز سردهسته از سرپرده عظمی بیرون تشریف آورده، به اسب قراقرنگ پیشکش سهام الدوله سوار شده، همه جا در رکاب مبارک بودیم. قصبه رادکان جای معمور خوبی است. مردمان بادماغی دارد. این قصبه تقریباً پانصد خانوار رعیت دارد. هفتاد الی هشتاد باب دکان و بازارچه که بدون سقف است، دارد. جلو دکان ها شمعک کوچک پاکیزه زده اند. همه چیز ارزان و فراوان است و میوه جات اینجا ارزان. لیکن خیار در اینجا نمی کارند. می گویند معمول شده است.

چهار پنج حمام پاکیزه رعیتی است. علمای اینجا ده پانزده نفرند. یکی دو نفر آنها معتبرند. آقای میرزا ابوالفضل و سرشته دار که قدری جلو، برای دیدن شهر رادکان حرکت کردند، شخص معمری [در عرض راه خیابان دیده بودند با کمال لطافت و نظافت، عمامه بسیار بزرگی بر سر نهاده از حد، با طمطراق و نعلین می رفته، ملاحظه آنکه از محترمین علمای این بلد است، سلام داده، ادب و احترام کرده، بعضی سؤال ها از ایشان کرده بودند. از جمله جویا شده بودند که: جناب شما کسب فقه و اصول و حکمت را تا کجا ملاحظه فرموده اید؟ جواب گفته که سالهاست شوق تحصیل دانمگیر شده شب و روز آرام نگذاشته، با آنکه اقوام نمی گذارند تحصیل کاملی بشود، می خواهند مرا گرفتار عیال نمایند. همتی گماشته ام که ان شاء الله کار تحصیل را تکمیل نمایم. به لطف (حق) تاکنون شرح امثله و صرف میر دیده شده است. حضرات از فضیلت آخوند صاحب ملتفت شده، گذشته بودند.

رسیدیم به برجی در یک میدان که از قصبه رادکان دور و در کنار جاده است. برجی است بنایی آن به استحکام و... برج زید طهران، لکن خیلی پاکیزه و قشنگ تر ساخته شده. ارتفاع آن دو مسلوی. کله آن را به طور تاج درآویش ساخته و روی آن برج را از بالا تا پائین از کاشی فیروزه (ای) به خط کوفی نوشته و منقش نموده اند که حالا کاشی های آن ریخته، بعضی جاها کاشی دارد.

از قرار می که بندگان اعلیحضرت اقدس همایونی - روحنا فداه - فرمودند و در تواریخ ملاحظه فرموده اند و نیز اهل این آبادی می گویند، در زمان سلطنت سلطان سنجر سلجوقی، ایامی که با جیش خود از آنجا می گذشته، سرپرده او را به جای این برج زده بودند. چند روز برای شکار و غیره مانده بود. بعد که خواسته بود کوچ نماید، سلطان ملتفت می شود که چل چله (ای) در بالای چادر پوش لانه و آشیانه کرده است. حکم کرده بود مدتی چادر را خراب نکنند. به همان حالت گذاشتند تا بچه های چل چله بزرگ شده رفتند. خواجه نظام الدین وزیر اعظم بود. محض احترام سخن سنجر و اینکه در این حکم به عدل یادگاری از سلطان در صفحه روزگار بماند این بنا را به جای سرپرده سلطان ساخت و تا به حال باقی است.

پاکت حاجی محمدباقر خان عمادالملک حاکم طبرس را آدم او آورد. از قرار می که نوشته است گرفتار ناخوشی وجع المفاصل شده است و الا به خاکپای مبارک مشرف شده بود. سرشته دار جواب مختصری نوشته او را روانه ساختیم.

قدری با آقای میرزا عبدالله خان سر مال ها رفته راهی رفتیم. آدم محمدباقر خان سرتیب آمد، تنخواهی خواست، سرشته دار داد، برندن. پاکتی که خدمت نواب اشرف رکن الدوله نوشته بودم، علینقی بیک جواب آورد. از قرار می که مرقوم داشته اند، امشب حسب الامر الاقدس از رادکان، جلو به جهت تنظیمات ولایتی و تشریفات ورود ظل الله به ارض اقدس می روند.

هنگام اذان شام، ابوالحسن خان پسر شجاع الدوله به دیدن من آمدند. او را برداشته با میرزا عبدالله خان به چادر آمدیم. حکیم باشی و آقا میرزا ابوالفضل و فرج الله خان تفنگدار و حیدرخان و میرزا ابوالحسن خان و سرشته دار نشستند. با سلیمان خان خداینده لو نایب ایشیک آقاسی باشی صحبت می کردند. مجموعه هندوانه های خوب داشتند.

علی نقی خان تفنگدار خواجه ونسد که از قوچان مأمور بجنورد شده بود، برای خدمتی آمد و جواب های سهام الدوله را آورد. از تفصیل حالات او جویا شده او را نزد امین السلطان فرستادم. ابوالحسن خان رفت. زبان حال او شکایت از شجاع الدوله بود.

سید ابوالقاسم فراش که به جهت مطلبی نزد ولی خان سرتیب رفته بود جواب آورد. فراش امین السلطان به احضار محمدعلی خان تفنگدار خواجه ونسد آمد، او را فرستادم. احکام او را به انضمام ملفوفه فرمان مبارک به ماموریت فیروزکوه برای قتلی که واقع شده است داده بودند. قدغن کردم همان ساعت با اسب خودش به ارض اقدس و از آنجا به چاباری به فیروزکوه برو. سه ساعت از شب گذشته به محل ماموریت خود رفت.

آقا سید محمد آمدند، تا ساعت چهار از شب گذشته، نشسته بعد از آن شام خورده به نایب حسن سپردم که چادر و دستگاه را نیمه شب برداشته به چشمه گیلاس برود، خود در آفتاب گردان خوابیدم.

یکشنبه ۸ شوال: حرکت موکب همایون به چشمه گیلاس. بندگان اقدس

نوشتن درباره کودکی

یک پا اعیان

آرش تبریزی

می گفتند نبی هدف اصابت مستقیم گلوله تانک قرار گرفته، جنازه های باقی نمانده بود. بنابر این جنازه های برنگشت. این موضوع اهالی محل را بیش از پیش غمزه می کرد، چون جنازه کسی هدف گلوله قرار بود که هیچ کس آزاری از او ندیده بود که هیچ، حتی صدای او را کسی نشنیده بود.

مراسم سوم و هفتم و چهلم با آبرومندی برگزار شد و بعد از چهل اسم مشهدی یدالله از مکه درآمد و همین که پایش را گذاشت به ایران دیگر آدم سابق نبود. شد حاجی یدالله و طولی نکشید که بساط سبزی فروشی را جمع و جور کرد و الاغ را هم نمی دانم به کدام ششیر پاک خورده فروخت و چندی بعد هم سوپرمارکتی زد و بعد هم شد عامل توزیع مواد کوپنی و رفت تو کار قند و شکر عمده و چای در وزن بالا و نخود و لوبیا در اندازه های چندتن به بالا و تا چشم باز کردیم دیدیم عینک دودی می زند و شده یک پا اعیان و در این میان یک کار عجیب هم از حاج یدالله سر می زد که برای شخص من مهم بود و یک جورایی با زندگی من ارتباط داشت.

حاج یدالله که سابق بر این فرصت سیگار کشیدن نداشت، چندماه بعد از اینکه از مکه برگشت، روی آورد به سیگار و در مدت خیلی کم عدد و رقم سیگار کشیدن را بالا برد، به گونه ای که اوایل هر روز راحت یک بسته سیگار خارجی می کشید ولی گویا این مقدار کمش بود و آرامش نمی کرد. یواش یواش گاز پک زدن را گرفت و رساند به دو بسته. هرچقدر دوستان و دوستدارانش می گفتند: حاجی! به پول رحم نمی کنی به خودت رحم کن، به خرجش نمی رفت و بدون آنکه صلاح ببیند به کسی جواب بدهد، همچنان در خط سیگار بود و سیگار را با سیگار خاموش روشن می کرد.

ویژگی سیگار کشیدن حاج یدالله، بخصوص از وقتی که هر روز دو بسته اش کرده بود، این بود که سیگار را تا ته نمی کشید، بلکه همین که سیگار در لیش به نزدیکی های نصف می رسید، آن را مستقیماً با لیش تف می کرد و می انداخت زمین. من هر بار که در کوچه بودم و او سیگار تف می کرد، از نزدیک با چشمان خودم می دیدم که چطور سیگاری که هنوز نصف نشده و می توان با آن دود راه انداخت بر زمین می افتد و کمی بعد خاموش می شود و می رود زیرپای مردم. در واقع هر روز تعداد زیادی سیگار به این صورت اسراف می شد. من صرفاً برای اینکه کمی و در حد خودم جلوی این اسراف را بگیرم، چند صباحی، تعدادی از سیگارهای حاج یدالله را برمی داشتم و تا ته می کشیدم. اوایل که این کار را می کردم، نمی دانستم سیگار چه طعم و مزه ای دارد. بعدها که مزه اش را فهمیدم، از آن بدم نیامد، اما از شما چه پنهان که چون می ترسیدم کار بدی باشد، نمی گذاشتم کسی ببیند. جوری عمل می کردم که حتی خود حاج یدالله هم نبیند و نمی دید. تا اینکه روزی پسرعموم یحیی راپورتم را به پدرم داد و آخرین سیگاری که از زمین برداشته بودم، با کتک سختی که ارزانی ام کرد، به یک خاطره تلخ بدل شد و مرا از سیگار متفرق کرد.

بعد از سالها، نمی توانم از سرگذشت حاج یدالله و سیگارهای نصف نصفش و کتک سهمگینی که برجانم نشانده، به شیرینی یاد نکنم. سالها بعد از اینکه همه فکر می کردند نبی شهید شده است، خبر آمد که او زنده است. در حقیقت او به اسارت گرفته شده بود و اسیر بود. از بخت بلند حاج یدالله، طولی نکشید که نبی از اسارت آزاد شد و همراه دیگر اسرای ایرانی به آغوش میهن بازگشت. بازگشت او شور و شوق عجیبی در محل ایجاد کرد.

۴ فرهنگ

چهارشنبه ۶ آبان ۱۳۹۴/سال نودم ـ شماره ۲۶۲۸۹

ویژه فرهنگ تاریخ و تمدن ایران و جهان/۲۲۲ **اخبارات**

ادامه از صفحه اول

در این قسمت کتاب، باز نام عالمان بلند پایه این شهر را یک به یک آورده و از هر کدام سخنی گفته است. شیخ محمد رضا جرقوی‌های، علی اصغر محقق بروجنی، صدرالدین کوپایی، و میرزا علی آقا شیرازی که نهج البلاغه تدریس می کرد؛ به علاوه یک لیست بلند از اسامی طلابی که در اصفهان بوده‌اند و ایشان نامشان را در خاطر داشته‌اند (۷۲ ـ ۷۳). در واقع، یکی از بهترین امتیازات «خاطرات» آقای امینی، موادی است که ایشان در باره علما گفته و بویژه و علاوه بر جنبه شرح‌حال نگاری، از نظر اخلاقی بسیار اهمیت دارد.

در ادامه در باره وضع مالی طلاب و وضع معنوی آنها هم نکاتی را آورده‌اند که از آن جمله سخن از درس اخلاق مرحوم نجف آبادی و درس نهج البلاغه میرزا علی آقای شیرازی است. نگاهی هم به وضع درسی طلاب دارند که چه می‌خوانده‌اند و این که خودشان چگونه «اکثر ابواب معنی و کتاب مجمع البحرین را میباحثه» کرده‌اند. در ادامه، یک بررسی در باره نقاط آسیب‌پذیر زندگی طلبگی دارند که آن هم جالب و نو است. یکی از آنها نرسیدن به وضع جسمی مطلوب در میان طلاب از سوی خودشان است که همیشه برای آنان خساراتی به همراه داشته است. تغذیه نامناسب، نداشتن خواب مرتب، ورزش نکردن و عواملی از این دست، از آن جمله است.

آقای امینی پس از شش سال تحصیل در اصفهان، این بار با آمادگی بیشتری عازم حوزه علمیه قم می‌شود. در این وقت، شهر قم و حوزه آن، با آمدن آیت الله بروجردی رونق زیادی یافته و شهرتی بدست آورده است. امتحانات شفاهی ورودی را می‌دهد و به همین مناسبت شرحی از چگونگی امتحان گرفتن از طلاب را بیان می‌کند. سپس فهرستی از اساتید دروس سطح و خارج حوزه قم را که مدرس وی بوده‌اند به دست می‌دهد. همچنین از هم میباحثه‌ای‌های خود یاد کرده که آیت الله جوادی، شیخ عباس ایزدی، محمد مفتّح و شماری دیگر بوده‌اند. نیز از اساتید درس خارج خود نوشته‌کن‌نخستین آنهاامام خمینی بوده‌ودرباره شخصیت و درس ایشان به تفصیل سخن گفته است؛ «چندی بعد درس امام به صورت بهترین و پرجمعیت‌ترین درس‌ها درآمد. علاوه بر فضل و کمالات ذاتی امام، قطعاً آقای منتظری و مطهری بزرگ‌ترین نقش را داشتند».

هم‌سرش راضی بود و بعد از مرگ او گریه و بی قراری می‌کرد» (۱۱۴). علامه اهل ذکر و دعا و مناجات و قرآن بود» (۱۱۶). خاطراتی نیز در باره سال‌های پایانی عمر علامه دارد.

آیت‌الله‌امینی به روایت دکتر رسول‌جعفریان

گزارش یک‌زندگی

سومین استاد برجسته ایشان آیت الله بروجردی است (تا ص ۱۲۱). مبارزات آیت الله بروجردی با بهائیت که با حمایت از آقای فلسفی و اقدامات دیگر همراه بود، در ادامه آمده‌است.

ایشان در اینجا، بحثی در باره وضعیت درسی و عمومی حوزه به دست داده و از تلاش‌هایی که در جهت اصلاح حوزه صورت گرفته، سخن گفته‌اند. مطالبی در باره جلساتی که به عنوان گروه بحث و تحقیق داشتند و منجر به تألیف آثاری شد، همراه با نام حاضرین را که شامل اسامی شمار زیادی از طلاب و فضلاست، بدست داده‌اند. در ادامه مطالبی در باره آثار تألیفی علامه از جمله المیزان، و نیز بحثی در باره اخلاقی ایشان دارند. برخی از داستان‌های لطیف هم در آن میانه هست که نمونه آن حکایت آمدن علامه امینی به در خانه آقای طباطبایی است. مستخدم ترک زبان او را نشناخته و وقتی نام امینی را نزد علامه گفته، ایشان تصور کرده مقصود همین آقای امینی خودمان است! لذا با تأخیر در را باز کرده و وقتی متوجه شده که علامه امینی است، خجل شده است (۱۱۳). آقای طباطبایی «از

نام افرادی که در آن دخیل بودند در اینجا آمده است. (۱۳۲ ـ ۱۳۷). بخشی از آن مطالب هم در باره خود فدائیان است. سخن در باره آیت‌الله بروجردی و کودتای ۲۸ مرداد، و همین طور غائله علی اکبر برعی

استاد بعدی ایشان آیت الله گلپایگانی است که باز در باره ویژگی‌های درسی و اخلاقی ایشان سخن گفته است. «به علاوه مواضع سیاسی او را از دیگران بهتر می‌پسندیدم... ایشان عالمی وارسته و متعبد ... متواضع و خوش برخورد بود» (۱۷۷). ایشان مواضع سیاسی آیت الله گلپایگانی را در دورانی که تقریباً مبارزه با شاه در حوزه علمیه محدود به ایشان شده بود، مورد توجه خاص قرار داده و به درستی تأکید دارد که آقای گلپایگانی در پیروزی انقلاب سهیم بزرگی بر عهده داشت(۱۷۹). یکی از موارد مهم سرباز گرفتن طلبه‌ها بود که مواضع آقای گلپایگانی در این باره مورد توجه قرار گرفته است.

آقای امینی گزارشی ازسفر خود همراه با حضرات هاشمی، سعیدی، ربانی املشی به نجف آباد در سال ۱۳۴۴ دارد که همگی همان آیت الله منتظری بوده و به کورنگ رفت‌اند. حکایت این سفر هم از نکات جالبی است که آقای امینی به آن توجه کرده و می‌توان گفت که این قبیل گزارش‌ها، خاطرات ایشان را از دیگران متمایز می‌کند (۱۸۲).

از این پس، خاطرات ایشان وارد مسائل مربوط به شروع فعالیت های انقلابی در حوزه از سال ۴۱ به بعد شده و در هر قسمت، با یاد از رویدادهای مهم، خاطرات خود را درباره آنها بیان کرده است (تا ص ۱۹۶). از صفحه ۱۹۷ به بعد، یک مرور کلی روی رویدادهای سال‌های ۴۳ تا ۵۷ شده است. بحث «ولایت» و دفاع از آن که سوژه شماری از مخالفان حرکت های انقلابی، و عمدتاً علیه آقایان منتظری و بهشتی بود، مورد توجه، ایشان قرار گرفته و نکات جالبی را بیان کرده‌اند (۲۰۱ و به بعد)؛ به‌همین مناسبت، شرحی از جریان‌های فکری

در جامعه اعم از ماتریالیسم، روشنفکران مذهبی و غیر مذهبی، بیان کرده و یادی هم از شریعتی دارند. عنوانی به انجمن حجتیه اختصاص داده شده است دوازده نکته بیان شده‌است(۱۵۰ ـ ۱۵۴). آنگاه از ارتحال آیت الله بروجردی و انعکاس آن سخن گفته‌اند. طبعاً به مناسبت بحث اصلاحات در حوزه، از شهید مطهری و اندیشه بلند ایشان سخن به میان آمده است. مسأله تخصصی شدن فقه در حوزه، مسأله بودجه روحانیت و دشواری های مربوط به آن، بحث سهم امام و مسأله عوالم زدگی، در ادامه آمده که حاوی دیدگاه‌های شهید مطهری و خود ایشان است. (تا ص ۱۷۴).

بحث بازنگری قانون اساسی، مأموریت‌های آقای امینی از طرف امام برای مناطق مختلف هم در ادامه آمده که همراه با نامه‌ها و احکامی است که در این باره صادر شده است (تا ۲۷۹). اداره مدارس آیت الله خاوندی پس از ماجراهای مربوط به عزل ایشان، شرح مسائل مربوط به نامه ۶۸/۱۶ و نیز حضور ایشان در خبرگان و شورای بازنگری قانون اساسی از بحث‌هایی است که در ادامه آمده است. ارتحال امام، انتخاب آیت الله خامنای به رهبری و مسائل مربوط به آن نیز در این قسمت نسبتاً مفصل بیان شده است. بخشی از آن مربوط به دیدگاه‌هایی است که در خبرگان در باره انتخاب آقای گلپایگانی و آیت الله خامنای وجود داشته است (ص ۲۹۲). آقای امینی عضو شوروی بازنگری قانون اساسی بوده و در این باره، هم توضیحات تفصیلی داده‌اند (ص ۳۰۲).

زین پس آق‌سای امینی از دیگر مناصب خود نیز یاد کرده و تا امام جمعه شدن قم آمده است. همین طور

این که به امامت جماعت مسجد اعظم طی سال‌های متمادی اشتغال داشته و دارند. در این دوره، ایشان همواره از منتقدان دولت بوده و به جانبداری از حقوق مردم پرداخته‌اند. همچنین از برنامه‌های درسی و تألیفی خود یاد کرده‌اند که تنوع آن جالبست، اما عمدتاً در حوزه دین و اخلاق بوده است. فهرستی از تألیفات ایشان در ص ۳۳۴ ـ ۳۳۵ آمده است. در انتها بخشی از سفرنامه‌های ایشان به نقاط مختلف دنیا درج شده که در نوع خود دلپذیر و خواندنی است؛ از جمله سفر حج ایشان در سال ۴۹ و سفرهای دیگر تمتّع و عمره (ص ۳۳۴ ـ ۳۳۷). اطلاعاتی در باره همسر و فرزندان نیز در صفحه ۳۵۱ آمده است «یک پسر و چهار دختر». پسر ایشان عضو هیئت علمی دانشگاه تهران در رشته زمین شناسی است. دختران هم غالباً تحصیل کرده‌اند. فهرستی از تقدیرنامه‌هایی که برای ایشان صادر شده است (پس از بازنده عدد) در آخرین دو صفحه کتاب آمده (ص ۳۵۱ ـ ۳۵۳).

بدین ترتیب خاطرات ایشان که در اینجا مرور سریعی بر آن شد، یکی از سودمندترین خاطراتی است که در حوزه علم و طی این سال‌ها منتشر شده است. باید بیفزایم، بنده از میانه دهه شصت در دفتر جامعه مدرسین، ایشان را ملاقات می‌کردم. آن زمان یعنی از سال ۱۳۶۴ به این طرف با مجله نور علم همکاری داشتم و چون دفتر مجله در کنار دفتر جامعه مدرسین بود؛ بنابراین همواره برای استفاده از ایشان و مرحوم آقای آذری و جناب آقای سعودی به آن دفتر سر می‌زدم. علاوه بر آن در کتابفروشی دوست عزیز آقای محمد تقی نصرید، جز آن که بنده همان‌جا به تاریخ ظهرا می‌آمدند، خدمتشان می‌رسیدم. در آنجا از هر دری سخن به میان می‌آمد طی همان سال‌ها، در بخش فرهنگ جامعه مدرسین در خدمت ایشان تلاش کردم تا در زمینه فرق و مذاهب، فعالیت مستقلی داشته باشیم که به جایی نرسید، جز آن که بنده همان‌جا به تاریخ تشیع علاقه‌مند شده و راه را ادامه دادم. به هر روی، طبعاً احساس بنده نسبت به آیت‌الله امینی طی سه دهه گذشته، می‌توانست مبتنی بر نوعی شناخت از شخصیت ایشان باشد. اعتبار و اهمیت آقای امینی به عنوان یک روحانی فرهنگ و مردمی، سبب شد تا بنده و دوستانم به احترام ایشان این جشن نامه را فراهم سازیم و به ایشان تقدیم کنیم.

او به استانداری به اراک برگزستند و سری به تأسیف و رو به ما فرمود، که این آقا در فرانسه خوشخدمتی کرده و حالا پاداش می‌گیرد.

او در اراک به خطاهایی که دچار آمده بود، به دادگستری اخطارشر کردند. او گفت داستان را نرسد که استاندار را احضار کند و روز جمعه کسانی که برای این گونه غوغاها آمده شده بودند و هنوز هم، با آجر این گونه دادگستری رفته و جلو در دادگستری را بالا آوردند، وزیر که خود قاضی بود، این کجرفتاری را تاب نیاورد اما ناچار او را به استانداری بندرعباس برگزیدند، که آنجا بر سر غارت، آنچه در کیش بود با امام جمعه محل به جان هم افتادند و جناب احمد مدرس زاده، مأمور رسیدگی به این مسأله شد ولی او رفتن خود را، موکول به اذن امام خمینی کرد، که چون به حضور امام رفت، گفت: تا من بدان شرط می‌روم که اگر امام جمعه هم مقصر باشد، گوشش را بگیرم، مدرس زاده نقل می‌کرد، با این سخن امام تکانی خورد، که احمد آقا که او هم در حضور بود گفته بود تصور کردم، که امام از سخن تو به خشم دچار گشته‌اند، اما امام فرمود گوشش را می‌گیری در صورت درست بودن سرش را بزن.

مدرس زاده، از شادروان سرهنگ علی اصغر دژبخش، که اولین رئیس شهرنای فارس پس از انقلاب گردید، درخواست، که او را همراهی فرماید، رفتند و روشن شد هر دو مقصر بوده‌اند. این پتر از آن و آن پتر از این و سخن حضرت خواجه این: ترسم که روز حشر عنان بر عنان رود / تسبیح شیخ و خرقه رند شراب‌خوار.

فرهنگ

چهارشنبه ۶ آبان ۱۳۹۴/سال نودم ـ شماره ۲۶۲۸۹

ویژه فرهنگ تاریخ و تمدن ایران و جهان/۲۲۲ **اخبارات**

تحقیق

اسلام‌وادیان از نگاه کارن آرمسترانگ/۲

دیدگاه‌های یک محقق

کارل در مورد جوانانی که به گروه‌های جهادی می‌پیوندند، می‌گوید: جوانانی که به‌سوی گروه‌های جهادی می‌پیوندند دید خاص مذهبی ندارند آنها می‌خواهند از رنجی که به این گروه از مسلمانان می‌رود، بکاهدند!

در مورد اینکه چه فرقی در گذشته بین اسلام و مسیحیت وجود داشت عقیده دارد!اسلام اولیه در همهٔ جهان نفوذ داشت، بعد از فروپاشی امپراطوری رم (IMPerio RomaNo) تمدن اسلامی اروپا را فراگرفت برخلاف حضرت مسیح حضرت محمد(ص) صاحب دولت و قدرت هم بود. اسلام باعث شد که بعد از قرن ۱۴ تمدن کلی اروپا را فراگیرد. در مورد حجاب و منع آن در فرانسه جواب میدهد منع حجاب مانند منع دیگر آزادی‌های بشری نباید صورت گیرد.

درومرد فوندمنتالیسم می‌گوید: fundamentalismos در اسلام بنیادگرانی وجود نداشته در سال‌های اخیر بوده که این کلمه و این موج بزرگ شده است اسلام دین صلح و مدارا بوده است.

در حالی که مسلمانان اغلب قرآن خود را می‌خوانند ولی مسیحیان کمتر به خواندن انجیل می‌پردازند. مردم دنیا هنوز مذاهب را خوب نمی‌شناسند. در حالی که در قرآن و انجیل خیلی به مدارا و انسانیت پرداخته شده است. حقوق زنان هم از آن جمله است. انجیل و قرآن پیام‌های زیادی برای زنان قائل است و دارد: زنان را والا می‌شناسد و به حقوق‌شان احترام می‌گذارد. در جواب اینکه: می‌گویند جنگ‌های زیادی توسط مسلمانان و مسیحیان شده است نظرش چیست می‌گوید: جنگ‌های جهانی اول و دوم، هولوکوست، بمباران شیمیائی هیروشیما، کشت و کشتار انقلاب فرانسه و خیلی از جنگ‌های دیگر مگر مذهبی بودند؟ برعکس دین و ادیان داشتن جلوی خشونت غیر حقیقی را می‌گیرد. بشر خودش جنگ طلب است بوسیله مذهب می‌تواند مداراگر شود، کلا باید ادیان و روابط و مسائل آن را و به خصوص دین اسلام را شناخت بعد درباره اوصول و روش‌های آن صحبت کرد.

باید بگویم که در قرون اولیه موزه و سینما و غیره نبوده است این ادیان بوده که روح بشری را آرامش می‌بخشیده‌است.

در مورد دولت‌های خشن در کشورهای اسلامی می‌گوید: دولت‌هایی که در کشورهای خاورمیانه و آفریقا مسلمان بوده‌اند این رهبرانشان بوده که بدور از قوانین اسلام دیکتاتوری کرده‌اند نظیر اتاتورک در ترکیه رضاشاخ (شاه پدر) در ایران و مثلاً مبارک یا فشاری که مخالفانش ابراز کرده‌اند. اسلام دینی نیست که به نام آن با مردم با خشونت رفتار شود.

می‌گویند رضاخان ارتشیان حاوی سلاح را برای از سر گرفتن ووسری زنان دست خالی به کار می‌برده است. و یا اتاتورک نسل کشی می‌کرده است. و آخرین ستوال درباره اخراج مسلمانان و یهودیان از اسپانیای قرن ۱۵ به بعد است؟ می‌گوید: شاهان کاتولیک اسپانیا در تاریخ تمدن جهان اشتباه بزرگی کرده کشور را از تعدد فرهنگ‌ها multi colctrul جدا کردند. در حالی که اسپانیا می‌توانست مانند اوایل اسلام کشوری با فرهنگ‌ها و مذاهب مختلف باشد که مردم در کنار هم در صلح زندگی می‌کردند و هر کس کار و فکر خود را داشت و کشور در تمدن و رنگ فراوان بود، در اسپانیا ۸ قرن در حکومت مسلمانان جنگ بین مسلمان و یهودی و کاتولیک وجود نداشت.

ایراندخت صادقی‌وند

مقاله

«واژه‌ای به رنگ تاریخ

عنان بر عنان

اشاره: در شماره‌های قبل بخشی از **سِر مقاله استاد عباس کشتکاران** را بر شماره جدید «واژه، خدمت شما دوستداران فرهنگ تقدیم کردیم و اینک ادامه سخن و بخش پایانی آن.

استاد کشتکاران

خانه یک‌صد متری مرحوم فیلسی، در ابتدای کوچه‌ای، در خیابان سی‌متری سینما سعدی قرار داشت، حاصل یک عمر خدمت، که در همین ثبت مدیرانی با همدستی گروهی، از ثبت و قلب زمین‌های دولت و مردم، به میلیاردها ثروت رسیدند و با خانه‌ها و بوسستان‌های متعدد و مرگ این بزرگمرد در بیست و شش آذرماه ۱۳۷۷ روی داد و ما جدایی از او را روا ندانسته و پیکر پاکش به همان خاک رفت، که خویشان ما بدان خاکند.

دیگر از همکاران من در موقوفه، شادروان بهاءالدین نیک آیین بود، مظهر راستی و درستی و مهندس دانش‌پژوه و شاعرخ امان‌الله خانی و مرد حسابرس و حسابدار موشکاف آن روز، هدایت‌الله مدرس، دایی

من، که به هنگام رسیدن تولیت، به کوشش من، اسبش دهانه پاره کرد و بر موقوفه و خاندان مصایبی وارد آورد، که خدایش از سر تقصیر بگذرد و دیگر دایم‌ام مرحوم خلیل مدرسی، که در دبستان سنایی، هنگامی که من پادبان دبستان گذاردم، کلاس چهارم بود و بعدها صدها تن را به کلاس درسی که با یاری شادروان زین‌العابدین دستغیب دبیر ریاضی به راه انداخته بود، به پایه دانشمندی رساند ولی خود از آن بهره‌ای نگرفت.

در آن سی سسال تولیت شادروان احمد مدرس و وکالت من، مدیران کلی به اوقاف فارس آمدند و رفتند، که در این میان مصطفی بلورچی، در میان مأموران مردی کم‌نظیر بود، در خدمت به موقوفات و ادب و منات در برخورد با ارباب رجوع و مقاوم در برابر ارباب توقع، او تا معاونت سازمان اوقاف، نیز رسید و خدمات او مورد توجه مقامات آن سازمان به هنگام جمهوری اسلامی ـ از او احوالی گرفتم فرمود، دفتر رئیس شورای عالی، که در این دوران کار می‌نماید، به این بزرگمرد باشد، دفتر رئیس شورای عالی و خزانةدار کل، که در گذشته مقامش در عرض وزیر بود و حال نمی‌دانم، سه اتاق داشت، دفتر خود او با میزی که لاید برای جلسات اعضاء شورا گذارده بودند و دفتر او و اتاقی دیگر برای ثبت نامه‌ها.

دگرانی که من آنان بزرگمکش دیدم و در کار پر گره و ابهام مالیات موقوفات، گره گشایی کردند یکی دکتر حسین نمازی وزیر ارباب بود و دیگری رئیس شورای عالی مالیات‌ها و خزانةدار کل. نمازی شیرازی بود و خاندان او، سوی خویشی با ما همسایه، آنان به خیابان رودکی و ما به خیابان داوری. مادرش فرشته زنی بود، که با مادرم مهر بسیار داشت و پدر بزرگوارش امید ما، برای ترجمه متن‌های انگلیسی، کارنامه‌های دانشگاه برادرش محمد امین که از آمریکا می‌رسید و هم ما را با صداقتی که پدرانة رهنمایی می‌کرد.

روزی در کار گره خورد مالیات، با مصطفی بلورچی که مدیرکل اوقاف تهران بود، برای دیدار به دفتر وزیر رفتم، چون به رئیس دفتر وزیر نام خود را گفتم و وقت دیدار بلافاصله، به اتاق وزیر رفت و با وزیر بیرون آمد. نمازی فرمود، هیأتی ژاپونی اکنون در دفترند، اگر اجازه می‌فرمایید، هیأت را منتظر و به کار شما رسیدگی کنم، معلوم است، هر دوی ما از وزیر تشکر کرده و گفتم تا پایان جلسه می‌مانیم.

در بیرون آمدن ژاپنی‌ها مرحوم نوربخش که در آن هنگام رئیس بانک مرکزی ایران بود و زمانی هم به وزارت دارایی رسید و با آرزوهای دراز در جوانی بدان‌جا رفت که همه باید برویم، همراه ژاپونی‌ها از دفتر وزیر خارج شد، ما به احترام نوربخش از جای برخاستیم و سری فرود آوردیم، ولی او بی‌اعتنا به سرکشی غرور خواست از پیش ما بگذرد، که من یاد غرورش را با این سخن با اشاره به وزیر نشاندم، کاش از این دفتر ادب و آداب آموخته بودید: و سخن حضرت خواجه درباره این کسان: «باده در ده چند از این باد غرور / خاک بر سر نفس نافرجام را».

دکتر نمازی، کار را به رئیس شورای عالی مالیاتی که خزانةدار کل کشور نیز بود ارجاع داد و بخت من بود که کار من به این بزرگمرد باشد، دفتر رئیس شورای عالی و خزانةدار کل، که در گذشته مقامش در عرض وزیر بود و حال نمی‌دانم، سه اتاق داشت، دفتر خود او با میزی که لاید برای جلسات اعضاء شورا گذارده بودند و دفتر او و اتاقی دیگر برای ثبت نامه‌ها.

روزی که کار موقوفه، با رأی متین شـورای عالی مالیاتی به سامان رسید، که دامنه رأی شورا که در حکم

قانون بود و همه موقوفات کشور را از تنگ‌نظری‌ها نجات داد، برای دریافت رأی به خدمتش شناختم، رأی را به من تسلیم فرمود و با تسمی تبریک و مرا فرمود، که برادرزادگان مجید باید پادبان باشند، چون نام کشتکاران را در معرفی خود به زبان آورده بودند، با مهر روبه‌رو که شما با مهندس کشتکاران چه نسبتی دارید؟ پاسخ که برادرزادگان ایشان هستیم، که با تیسم: «به ایشان بگویید چرا به دیدار ما نمی‌آیند؟»

خانم‌ها با شادی آنچه را که در آن محضر رخ داده

دقت‌دار داد، رأی را شماره فرمود و به دست داد. اگر در میان این خویان از مهندس عبدالعلی (بی‌الله) کشتکاران یاد نکنم بر او ستم و تاریخ خویان از این دست را به ناتمامی گذارده‌ام، که مرا از پرداختن بدین‌خویان، نه بیان احساس شخصی خویش است، که روی سخن به روش‌هاست که در گذشته بیشتر چنین بودند و امروز چه گویم؟

مهندس کشتکاران عضو وزارت کشور بود، به فرمانداری نجف‌آباد رسید ولی طبعش به فرمان دادن، در آن روزگار، سازگار نبود و در همان روزگار به لطف رئیس برنامه و بودجه که او هم حسین نمازی نام آن سازمان انتقال یافت و آخرین سمتش معاون برنامه‌ریزی استانداری سیستان و بلوچستان بود.

مهندس کشتکاران عضو وزارت کشور بود که رژیم شاه وجود آنان را در شهرهای خود برنمی‌تابید و از جمله ایشان شیخ آزاده شیراز مجدالدین بود، که با همسر مهندس کشتکاران عموواره بودند، شادروان شهین بانو دختر شادروان جلال‌الدین آیت‌الله زاده بود و هم روحانی انقلابی آن روز که از مشهد، تبعید گشته بود و امروز رهبر

جمهوری اسلامی، مهندس و بانویش، با همه وجود، به این دو روحانی معضوف رژیم شاه خدمت کردند. از او شنیدم که روحانی انقلابی و تبعیدی آن روزگار، به هنگامی که برادرزادگان مجید باید پادبان باشند، چون نام کشتکاران را در معرفی خود به زبان آورده بودند، با مهر روبه‌رو که شما با مهندس کشتکاران چه نسبتی دارید؟ پاسخ که برادرزادگان ایشان هستیم، که با تیسم: «به ایشان بگویید چرا به دیدار ما نمی‌آیند؟»

خانم‌ها با شادی آنچه را که در آن محضر رخ داده بود به عمو در میان می‌گذارند و عمو بداتان: شما که مجتهده‌اید و اهل سخن، که چرا نگفتید، چرا شما از او یاد نفرمودید؟ و سخن حضرت خواجه دوران و حافظ قرآن

سر تازاینه یاد آرید... مهندس کشتکاران اولین استاندار انتخابی ایران بود

که سیستانیان و بلوچان او را به استانداری سیستان و بلوچستان برگزیدند، در این میان نمی‌دانم به اعمال نفوذ چه کسی، مهندسی از خویشان علم که زمانی ریاست آبیاری سیستان و بلوچستان را یافته بود و مردم او را یکی از گناهکاران ایران نام آب هیرمند بر روی ایران می‌دانستند، از طرف وزیر کشور به استانداری آن سامان منصوب شد، که مردم بسا واکنش به این انتصاب گفتند اگر پای او به سیستان رسد، او را به همین گناه به دست عدالت خواهند سپرد، وزیر صالح کشور، به استاندار منصوب که در راه رسیدن به مسند تا یزد رفته بود، امر به برگشت فرمود، اما به تصور این که واکنش مردم به تحریک استاندار منتخب صورت گرفته است، به من به گله و من به ایشان عرض

وزیر به رئیس کارگزینی وزارتخانه دستور فرمود، که

۴ فرهنگ

چهارشنبه ۶ آبان ۱۳۹۴/سال نودم ـ شماره ۲۶۲۸۹

ویژه فرهنگ تاریخ و تمدن ایران و جهان/ ۲۲۲ **اخبارات**

ادامه از صفحه اول

در این قسمت کتاب، باز نام عالمان بلند پایه این شهر را یک به یک آورده و از هر کدام سخنی گفته است. شیخ محمد رضا جرقوی‌های، علی اصغر محقق بروجنی، صدرالدین کوپایی، و میرزا علی آقا شیرازی که نهج البلاغه تدریس می کرد؛ به علاوه یک لیست بلند از اسامی طلابی که در اصفهان بوده‌اند و ایشان نامشان را در خاطر داشته‌اند (۷۲ ـ ۷۳). در واقع، یکی از بهترین امتیازات «خاطرات» آقای امینی، موادی است که ایشان در باره علما گفته و بویژه و علاوه بر جنبه شرح‌حال نگاری، از نظر اخلاقی بسیار اهمیت دارد.

در ادامه در باره وضع مالی طلاب و وضع معنوی آنها هم نکاتی را آورده‌اند که از آن جمله سخن از درس اخلاق مرحوم نجف آبادی و درس نهج البلاغه میرزا علی آقای شیرازی است. نگاهی هم به وضع درسی طلاب دارند که چه می‌خوانده‌اند و این که خودشان چگونه «اکثر ابواب معنی و کتاب مجمع البحرین را میباحثه» کرده‌اند. در ادامه، یک بررسی در باره نقاط آسیب‌پذیر زندگی طلبگی دارند که آن هم جالب و نو است. یکی از آنها نرسیدن به وضع جسمی مطلوب در میان طلاب از سوی خودشان است که همیشه برای آنان خساراتی به همراه داشته است. تغذیه نامناسب، نداشتن خواب مرتب، ورزش نکردن و عواملی از این دست، از آن جمله است.

آقای امینی پس از شش سال تحصیل در اصفهان، این بار با آمادگی بیشتری عازم حوزه علمیه قم می شود. در این وقت، شهر قم و حوزه آن، با آمدن آیت الله بروجردی رونق زیادی یافته و شهرتی بدست آورده است. امتحانات شفاهی ورودی را می دهد و به همین مناسبت شرحی از چگونگی امتحان گرفتن از طلاب را بیان می کند. سپس فهرستی از اساتید دروس سطح و خارج حوزه قم را که مدرس وی بوده اند به دست می دهد. همچنین از هم میباحثه‌ای های خود یاد کرده که آیت الله جوادی، شیخ عباس ایزدی، محمد مفتّح و شماری دیگر بوده‌اند. نیز از اساتید درس خارج خود نوشته‌کن‌نخستین آنهاامام خمینی بوده‌ودرباره شخصیت و درس ایشان به تفصیل سخن گفته است؛ «چندی بعد درس امام به صورت بهترین و پرجمعیت‌ترین درس‌ها درآمد. علاوه بر فضل و کمالات ذاتی امام، قطعاّ آقای منتظری و مطهری بزرگ‌ترین نقش را داشتند».

«واژه‌ای به رنگ تاریخ

خانه یک‌صد متری مرحوم فیلسی، در ابتدای کوچه‌ای، در خیابان سی‌متری سینما سعدی قرار داشت، حاصل یک عمر خدمت، که در همین ثبت مدیرانی با همدستی گروهی، از ثبت و قلب زمین‌های دولت و مردم، به میلیاردها ثروت رسیدند و با خانه‌ها و بوستان‌های متعدد و مرگ این بزرگ‌مرد در بیست و شش آذرماه ۱۳۷۷ روی داد و ما جدایی از او را روا ندانسته و پیکر پاکش به همان خاک رفت، که خویشان ما بدان خاکند.

دیگر از همکاران من در موقوفه، شادروان بهاءالدین نیک آیین بود، مظهر راستی و درستی و مهندس دانش‌پژوه و شاعرخ امان‌الله خانی و مرد حسابرس و حسابدار موشکاف آن روز، هدایت‌الله مدرس، دایی

ایشان وصفی از امتیازات درس امام گفته‌اند که به ۱۶ مورد می‌رسد. (۸۹ ـ ۹۰)
آقای امینی سپس خاطراتسی از روابط خود با امام خمینی بیان کرده‌اند. از جمله اشاره می‌کنند که بار اول که به قم آمدند، سه ماه به درس اخلاق امام رفته‌اند، اما زمانی که پس از شش سال مجدداً به قم آمدند، درس اخلاق امام تعطیل شده بوده است. اما کتابی از امام، در زمینه اخلاق، را از خود ایشان گرفته و مطالعه کرده اند. آقای امینی این کتاب را که به صورت دست نوشته بوده، پس از مدتی به امام بازگرداندند که گویا مدتی بعد ناپدید شد و در نهایت سر از همدان و کتابخانه مرحوم آخوند

در آورد و به نام «چهل حدیث» انتشار یافت. ایشان البته زمانی به قم آمده که امام درس حکمت و عرفان را کاملاً کنار گذاشته و مشغول فقه شده بودند. ایشان سیزده خاطره از روابط خود با امام نقل کرده که معمولاً حاوی نکات تازه‌ای است؛ زان پس، بختی در باره اخلاق و رفتار امام خمینی دارند که آن نیز حاوی نکات ارزشمندی است: «خنده‌های او از حد تبسم تجاوز نمی‌کرد. با افراد زود مانوس نمی‌شد. با این که بد اخلاق نبود، از اقتدار نفسانی و هیبت ویژه‌ای برخوردار بود به شاگردان احترام می‌گذاشت و از ریاکاری جدا اجتناب می‌ورزید.

آقای امینی پس از امام، از علامه طباطبایی به عنوان استاد برجسته خود یاد کرده و ابتدا فهرست کتاب‌هایی را که از ایشان درس گرفته، مانند منظومه، اسفار، شفا و جز اینها، بیان کرده است. در ادامه از ویژگی‌های درسی علامه سخن گفته و بحثی هم در باره مخالفت موجود در حوزه با گسترش درس فلسفه دارند که به شرح جزئیات در این باره پرداخته‌اند. ایشان همچنین از درس تفسیر مرحوم طباطبائی، خارج اصول، عرفان و بخصوص جلسات پربرتک هفتهگی علامه سخن گفته و نام حاضرین را که شامل اسامی شمار زیادی از طلاب

و فضالاست، بدست داده‌اند. در ادامه مطالبی در باره آثار تألیفی علامه از جمله المیزان، و نیز بحثی در باره اخلاق ایشان دارند. برخی از داستان‌های لطیف هم در آن میانه هست که نمونه آن حکایت آمدن علامه امینی به در خانه آقای طباطبایی است. مستخدم ترک زبان او را نشناخته و وقتی نام امینی را نزد علامه گفته، ایشان تصور کرده مقصود همین آقای امینی خودمان است! لذا با تأخیر در را باز کرده و وقتی متوجه شده که علامه امینی است، خجل شده است (۱۱۳). آقای طباطبائی «از

هم خاطرات خود را در این باره به تفصیل آورده‌اند (۱۳۲ ـ ۱۳۷). بخشی از آن مطالب هم در باره خود فدائیان است. سخن در باره آیت‌الله بروجردی و کودتای ۲۸ مرداد، و همین طور غائله علی اکبر برعی عمر علامه دارد.

آیت الله‌امینی به روایت دکتر رسول جعفریان

گزارش یک‌زندگی

سومین استاد برجسته ایشان آیت الله بروجردی است (تا ص ۱۲۱). مبارزات آیت الله بروجردی با بهائیت که با حمایت از آقای فلسفی و اقدامات دیگر همراه بود، در ادامه آمده‌است.

ایشان در اینجا، بحثی در باره وضعیت درسی و عمومی حوزه به دست داده و از تلاش‌هایی که در جهت اصلاح حوزه صورت گرفته، سخن گفته‌اند. مطالبی در باره جلساتی که به عنوان گروه بحث و تحقیق داشتند و منجر به تألیف آثاری شد، همراه با آیین جلسهِ می‌مانیم.

در بیرون آمدن ژاپنی‌ها مرحوم نوربخش که در آن هنگام رئیس بانک مرکزی ایران بود و زمانی هم به وزارت دارایی رسید و با آرزوهای دراز در جوانی بدان‌جا رفت که همه باید برویم، همراه ژاپونی‌ها از دفتر وزیر خارج شد، ما به احترام نوربخش از جای برخاستیم و سری فرود آوردیم، ولی او بی‌اعتنا به سرکشی غرور خواست از پیش ما بگذرد، که من یاد غرورش را با این سخن با اشاره به وزیر نشاندم، کاش از این دفتر ادب و آداب آموخته بودید: و سخن حضرت خواجه درباره این کسان: «باده در ده چند از این باد غرور / خاک بر سر نفس نافرجام را».

دکتر نمازی، کار را به رئیس شورای عالی مالیاتی که خزانedar کل کشور نیز بود ارجاع داد و بخت من بود که کار من به این بزرگ‌مرد باشد، دفتر رئیس شورای عالی و خزانedar کل، که در گذشته مقامش در عرض وزیر بود و حال نمی‌دانم، سه اتاق داشت، دفتر خود او با میزی که لاید برای جلسات اعضاء شورا گذارده بودند و دفتر او و اتاقی دیگر برای ثبت نامه‌ها.

مالیاتی به سامان رسید، که دامنه رأی شورا که در حکم

نام افرادی که در آن دخیل بودند در اینجا آمده است. نیز نگاهی به بنای مسجد اعظم و پس از آن، و ذکر گوشه‌های از اخلاقیات مرحوم بروجردی که ضمن دوازده نکته بیان شده‌است (۱۵۰ ـ ۱۵۴). آنگاه از ارتحال آیت الله بروجردی و انعکاس آن سخن گفته‌اند. طبعاً به مناسبت بحث اصلاحات در حوزه، از شهید مطهری و اندیشه بلند ایشان سخن به میان آمده است. مسأله تخصصی شدن فقه در حوزه، مسأله بودجه روحانیت و دشواری های مربوط به آن، بحث سهم امام و مسأله عوالم زدگی، در ادامه آمده که حاوی دیدگاه‌های شهید مطهری و خود ایشان است. (تا ص ۱۷۴).

استاد بعدی ایشان آیت الله گلپایگانی است که باز در باره ویژگی های درسی و اخلاقی ایشان سخن گفته است. «به علاوه مواضع سیاسی او را از دیگران بهتر می‌پسندیدم... ایشان عالمی وارسته و متعبد ... متواضع و خوش برخورد بود» (۱۷۷). ایشان مواضع سیاسی آیت الله گلپایگانی را در دورانی که تقریباً مبارزه با شاه در حوزه علمیه محدود به ایشان شده بود، مورد توجه خاص قرار داده و به درستی تأکید دارد که آقای گلپایگانی در پیروزی انقلاب سه‌مهم بزرگی بر عهده داشت(۱۷۹). یکی از موارد مهم سرباز گرفتن طلبه‌ها بود که مواضع آقای گلپایگانی در این باره مورد توجه قرار گرفته است.

آقای امینی گزارشی ازسفر خود همراه با حضرات هاشمی، سعیدی، ربانی املشی به نجف آباد در سال ۱۳۴۴ دارد که همگی همان آیت الله منتظری بوده و به کورنگ رفته‌اند. حکایت این سفر هم از نکات جالبی است که آقای امینی به آن توجه کرده و می توان گفت که این قبیل گزارش‌ها، خاطرات ایشان را از دیگران متمایز می‌کند (۱۸۲).

از این پس، خاطرات ایشان وارد مسائل مربوط به شروع فعالیت های انقلابی در حوزه از سال ۴۱ به بعد شده و در هر قسمت، با یاد از رویدادهای مهم، خاطرات خود را درباره آنها بیان کرده است (تا ص ۱۹۶). از صفحه ۱۹۷ به بعد، یک مرور کلی روی رویدادهای سال‌های ۴۳ تا ۵۷ شده است. بحث «ولایت» و دفاع از آن که سوژه شماری از مخالفان حرکت های انقلابی، و عمدتاً علیه آقایان منتظری و بهشتی بود، مورد توجه، ایشان قرار گرفته و نکات جالبی را بیان کرده‌اند (۲۰۱ و به بعد)؛ به‌همین مناسبت، شرحی از جریان‌های فکری

در جامعه اعم از ماتریالیسم، روشنفکران مذهبی و غیر مذهبی، بیان کرده و یادی هم از شریعتی دارند. عنوانی به انجمن حجتیه اختصاص داده شده است (۲۰۷ ـ ۲۰۸). جریان جامعه مدرسین که آقای امینی از اعضای اولیه آن بوده و نامشان پای اطلاعیه‌های سیاسی از زمان آغاز حرکت‌های انقلابی به بعد آمده، موضوع بعدی خاطرات ایشان است (۲۰۹). کشف اساسنامه این گروه در خانه آقای آذری قمی، دستگیری ایشان و ماجراهای بعدی در ادامه خاطرات آمده است. ایشان به تدریج به مسائل سال ۵۶ رسیده و مروری بر رویدادهای دو سال انقلاب که از ارتحال حاج آقا مصطفی آغاز شد، دارند. در اینجا به پیروزی انقلاب رسیده و شرحی از کارهای ایشان خود در جامعه مدرسین ارائه کرده‌اند که مفصل است (۲۲۵ ـ ۲۲۹). بحث حوزه و نظام، و تدوین قانون اساسی به دنبال آن آمده و داستان ملاقات ایشان با امام در پاریس نیز به تفصیل نقل شده است(۲۲۴ ـ ۲۴۷). این قسمت‌ها البته کمی فاقد نظم است، زیرا مسائل دوران امام به سرعت رد شده و ایشان سراغ مسأله نصب و عزل آیت الله منتظری آمده‌اند (ص ۲۵۳ تا ۲۶۷). چنان که شمار صفحات نشان می‌دهد، آنچه در اینجا گفته‌اند بسیار ریز و جالب توجه است، مطلبی که خود ایشان شفاهاً فرمودند این بود که نکات دیگری هم در اینجا هست که باید بیان می کردم ولی امکانش در خاطرات فراهم نبود.

بحث بازنگری قانون اساسی، مأموریت‌های آقای امینی از طرف امام برای مناطق مختلف هم در ادامه آمده که همراه با نامه‌ها و احکامی است که در این باره صادر شده است (تا ۲۷۹). اداره مدارس آیت الله خنمنظری پس از ماجراهای مربوط به عزل ایشان، شرح مسائل مربوط به نامه ۶۸/۱۶ و نیز حضور ایشان در خبرگان و شورای بازنگری قانون اساسی از بحث‌هایی است که در ادامه آمده است. ارتحال امام، انتخاب آیت الله خمنهای به رهبری و مسائل مربوط به آن نیز در این قسمت نسبتاً مفصل بیان شده است. بخشی از آن مربوط به دیدگاه‌هایی است که در خبرگان در باره انتخاب آقای گلپایگانی و آیت الله خمنهای وجود داشته است (ص ۲۹۲). آقای امینی عضو ششورای بازنگری قانون اساسی بوده و در این باره، هم توضیحات تفصیلی داده‌اند (ص ۳۰۲).

زین پس آق‌سای امینی از دیگر مناصب خود نیز یاد کرده و تا امام جمعه شدن قم آمده است. همین طور

این که به امامت جماعت مسجد اعظم طی سالی‌های متمادی اشتغال داشته و دارند. در این دوره، ایشان همواره از منتقدان دولت بوده و به جانبداری از حقوق مردم پرداخته‌اند. همچنین از برنامه‌های درسی و تألیفی خود یاد کرده‌اند که تنوع آن جالبست، اما عمدتاً در حوزه دین و اخلاق بوده است. فهرستی از تألیفات ایشان در ص ۳۳۴ ـ ۳۳۵ آمده است. در انتها بخشی از سفرنامه‌های ایشان به نقاط مختلف دنیا درج شده که در نوع خود دلپذیر و خواندنی است؛ از جمله سفر حج ایشان در سال ۴۹ و سفرهای دیگر تمتّع و عمره (ص ۳۴۲ ـ ۳۴۷). اطلاعاتی در باره همسر و فرزندان نیز در صفحه ۳۵۱ آمده است «یک پسر و چهار دختر». پسر ایشان عضو هیئت علمی دانشگاه تهران در رشته زمین شناسی است. دختران هم غالباً تحصیل کرده‌اند. فهرستی از تقدیرنامه‌هایی که برای ایشان صادر شده است (پس از بازنده عدد) در آخرین دو صفحه کتاب آمده (ص ۳۵۲ ـ ۳۵۳).

بدین ترتیب خاطرات ایشان که در اینجا مرور سریعی بر آن شد، یکی از سودمندترین خاطراتی است که در حوزه علم و طی این سال‌ها منتشر شده است. باید بیفزایم، بنده از میانه دهه شصت در دفتر جامعه مدرسین، ایشان را ملاقات می کردم. آن زمان یعنی از سال ۱۳۶۴ به این طرف با مجله نور علم همکاری داشتم و چون دفتر مجله در کنار دفتر جامعه مدرسین بود؛ بنابراین همواره برای استفاده از ایشان و مرحوم آقای آذری و جناب آقای سعودی به آن دفتر سر می‌زدم. علاوه بر آن در کتابفروشی دوست عزیز آقای محمد تقی نصریان هم که آیت الله امینی قبل از ظهور ها می آمدند، خدمتشان می‌رسیدم. در آنجا از هر دری سخن به میان می آمد. طی همان سال‌ها، در بخش فرهنگ جامعه مدرسین در خدمت ایشان تلاش کردم تا در زمینه فرق و مذاهب، فعالیت مستقلی داشته باشیم که به جایی نرسید، جز آن که بنده همان‌جا به تاریخ تشیع علاقه‌مند شده و راه را ادامه دادم. به هر روی، طبعاً احساس بنده نسبت به آیت‌الله امینی طی سه دهه گذشته، می‌توانست مبتنی بر نوعی شناخت از شخصیت ایشان باشد. اعتبار و اهمیت آقای امینی به عنوان یک روحانی فرهنگ می مردمی، سبب شد تا بنده و دوستانم به احترام ایشان این جشن نامه را فراهم سازیم و به ایشان تقدیم کنیم.

او به استانداری به اراک برگسندت و سری به تأسف و رو به ما فرمود، که این آقا در فرانسه خوشخدمتی کرده و حالا پاداش می گیرد.

او در اراک به خطاهایی که دچار آمده بود، به دادگستری اخطارشر کردند. او گفت داستان را نرسد که استاندار را احضار کند و روز جمعه کسانی که برای این گونه غوغاها آمده شده بودند و هنوز هم، با آجر این گونه دادگستری رفته و جلو در دادگستری را بالا آوردند، وزیر که خود قاضی بود، این کجرفتاری را تاب نیاورد اما ناچار او را به استانداری بندرعباس برگزیدند، که آنجا بر سر غارت، آنچه در کیش بود با امام جمعه محل به جان هم افتادند و جناب احمد مدرس زاده، مأمور رسیدگی به این مسأله شد ولی او رفتن خود را، موکول به اذن امام خمینی کرد، که چون به حضور امام رفت، گفت: تا من بدان شرط می‌روم که اگر امام جمعه هم مقصر باشد، گوشش را بگیرم، مدرس زاده نقل می‌کرد، با این سخن امام تکانی خورد، که احمد آقا که او هم در حضور بود گفته بود تصور کردم، که امام از سخن تو به خشم دچار گشته‌اند، اما امام فرمود گوشش را می گیری در صورت درست بودن سرش را بزن.

مدرس زاده، از شادروان سرهنگ علی اصغر دژبخش، که اولین رئیس شهرنای فارس پس از انقلاب گردید، درخواست، که او را همراهی فرماید، رفتند و روشن شد هر دو مقصر بوده‌اند. این پتر از آن و آن پتر از این و سخن حضرت خواجه این: ترسم که روز حشر عنان بر عنان رود / تسبیح شیخ و خرقه رند شراب‌خوار.

فرهنگ

چهارشنبه ۶ آبان ۱۳۹۴/سال نودم ـ شماره ۲۶۲۸۹

ویژه فرهنگ تاریخ و تمدن ایران و جهان/ ۲۲۲ **اخبارات**

تحقیق

اسلام‌وادیان از نگاه کارن آرمسترانگ/۲

دیدگاه‌های یک محقق

کارل در مورد جوانانی که به گروه‌های جهادی می‌پیوندند، می‌گوید: جوانانی که به‌سوی گروه‌های جهادی می‌پیوندند دید خاص مذهبی ندارند آنها می‌خواهند از رنجی که به این گروه از مسلمانان می‌رود، بکاهدان!

در مورد اینکه چه فرقی در گذشته بین اسلام و مسیحیت وجود داشت عقیده دارد:اسلام اولیه در همهٔ جهان نفوذ داشت، بعد از فروپاشی امپراطوری رم (IMPerio RomaNo) تمدن اسلامی اروپا را فراگرفت برخلاف حضرت مسیح حضرت محمد(ص) صاحب دولت و قدرت هم بود. اسلام باعث شد که بعد از قرن ۱۴ تمدن کلی اروپا را فرا گیرد. در مورد حجاب و منع آن در فرانسه جواب میدهد منع حجاب مانند منع دیگر آزادی‌های بشری نباید صورت گیرد.

درومرد فوندمنتالیسم می‌گوید: fundamentalismos در اسلام بنیادگرانی وجود نداشته در سال‌های اخیر بوده که این کلمه و این موج بزرگ شده است اسلام دین صلح و مدارا بوده است.

در حالی که مسلمانان اغلب قرآن خود را می‌خوانند ولی مسیحیان کمتر به خواندن انجیل می‌پردازند. مردم دنیا هنوز مذاهب را خوب نمی‌شناسند. در حالی که در قرآن و انجیل خیلی به مدارا و انسانیت پرداخته شده است. حقوق زنان هم از آن جمله است. انجیل و قرآن پیام‌های زیادی برای زنان قائل است و دارد: زنان را والا می‌شناسد و به حقوق‌شان احترام می‌گذارد. در جواب اینکه: می‌گویند جنگ‌های زیادی توسط مسلمانان و مسیحیان شده است نظرش چیست می‌گوید: جنگ‌های جهانی اول و دوم، هولوکوست، بمباران شیمیائی هیروشیما، کشت و کشتار انقلاب فرانسه و خیلی از جنگ‌های دیگر مگر مذهبی بودند؟ برعکس دین و ادیان داشتن جلوی خشونت غیر حقیقی را می‌گیرد. بشر خودش جنگ طلب است بوسیله مذهب می‌تواند مداراگر شود، کلا باید ادیان و روابط و مسائل آن را و به خصوص دین اسلام را شناخت بعد درباره اوصول و روش‌های آن صحبت کرد.

باید بگویم که در قرون اولیه موزه و سینما و غیره نبوده است این ادیان بوده که روح بشری را آرامش می‌بخشیده‌است.

در مورد دولت‌های خشن در کشورهای اسلامی می‌گوید: دولت‌هایی که در کشورهای خاورمیانه و آفریقا مسلمان بوده‌اند این رهبرانشان بوده که بدور از قوانین اسلام دیکتاتوری کرده‌اند نظیر اتاتورک در ترکیه رضاخان (شاه پدر) در ایران و مثلاً مبارک یا فشاری که مخالفانش ابراز کرده‌اند. اسلام دینی نیست که به نام آن با مردم با خشونت رفتار شود.

می‌گویند رضاخان ارتشیان حاوی سلاح را برای از سر گرفتن ووسری زنان دست خالی به کار می‌برده است. و یا اتاتورک نسل کشی می‌کرده است. و آخرین ستوال درباره اخراج مسلمانان و یهودیان از اسپانیای قرن ۱۵ به بعد است؟ می‌گوید: شاهان کاتولیک اسپانیا در تاریخ تمدن جهان اشتباه بزرگی کرده کشور را از تعدد فرهنگ‌ها multi colctrul جدا کردند. در حالی که اسپانیا می‌توانست مانند اوایل اسلام کشوری با فرهنگ‌ها و مذاهب مختلف باشد که مردم در کنار هم در صلح زندگی می کردند و هر کس کار و فکر خود را داشت و کشور در تمدن و رنگ فراوان بود، در اسپانیا ۸ قرن در حکومت مسلمانان جنگ بین مسلمان و یهودی و کاتولیک وجود نداشت.

ایراندخت صادقی‌وند

کتاب

شهرام تقی زاده انصاری

دیدرو می گوید: «خداپرستان بسی بهتر از ارباب دیانت می توانند ملحدان را عاجز کنند»... اولیای دین خود را از میان مردم دور کرده و آنها را به معابد روانه ساختند، چنانکه گویی بیرون از معبد خدا نیست. در واقع معابد برای مردم نزد خدا حجاب و حصار شده اند. پس بگوئید، خدا نیست و یا تصدیق کنید که همه جا هست».

استاد جعفری می فرماید: «حقیقت امر این است که، استعداد علمی و فلسفی دیدرو به آن اندازه ای نیست که اثبات خدایش بر له الهیون و نفی خدایش بر علیه آنها و برله مادیون بوده باشد. بلکه نویسنده با اطلاع خیلی کمتر از لاینیتز در مقابل خلاف معقول ها و خرافات کلیسا واقع شده بود و به همین جهت شکوک دیدرو درباره خدا نیز مسموع افکار دقیقه نیست و به هر حال از جنبه ماده فلسفی، دیدرو مادی احادی است.

فیلیستی دو لایمه (۱۸۵۴ - ۱۷۸۲) فرانسه - دلیل ملحد بر انکار مبدأ حقیقی از عجز و ناتوانی اوست، و ناسازگاری وجود چنان خدایی با شرور طبیعی و خلقی، ولی با این وجود، این مادی به اموری ایمان آورده که هرگز آنها را نفهمیده است از قبیل جاذبیت، انتقال حرکت، ماده، فکر، عجب احمقی است. اگر شخص مادی یک دانه شن را برای من تعریف کند، من خدا را به او می فهمانم»

احتمال می رود که مقصود لامنه الزام جدلی مادیون بوده باشد نه اینکه خود عقیده داشته است که به جهت ناتوانی از معرفت حقیقت خدا را منکر می شود. پس ماده خارج را هم باید منکر شود زیرا حقیقت آن هم قابل تعریف نیست. سپس استاد می پردازد به افکار و حالات دیدرو و به او انتقادهایی وارد می سازد. و بعد افکار یوهان فریدریش هربارت، چارلز نودیر، ژان ماری گویو، ویلیام جیمز و کریستیان وولف را نقل و شرح کرده و مورد انتقاد قرار می دهد.

۲ - مفاهیم نیرو انرژی حقایق خارجی

۱ - هرمان لوتسه

۲ - هربرت اسپنسر (۱۹۰۲ - ۱۸۲۰) انگلستان - «عقل در برابر جواب به سوالات علمی عاجز است و نمی تواند برای خود چاره ای پیدا کند» و یا «گرچه قدرت نشان دادن ماده را در حال جذب و دفع که در آن واحد صورت می گیرد نداریم، ولی از اعتقاد به آن ناچاریم»

«قوه چیست؟ خیال نمی کنم، علم شما را با جواب صحیحی اقناع کند».

استاد می گوید با نظر به سوالات فوق معلوم می شود که نظر به معرفت حقیقت خارجی بوده و در مقابل اظهار ناتوانی در معرفت آن نموده است، پس به نظر می رسد که او جرم فیزیکی و موضوع پدیده های خارجی را مجهول می دانسته است.

استاد سپس گفتار اسپنسر درباره علوم و فلسفه را مطرح کرده و شرح و نقد می کند.

۳ - کلبوم استوالد: مجموعه انرژی، مبدأ تمام اشیاء است.

۴ - آلفرد فوویه

۵ - کهن و نظر او

۶ - پیردوهم؛ او طرفدار انرژیست.

۷ - مایر؛ او نیز طرفدار پیردوهم است.

۸ - هرمان فون هلمهولتز؛ «چون کار و حرارت و الکتریسیته به یکدیگر مبدل می شوند، پس آنها صور مختلف چیز معینی هستند و ما، آن را به صورت نماد حرارت، نور، کار مکانیکی، انرژی شیمیایی و الکتریسیته می بینیم. اینها هم انرژی هستند»

۳ - مطلق مجهول، آگنوستیسیسم

در این قسمت فقط به مشاهیر مهم این حوزه می پردازیم:

۱ - مونتنی (۱۵۹۲ - ۱۵۳۳) فرانسه - «ما هرگز از وجود اشیایی که حواس به ما نشان می دهد مطمئن نیستیم».

«یگانه خردمندی آن است که قضاوت خود را متوقف نمائیم و هیچ چیز را به طور مجزا تصدیق نکنیم، من می توانم بگویم که فلان چیز دارای فلان صفات است و یا فلان چیز دارای فلان ارتباط می شود»

«موضوع علم فقط حرف است و به جز حرف چیزی نیست. می دانیم سنگ جسم است، ولی جسم چیست؟

جسم جوهر است، جوهر چیست؟ و غیره، این مسأله به جایی پایان نمی یابد»

پیرامون «ارتباط انسان - جهان» اثر علامه جعفری / ۶

پیرامون ماده

استاد در ادامه به شرح افکار و آراء مونتنی پرداخته و آنها را شرح و نقد می کند.

۲ - بلز پاسکال (۱۶۶۲ - ۱۶۲۳) فرانسه - «تعیین اشکال و حرکات و ترکیب آلی موجودات خنده آور است زیرا قابل فهم نبوده و نمی توان آن مجهولات را حل کرد»

ماده فلسفی و جرم فیزیکی - پاسکال می گوید: «من نیز مانند دکارت معتقدم که گذشته از ذات باری تعالی دو قسم وجود محقق است، یکی وجود جسمانی که حقیقتش تعقل است و در جنب وجود روحانی به کلی ناچیز است، انسان از لحاظ جسمانیت حقیر و فقیر و صغیر ولی از جهت عقد و روحانیت بزرگ است»

خلاصه، پاسکال تعریف دقیقی از دو معنای ماده فلسفی و جرم فیزیکی نداده است و فقط مسئله بعد و امتداد را مطرح کرده است.

۳ - پیر بیل (۱۶۴۷ - ۱۷۰۷) فرانسه - «عقل انسان بسیار محدود و از ادراک حقایق مطلق عاجز و جز معلومات نسبی نمی تواند در یابد»

او در مورد ماده فلسفی و جرم فیزیکی چیزی نگفته و در مورد جرم فیزیکی ادراک نسبی را قابل است.

۴ - ایما نوبل کانت (۱۸۰۴ - ۱۷۲۴) آلمان -

لازم به اشارت است که چون فلسفه کانت مهم و در این کتاب هم طولانی شرح و تفسیر و نقد شده است، لذا نمی توان آن را خیلی خلاصه کرد. به این دلیل ما از این کار دست بر می داریم و فقط گفته ای از او را برای نمونه عرضه می داریم:

« من نه سوفسطایی هستم و نه اصالت تصویری و نه نفی موجودات می کنم؛ نه منکر خدایم و نه علم و فلسفه را بی معنی می دانم. من در عقل صراف می کنم و میزان آن را می سنجم و حدودش را معین می کنم تا معلوم شود که دست عقل به کجا می رسد و به کجا نمی رسد. من می گویم فهم و عقل ما از موجودات فقط ظواهر و عوارض را ادراک می کند و تنها می تواند علم به امور طبیعی را در یابد؛ یعنی آنچه به تجربه در می آید و اگر مبانی را از ما بگیرند دیگر برای تعقل موضوعی در دست نخواهیم داشت. من نمی گویم که عقل چیزی

نمی فهمد بلکه اثبات می کنم که ما بدون مباشرت عقل چیزی درک نمی کنیم و اگر عقل نباشد، حس هیچ کاره است....»

۵ - آگوست کنت: «در مرحله واقعیت (از مراحل سه گانه) عقل اتحاد و وصول به معارف عالیه را ادراک می کند؛ در این صورت اهتمام و کوشش خود را تنها صرف پدیده ها و اکتشاف و ترتیب قوانین آن پدیده ها می کند»... «فلسفه تحقیقی تنها شناسایی عده ای از قوانین اکتسابی فعلی است و نه تمام قوانین وجود»

استاد جعفری می نویسد: افکار بشری با هر قدرتی که داشته باشد نمی تواند خود را از یک عده مسایل و مفاهیم عالیه که دامن گیر بشر است، کناره بگیرد؛ بلکه تا حال نتوانسته است یک عده معلومات جز می درباره آن مسایل را انتخاب نموده و ارائه دهد. پس نمی توان خود را از نتایج ضروری افکار دور نگه داشت. ضمناً تمام علوم فعلیه و تحقیقه سرانجام به مفاهیم مطلق و مسایل عالیه برخورد خواهد کرد. به این دلیل آگوست کنت می خواسته چاره ای بیاندیشد و این خود مستلزم آن است که مطالب تحقیقی تمام آرمان ما را در مدرکات و معلومات بر نیآورد، گر چه چاره ای که متدولوژی کنت برای این پیش بینی و نفوذ روحی پیش بینی کرده بود کافی و قانع کننده نیست با اعتراضی که فلسفه و علوم در این باره پس از زمان کنت می کند.

استاد جعفری در ادامه به شرح و نقد فلسفه کنت می پردازد.

۶ - جان لاک: «فکر اشیاء را بدون واسطه معانی که متمرکز در ذهن است درک نمی کند؛ پس چگونه فکر تصدیق می کند که معانی مخلوقه خود مطابق واقع است؛ بلکه چگونه قضاوت می کند که اشیاء واقعیت دارند.» پس حقیقت تنها در مطابقت معانی است با اشیاء واقعی و مقصود از معانی مفاهیم مفرد بسیط است»

۷ - جان استوارت میل:

استاد جعفری با استناد به گفتار میل می گوید از کلمات میل نمی توان تصدیق وجود خارج را تحصیل کرد بلکه تمام مستقل های خارجی اعم از درون ذات و برون ذات مولود استمرار احساسات است. این معنای میل بی شبهات به خیال و عادت دیوید هیوم نیست. پس لازمه استدلال و دعوای او در این باره انکار واقعیت ماوراء احساس است ولی تعجب در این است که اعتراضی از میل درباره سیستم انکار واقعیت بر کلی نقل شده است.

۸ - مند و بیسران: مطالعه در جوهر نفس چنان که حکما قید می کردند، بیهوده است چون جوهر را نمی توان فهمید.

۹ - لارو میگیر، لاسه، ریل، دورنیگف آوناریوس از دسته تحقیقین هستند.

۱۰ - امیل بوترو

۱۱ - هوسرل: او طرفدار مکتب «فونمولوژیسم» «پدیدارشناسی» است. این مکتب بر اساس ریاضیات و اتفاق عقول در نتایج آن است. او از سیستم دکارتی استفاده کرده و بدون شک دستوری دکارت اثبات می کند که تنها آنهایی که با وضوح تمام به شعور نزدیک می شود باید با استدلال و حکم به ثبوت ماهیات از راه حدس بوده باشد.

۱۲ - برنارد بولزانو

۱۳ - ولتر: « - جوهر - چون ما نمی توانیم هیچ معرفتی جز از راه تجربه به دست آوریم، پس محال است بتوانیم بدانیم ماده چیست؟ ما خواص این جوهر را می بینیم و لمس می کنیم ولی کلمه جوهر

شهرام انصاری

بما می گوید که این چیز پنهانی برای همیشه برای ما مجهول خواهد ماند و هر چه هم از ظواهر آن کشف کنیم، باز کشف آن چیز پنهانی برای همیشه مجهول خواهد ماند»

استاد جعفری انتقادهای بجایی به افکار ولتر دارند که در این مختصر زمان نمی گنجد و ما از آن صرف نظر می کنیم

۱۴ - ژان ژاک روسو: «برخی از مسایلی که برای انسان مطرح می شود، از لحاظ ما بی اهمیت هستند. در حقیقت، این مسایل نظری هستند مانند آیا دنیا متناهی است؟ یا نامتناهی؟ آیا ذرات شناخته شده یا عناصر مفصل؟ اینها معماهای خوبی برای اذیت کردن مغز انسان است ولی بکلی بی فایده هستند و حل آنها مربوط به ما نیست.

۱۵ - فرانسس هربرت برادلی:

۱۶ - ژرژ سانتایانا

۱۷ - ژوزف دو مایستر

۱۸ - آرنولد گلیکنس

۱۹ - امو (فیزیکدان روسی): «جهان درون اتم خواصی را آشکار می سازد که شاید با آنچه مضامین فیزیک قدیم به دست می دهد، فرق داشته باشد. ... ما تاکنون در کنار خود حقیقت بودیم و آن را می شناختیم ولی این حقیقت یکباره از ما دور شد و حدس زده نمی شد»

استاد می فرماید که امو دارای نبوغ علمی و هوش سرشار بوده است. گویا مشکلات نیمه اول قرن بیستم را می شناخته و حدس زده است که چگونه تکثرات مبدل به واحد غیر قابل تجزیه می شود و چگونه ماده و جرم فیزیکی مانند مهمان ناخوانده با مقتضای معهود خود در کتب فیزیک و فلسفه با وضع حجت آوری رو به روی خواهد شد»

۲۰ - آندری لالاند:

۲۱ - آنتوان کرنو

۲۲ - البور لدژ

۴ - «عقل کلی، ادراک»

۱ - جرج برکلی: «معارف بشری با افکاری است که از ناحیه حواس ادراک می شوند و یا از ناحیه حافظه و تخیل صور و عواطف و کوشش های باطنی»

چون فلسفه برکلی نیز نسبتاً طولانی و مشکل است، در اینجا نمی توان شرح و تفسیر و نقد استاد جعفری را روای کاغذ آورد.

۲ - گئورگ ویلهلم هگل: «حقیقت و خود هستی به جز عقل با علم چیز دیگری نیست و درون ذات و برون ذات همه مظاهر او در درون او و در واقع حالات او مخلوق او هستند. مذهب من اصالت عقل یا اصالت علم مطلق است. من هم حکمای پیشین را حق می دانم و اختلافات آنها در اعتباراتی است که آنها در نظر گرفته اند»

ششرح و نقد و بررسی استاد جعفری در مورد هگل را نمی توان در این مختصر جا آورد چون فلسفه هگل هم مهم و هم مشکل است.

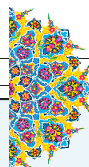
۳ - نیکولاس مالبراش: انسان معرفت به اجسام مادی ندارد ولکن صور (مثل) فکری آنها را که در مبدأ اول موجود است می فهمد.

۴ - شوپ، فون لکلیر، ریمکا، ویکتور کوزان

۵ - ارنست رنان: طرز فکر او شبیه طرز تفکر هگل است، او اصالت تصویری است و خدا را مطلوب تصویری غیر محسوس می داند، حقیقتی است که در کل است، ادراکی که در متن جهان نهفته است. به عبارت دیگر خدا همان کل است یا کل همان خداست.

۶ - برناردو بوزانکیت، رویس، بندتو کروچه. او متأثر از فلسفه مارکسیسم است ولی تفسیر تاریخ بر پایه اقتصاد را قبول ندارد یا چنان که جنبه مادیت آن را هم انکار نمود و گفت: حقیقت عقل است نه ماده.

اعتراف

الناز بی سپار

اشاره: آنچه می‌خوانید بخش‌هایی از خاطرات حسن نظری غازیانی از افسران حزب منحل توده است که وقایع بحران آذربایجان در سال ۱۳۳۴ معروف به حکومت خودمختار را به قلم آورده است. از مقایسه این متن با متون دیگر به این نتیجه می‌رسیم که نوشته غازیانی سندی است مستند و مستدل که بسیاری از مسائل آن یک سال را روشن می‌کند.

این جوانان را دکتر بهزادی، دبیر حزب توده در شهرستان بندر انزلی و مهندس محمدزاده که از بودن مرتضوی و من در زنجان و میانه آگاهی داشتند، به نزد ما فرستاده بودند.

این اندیشه درستی بود، اما ما سلاحی نداشتیم تا در اختیارشان قرار دهیم. از این رو می‌بایست به یاری نیروهای خودی یگان‌های ارتش شاهنشاهی در گیلان را خلع سلاح نموده و اسلحه آنان را به مبارزان گیلان بسپاریم...

ما نقشه خود را تکمیل نموده و در آغاز ماه آذر، هنگامی که ژنرال دانشیان ناموفق و با روحیه‌ای نگران از تبریز برگشته بود، به وی نشان دادیم و گفتیم باید از پیشه‌وری بخواهیم تا اجازه اجرای آن را به ما بدهد و ستاد تبریز را موظف به کمک‌رسانی به ما بنماید. غلام یحیی و مرتضوی باور نمی‌کردند که پیشه‌وری روی موافق به ما نشان دهد، زیرا او نمی‌خواهد بهانه‌ای به دست تهران بدهد که موجب به تأخیر انداختن انتخابات مجلس گردد.

قاضی و من عقیده داشتیم که اگر پیشه‌وری موافقت هم ننماید ما باید به چنین شبیخونی و رفتن به گیلان تن در دهیم، زیرا راهی جز این برای خنثی کردن برنامه جنگی تهران به چشم نمی‌خورد... و اکنون چه کسی باید به تبریز رفته و پیشه‌وری و ستاد تبریز را متقاعد سازد؟

باز هم دانشیان، مرتضوی و قاضی بر این باور بودند که من چون پیشه‌وری را از چند سال پیش می‌شناسم و او هم برای گفته‌هایم ارزش قائل است، باید به تبریز رفت و وی را متقاعد سازم! از این رو، من روز پنجم آذرماه با راننده‌ام و با در دست داشتن نقشه جغرافیایی زنجان، قزوین، میانه، گیلان و بخشی از مازندران و تهران و برنامه شبیخون به نیروهای ایران و راه یافتن به گیلان و مسئله دستگیری نامرسان ارتش و اطلاعاتی که از وی به دست آورده بودیم، به تبریز حرکت کرده و یکسر به نزد پیشه‌وری، در دفتر کمیته مرکزی، خیابان ستارخان رفته و علت آمدنم را برایش شرح دادم. او گفت: فردا صبح، اول وقت به دفترش بیایم تا در حضور پادگان و ژنرال پناهیان، رئیس ستاد، نقشه آماده شده را مطرح سازم.

فردای آن روز من به دفتر سر زدم و مدت دو

ساعت با آنان به گفتگو نشستیم. در پایان گفتم ما اکنون در یک بازی سیاسی و نظامی وارد شده‌ایم و باید مانند بازی شطرنج به «شاه کیش» بدهیم تا او به فکر دفاع از خود بیفتد. شاه در این بازی «تهران، پایتخت کشور» است و ما با تهدید تهران می‌توانیم خطر را از تبریز برطرف نماییم...

پیشه‌وری از سخنانم خوشحال شد و پرسید: واقعا شما داوطلب برای چنین کارهای خطرناک دارید؟ پاسخ دادم: بی‌شک! و او از پادگان و ژنرال پناهیان خواست تا نظرشان را ابراز دارند. پادگان آن را پذیرفت؛ اما پناهیان با کمی سرجنباندن گفت:

آنها قول موافق داده‌اند و امکان دارد همین روزها این سلاح‌ها به دستمان برسد، زیرا بدون داشتن سلاح کافی و برتر نسبت به سلاح‌های نیروهای اعزامی تهران، من که خودم را کنار می‌کشم، چون که مطمئنم شکست خواهیم خورد و نقشه شبیخون شما فقط می‌تواند حمله عمومی ارتش ایران را چند روزی به تأخیر اندازد...

تنها واکنشی که شوروی‌ها نشان دادند، پخش گزارشی از بخش فارسی رادیو باکو پیرامون تمرکز ۱۸ گردان نیروهای ایران برای یورش به آذربایجان بود که تهدیدهای توخالی به همراه داشت...

سندی دستاورد از بحران آذربایجان به قلم حسن نظری

نقشه شبیخون

بد نیست! به شرطی که رفقای شوروی هم به ما کمک نمایند و اگر کمک نرسد، ارتش ایران در عرض دو ساعت به تبریز می‌رسد! اما من باور ندارم که ارتش ایران از راه میانه به تبریز حمله کند، نقش اصلی حمله از طریق مراغه است که موانعی بر سر راه تبریز ندارد! با اینهمه، من باز هم تکرار کردم که یورش اصلی از راه میانه صورت خواهد گرفت، زیرا جاده‌های خوب، راه‌آهن و تلفن و تلگراف برای تحرک بهتر ارتش وجود دارد و این راه به تهران که مرکز تدارکات ارتش است

نزدیک‌تر می‌باشد تا مراغه...

پس از پایان گفت و شنود، پیشه‌وری به من سپرد که در این باره با هیچ کس از دوستان افسرم صحبت نکنم و چند روزی منتظر دستورش در تبریز بمانم تا او نتیجه قطعی را به اطلاعم برساند. پناهیان و من از دفتر پیشه‌وری بیرون آمدیم و او به من گفت: فلانی «عروسی در پیش داریم!» پرسیدم: عروسی چه کسی؟ پاسخ داد که وی با رفقای شوروی پیرامون پیشنهاد ما دایر به بازگرداندن سلاح‌های پس گرفته از آذربایجان، مذاکره کرده و

من چند روز در تبریز ماندم و همه روزه به دفتر پیشه‌وری و پادگان سر می‌زدم تا از کامیابی آنان نزد رفقای شوروی آگاه گردم. در همان نخستین دیدارم با پادگان، پس از گفتگوی چهار نفری، به من گفت که پناهیان اصلا به نقشه شما باور ندارد و دیروز عصر به پیشه‌وری و من گفت: اینها در میانه نشست، نقشه شبیخون تهیه می‌کنند، اینها بچه‌اند و معنای شبیخون و یورش به گیلان را نمی‌فهمند، تا رفقای شوروی به ما کمک نکنند، هیچ کاری از دستمان ساخته نیست و ارتش ایران می‌تواند در عرض دو ساعت از راه میانه به تبریز برسد...؟!

در پنجمین روز توقفم در تبریز به پاک کردن اسلحه خود در خانه‌ام دست زدم. راننده‌ام نیز در برابر رادیو نشسته و به نوازی موسیقی فرستنده رادیو تبریز گوش می‌داد. من پس از پاک کردن اسلحه کمری از همسرم خواش کردم تا تفنگ برنوی کوتاه را که در اتاق دیگر بود، به من بدهد، تا آن را نیز پاک کنم. او نیز بدون اینکه بداند خشاب تفنگ پر از گلوله است، «گلنگدن» را می‌کشد و رو به راننده‌ام کرده و می‌گوید: «عباس بزnm» با

گفتن این جمله صدای دهشتناک در رفتن گلوله و اصابت آن به شانه راست راننده و داغان شدن رادیو و افتادن همسرم روی فرش اتاق... در عرض چند ثانیه فضای غم‌انگیزی به میان آورد. من پیش از همه گلوله‌ها را از خشاب تفنگ بیرون ریختم و به فکر پانسما موقتی راننده‌ام افتادم تا وی را به پزشک برسانم. خوشبختانه در نزدیکی منزلمان مطب پزشکی را سراغ داشتم که توانستم با شتاب راننده زخمی را به نزد وی برسانم.

دکتر پس از معاینه و زخم‌بندی کردن گفت: این عباس شما خیلی شش‌انس آورد که گلوله استخوان‌هایش را خرد نکرد و این زخم سطحی است و پس از چند روز خوب خواهد شد... باید هر روز برای تعویض پانسما به مطبم سر بزنم... و چند روزی سر کار نروم.

من عباس را با ماشین به منزلش رساندم و سیصد تومان به مادرش دادم و خواهش کردم تا از پسرش خوب پذیرایی نماید.

روز یازدهم آذر از کمیته مرکزی مرا خواستند و من نیز بی‌درنگ خود را به دفتر پیشه‌وری رساندم. در راه می‌اندیشیدم که حتما شوروی‌ها روی موافق نشان داده‌اند و می‌خواهند این موضوع مهم را به اطلاعم برساند و بگوید که ما می‌توانیم نقشه خود را آغاز کنیم. به دفتر پیشه‌وری وارد شدم، او سراسیمه و با نگرانی به من گفت: واقعه غم‌انگیزی در قافلانکوه رخ داده؛ دیروز قاضی اسدالهی را سربازان ارتش ایران با تیر زدند و من دستور داده‌ام تا جنازه‌اش را به تبریز بیاورند، و تو باید فوری به میانه برگردی و از خراب شدن روحیه فداییان و سربازان جلوگیری به عمل آوری! از رفقای شوروی هم هنوز پاسخی نرسیده است.

گفتم: ما نقشه را بدون موافقت آنان آغاز خواهیم کرد. گفت: من نمی‌دانم و تو هم به من چیزی نگفتی، هر کاری می‌خواهید انجام دهید...! بی‌درنگ به خانه‌ام برگشتم و پس از خداحافظی از همسر و دوستانم، بدون راننده به میانه برگشتم. در میان راه تبریز - میانه به کامیونی که جنازه قاضی اسدالهی را به تبریز می‌رساند برخوردیم. برادرش رضا قاضی مأمور رساندن نعش برادرش به تبریز بود. چهره‌اش بسیار اندوهناک بود و از جریان کشته شدن برادرش اطلاع درستی نداشت، فقط می‌گفت: در نزدیکی نوروزآباد کشته شده است.

در طول راه، همواره در اندیشه اجرای نقشه شبیخون بودم تا انتقام خون قاضی را از جنایتکاران ضدانقلابی بگیرم... فکر می‌کردم، آیا بدون محمود می‌توانیم برنامه را انجام دهیم؟!... به ویژه رفتن به گیلان و رهبری گردان پیاده که می‌بایست به دست او صورت می‌گرفت، برایم دشواری به میان آورده بود، زیرا در میان افسرانی که می‌شناختم هیچ کس را به کاردانی و شجاعت وی نمی‌یافتم...

ادامه دارد

زبانزد / زهرافراہانی

«م»

مار چون کهن شد

* ما را به سخت جانی خود این گمان نبود.
* ما را بهشت صحبت یاران همدم است.
* ما را چه از این قصه که گاو آمد و خر رفت!
* ما از پونه بدش می‌آیدم سوراخش سبز می‌شود.
* ما افسای را هم مار کشند.
* ما افسون بردار نیست.
* ما اگر هزر دارد پادزهر هم دارد.
* ما را نه از آن خمیر نه از این فطیر.
* ما را هم از این قذک قبایی است.
* ما را هم از این نمک کلاهی است.
* ما را همه از برای خود می‌خواهند!
* ما را بی‌پایی بیش از آن دود که گوش خزک با هزار پای.
* ما را بد به از یار بد.
* ما را بد زخم از زند بر جان زند

یار بد بر جان و بر ایمان زند
* ما پوست می‌اندازد، خوی نمی‌اندازد.
* ما پیسه مار پیسه زاید.
* ما را راست نشود به سوراخ نرود.
* ما چون کهن شد افعی گردد.
* ما را خاک هر زمینی را بخورد به رنگ آن زمین می‌شود.
* ما خانه را به دست همسایه بگیر!
* ما دارد مهره و در اصل خود بدگوهر است.
* ما را به دست دیگران باید گرفت.
* ما که پیر شد قورباغه سوارش می‌شود.
* ما که زخمی شد باید از سوراخ بیرونش کشید.
* ما گزیده از ریسمان سیاه و سفید می‌ترسد.
* ما را گیر را در آخر مار کشد.
* ما مرده نگزد.
* ما را گوید که: تو را زخم زنم، اما ترس از دل تو نتوانم برداشت.

* ما را هر کجا کج برود توی لانه خودش راست می‌رود.
* ما را ریگ ته جوییم دیگران آب گذرا.
* ما ریگ ته جوییم، شما آب روان.
* ما ز ندرانی بیشتر از این نمی‌میرد!
* ما ز یاران چشم یاری داشتیم.
* ما ست بریزد جاش می‌ماند، دوغ بریزد چی می‌ماند؟
* ما ست: بندی هم قالب می‌خواهد.
* ما ست ترش از تغارش پیداست.
* ما ست را که خوردی کاسه‌اش را زیر سر بگذار.
* ما ست را میمون می‌خورد، ته کاسه‌اش را به ریش بُز می‌مالد.
* ما ست و دروازه هر دو را می‌بندند.
* ما ستی که ترش است از تغارش پیداست.
* ما ست رفت، تاس هم رفت.
* ما سی خودمان، شما سی خودتان.
* ما شاهد آوردیم که خرما از کرگی دم نداشت!

چهل سال پیش...

تمامی مطالب از روزنامه اطلاعات روز سه شنبه ۶ آبان ماه ۱۳۵۴
(برابر با ۲۲ شوال ۱۳۹۵، ۲۸ اکتبر ۱۹۷۵) نقل شده است.

رشوه خواران عباس آباد چک ۵۰۰ هزار تومانی را به
شرخر فروختند

ماجرای سوء استفاده در سازمان‌سازی عباس آباد
با پیدا شدن، مکالمات سوء استفاده کنندگان، وارد
مرحله جدیدی شد.

مراجعه مالکان اراضی عباس آباد به مقامات شهرداری و بازرسان شاهنشاهی موجب کشف یک راز بزرگ دیگر در پرونده سوءاستفاده کنندگان شده است. این راز حاکی است که سوءاستفاده کنندگان چک پانصد هزار تومانی یک راشی را با یک شرخر معر و فخر وخته‌اند.

درفرودگاه بزرگ تهران ترن برقی بکار می افتد

برای احداث فرودگاه بزرگ تهران بیش از یک میلیارد و سیصد میلیون ریال اعتبار تامین شد که قسمتی از این اعتبار صرف پرداخت بهای زمین‌های زارعین و مالکین اراضی این فرودگاه می‌شود.

اراضی فرودگاه جدید تهران بیش از ۱۲۰ میلیون متر مربع است که چند میلیون متر مربع آن به زارعین تعلق دارد.

این اراضی به قیمت عادلانه از مالکین خریداری می شود و تا موقعی که بهای اراضی پرداخت نشده برای تولید محصول کشاورزی در اختیار زارعین باقی خواهد بود.

فرودگاه جدید جدید تهران با ترن برقی به مرکز شهر مربوط میشود و از اراضی آن بخشی وسیع پیش بینی شده است که احتیاجات ترافیک هوایی بیست سال آینده را تأمین می‌کند.

محلات قدیمی با ۲۰ میلیارد ریال نوسازی می شود

وزارت مسکن و شهرسازی برای شروع
نوسازی محلات قدیمی شهرها دو میلیارد تومان
از دولت تقاضای اعتبار کرد و در صورتیکه این رقم
در بودجه سال ۱۳۵۵ پیش‌بینی شود کار نوسازی
محلات قدیمی پس از سالها صحبت وارد مرحله
عمل خواهد شد.

برای اجرای طرح‌های نوسازی محلات، نخستین نیاز مربوط به وجود تعدادی واحد مسکونی میشود تا ساکنان محلات قدیمی موقتاً به خانه‌های دیگری انتقال یابند و سپس ساختمان آنها تخریب شود و طرح‌های جدیدی جایگزین گردد.

مردم بیروت به نقاط کوهستانی فرار میکنند

بیروت - خبرگزاری فرانسه - رویترز - با وجود هشتمین اعلام آتش بس در لبنان نبردهای خیابانی در شهر بیروت همچنان ادامه دارد.

تاکنون، هزاران لبنانی که قادر به ترک کشور شده‌اند، به سایر کشورهای خاورمیانه گریخته‌اند. فقط در حدود ۴۰۰۰۰ تن از لبنانی‌ها به سوریه پناهنده شده‌اند.

خارجیان مقیم لبنان نیز با شتاب بیروت را ترک می‌کنند. فرودگاه بیروت، وضعی کاملاً درهم و برهم پیدا کرده است. بسیاری از مردم، بر اثر وحشت از جنگ به کوه‌های اطراف فرار می‌کنند.

برای تریاکیهای کمتر از ۶۰ ساله کارت صادر نمیشود

به موجب بخشنامه‌ای که از سوی پرفسور انوشیروان پویان و وزیر بهداشتی به کلیه بهداریهای کل استانها و بهداریهای شهرستانها صادر شده صدور کارت سهمیه تریاک برای افراد زیر سن ۶۰ سال منع شده است.

به‌اشخاص بیمار زیر سن ۶۰ سال با نظر هیات پزشکی برای زمان موقت تریاک داده می‌شود و کارت معتادین پس‌دست‌مورد کمتر لقرار می‌گیرد.

مصالح ساختمانی در ۱۲۰ محل باقیمت ثابت

فروخته میشود

مرکز بررسی قیمت‌ها امروز قیمت آجر قزاقی سفید، آجر ماشینی نما و آجر تیغه را با ۳۸ تا ۵۳ درصد کاهش نسبت به نرخ‌های جاری بازار اعلام کرد.

بر اساس قیمت‌های جدید، نرخ آجر قزاقی سفید
هزار عدد پای کوره ۲۸۰ تومان.

آجر ماشینی نما هزار عدد پای کوره ۱۸۰ تومان.
طبق طرحی که از جانب مرکز در این زمینه پیاده
شده، از آن پس ۱۲۰ مصالح فروش در سراسر تهران
و شمیران ۲۸ نوع مصالح ساختمانی که قسمت اعظم
مصالح یک بنا را تشکیل می‌دهند به عموم مردم عرضه
میکنند.

قَابِ امروز

عکسی زیبا از لحظه نجات یافتن مرد افغان و کودکش در راه مهاجرت به اروپا - یونان / منبع: تلگراف

سرایه

کسی که ره به فریادم بردنی
خبر بر سرو آزادمان بردنی
همه خوبان عالم جمع گردند

کسی کہ یادت از یادم بردنی
بابا طاهر عریان

سند بنیاد

– اگر باخونسردی گناهان کوچک را مرتکب شدید، روزی می رسد که بدترین گناهان را هم بدون خجالت و ششمانه مرتکب می شوید.

شوپنهاور
بزرگمهر

سودو کو

1475

	۷				۶		۱
				۵			۴
۸				۳	۹		
			۴	۱	۸	۲	
		۶				۴	
		۳	۷	۶			
		۹		۴			۶
۷			۱				
۱		۲				۵	

4	7	9	8	1	5	2	3	6
2	3	6	4	7	9	8	1	5
8	1	5	2	3	6	4	7	9
9	4	7	5	6	8	1	2	3
1	8	2	9	4	3	5	6	7
5	6	3	7	2	1	9	4	8
3	9	4	1	5	7	6	8	2
7	2	8	6	9	4	3	5	1
6	5	1	3	8	2	7	9	4

حل ۱۴۷۴

جدول شرح در متن

३९११

غلام محسب، باغبان

[illegible]